

Hajdú-Bihar Vármegye Integrált Területi Programjának félidei értékelése

2021-2025

Értékelésért felelős szervezet:	Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata
Értékelésért felelős szervezet kapcsolattartó:	Czapp Zsuzsa, Fejlesztési, Tervezési és Stratégiai Osztály – Fejlesztési csoport, csoportvezető czapp.zsuzsa@hbmo.hu, 20/502-1271
Értékelésért felelős szervezet címe:	4024 Debrecen, Piac utca 54. sz.
Elfogadásról szóló közgyűlési határozat száma:	/2026 ()

DEBRECEN, 2026. SZEPTEMBER 25.

TARTALOMJEGYZÉK

I.	Vezetői összefoglaló.....	6
1.	Bevezető.....	6
2.	Vezetői összefoglaló.....	6
II.	Az ITP módosítási folyamatának bemutatása.....	9
1.	v1.0 - 2/2021. (VII.9.)	10
2.	v2.0 - 63/2022 (V.27.)	12
3.	v3.0 - 13/2023. (III. 31.).....	13
4.	v4.0 -15/2024. (IV. 29.)	15
5.	v5.0.- 92/2024. (XI. 15.)	16
6.	v6.0.- 15/2026. (II. 20.)	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
III.	A támogatások felhasználásának értékelése	17
1.	Előzmények	17
2.	A forrásabszorpció elemzése a monitoring adatok alapján	21
a)	Vármegyei lakónépességi adatok, a fejlesztési térségek települései, jogállása és lakosságszáma	21
b)	A vármegyei forrásabszorpció elemzése – forráskeret, az ITP-ben allokált TOP Plusz források felhasználása	26
c)	Pályázói hajlandóság a benyújtott támogatási kérelmek tükrében.....	27
d)	A településekre eső támogatás mértéke.....	43
e)	Leghátrányosabb helyzetű térségek (komplex programmal fejlesztendő járások települései)	56
f)	Forráskihelyezés és -felhasználás időigénye	60
3.	Kifizetési kérelmek	65
4.	Szabálytalansági eljárásokban érintett projektek.....	71
5.	Az ITP végrehajtásának hozzájárulása a TOP Plusz Operatív Program elvárásaihoz	74
6.	Az eredményességet befolyásoló folyamatok értékelése	80
a)	Az indikátorvállalások nyomonkövetése	80
7.	A partnerség értékelése.....	93
8.	A megvalósítást befolyásoló egyéb tényezők.....	98
IV.	Megállapítások, javasolt beavatkozások, a következő programozási időszak előkészítése	100
1.	Megállapítások, javasolt beavatkozások – félidei összegző értékelés	100

2.	Javaslatok a 2028-2034 programidőszak területfejlesztési szakpolitikai tervezéséhez	104
V.	Önellenőrzési lista - félidei értékelés ellenőrzéséhez.....	106
VI.	Mellékletek	107

ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra:	Az ITP értékelés menete (felhasználva: Útmutató a Vármegyék Integrált Területi Programjainak félidei értékeléséhez 6.0 verzió c. dokumentumból)	6
2. ábra:	Területi lehatárolás térképes megjelenítése (saját szerkesztés).....	20
3. ábra:	Településtípusonként a vármegyében lakók száma (saját szerkesztés)	22
4. ábra:	Leghátrányosabb helyzetű járások térképi megjelenítés (saját szerkesztés).....	25
5. ábra:	Az ITP_ben szereplő támogatási összegek ffm-enkénti megoszlása (Ft) (saját szerkesztés).....	27
6. ábra:	A TOP Plusz források prioritásonként összezszerű (Ft)megoszlása és %-os aránya (saját szerkesztés).....	27
7. ábra:	A benyújtott támogatási kérelmek típusai (db szerint) a támogatói döntés alapján 2022. január 1.- 2026. január 8. között (saját szerkesztés)	28
8. ábra:	Pályázói aktivitás aránya benyújtott támogatási kérelmek db száma alapján -térképi megjelenítés (saját szerkesztés)	29
9. ábra:	Támogatott és nem támogatott pályázatok száma TOP Plusz felhívásonként (saját szerkesztés).....	30
10. ábra:	Nyertes támogatás kérelmek db számának települési megoszlása (saját szerkesztés)	33
11. ábra:	FFM-ek szerint benyújtott és nyertes támogatási kérelmek száma (db) és a támogatási kérelmek hatékonyság aránya (%) (NFK adatszolgáltatás alapján saját szerkesztés)	34
12. ábra:	FFM-ek szerint benyújtott és nyertes támogatási kérelmek száma (db), valamint az hatékonysági százaléka az időközbeni DEB adatokkal kiegészítve (NFK-s adatszolgáltatás módosításával saját szerkesztés)	36
13. ábra:	Forrásfelhasználási módonként az elnyert támogatások összegei (Ft) és az ITP -ben szereplő ffm-ekhez tartozó keretösszegekhez viszonyított arányaik (%) (saját szerkesztés) .	41
15. ábra:	Az elnyert vármegyei TOP Plusz támogatási összeg megoszlása (saját szerkesztés	47
16. ábra:	Elnyert TOP Plusz támogatási összeg településenként – térképi megjelenítés (saját szerkesztés).....	48
17. ábra:	Elnyert TOP Plusz támogatási összeg megoszlása város – vidék felosztás szerint (saját szerkesztés).....	49
18. ábra:	Az 1 főre jutó TOP Plusz támogatások mértéke településenként (Ft) - kiemelt kedvezményezettek által koordinált támogatási kérelmek nélkül (saját szerkesztés)	51
19. ábra:	Az 1 főre jutó TOP Plusz támogatás mértéke településenként kiemelt kedvezményezettek által koordinált támogatási kérelmeket is számítva (saját szerkesztés)	55

20. ábra: LHH térségben nyertes projektek támogatási összege (Ft) prioritásonként és felhívásonként (saját szerkesztés)	57
21. ábra: Átlagban a pályázatok benyújtásától a támogatói döntésig eltelt napok száma (saját szerkesztés)	62
22. ábra: Átlagosan a támogatói döntéstől a Támogatási Szerződések hatályba lépéséig eltelt napok száma felhívásonként (saját szerkesztés)	64
23. ábra: Felhívásonként a kifizetési kérelmekben igényelt, elfogadott és kiutalt összegek, valamint az igényelt és kiutalt támogatási összegek aránya (%) (saját szerkesztés)	66
24. ábra: Az ITP-ben felhívásonkénti keretösszegekből a kifizetési kérelmekben elfogadott összegek alapján mekkora % került lehívásra (saját szerkesztés)	69
25. ábra: Prioritásonként az igényelt, elfogadott és kiutalt támogatási összeg (Ft) (saját szerkesztés)	70
26. ábra: Prioritásonként a kifizetési kérelmekben igényelt és elfogadott támogatási összegek aránya (%) (saját szerkesztés)	71

TÁBLÁZATJEGYZÉK

1. táblázat: ITP módosítások	10
2. táblázat: A vármegye lakosságának megoszlása település típusok szerint (saját szerkesztés)	22
3. táblázat: Vármegyei lakosság és településtípusok Ffm-enként (saját szerkesztés)	23
4. táblázat: Forrásfelhasználási módok szerint a Lakosságszám, valamint a városokban és vidéken élők számának bemutatása (saját szerkesztés)	24
5. táblázat: FFM-ek szerint a nyertes és nem nyertes pályázatok aránya (saját szerkesztés)	35
6. táblázat: FFM-ek szerint a nyertes és nem nyertes pályázatok aránya az időközbeni DEB adatokkal kiegészítve (saját szerkesztés)	37
7. táblázat: A támogatásban nem részesült projektek státuszuk szerint (saját szerkesztés) ..	39
8. táblázat: Ffm-enként elnyert támogatási összegek és azok az ITP-ben rendelkezésre álló támogatási összegekhez viszonyított aránya (%) (saját szerkesztés)	42
9. táblázat: Az elnyert vármegyei TOP Plusz támogatási összeg számszerű megoszlása (saját szerkesztés)	46
10. táblázat: TOP_Plusz támogatások összege és 1 főre jutó támogatás értéke településenként - kiemelt ffm-ek nélkül) (saját szerkesztés)	54
11. táblázat: Az LHH térségek támogatói döntések arányai (saját szerkesztés)	58
13. táblázat: Elnyert támogatások prioritásonként és felhívásonként (saját szerkesztés)	58
14. táblázat: LHH-kra vonatkozó korlátozó feltételek az OP alapján (saját szerkesztés)	60
15. táblázat: Szabálytalansági eljárásokban érintett projektek (saját szerkesztés)	73
16. táblázat: A forrásfelhasználás TOP Plusz tematikus, valamint szakmai és pénzügyi elvárásokhoz való illeszkedésének vizsgálata	75
17. táblázat: A forrásfelhasználás TOP Plusz tematikus, valamint szakmai és pénzügyi elvárásokhoz való illeszkedésének vizsgálata – kibővített változat (saját szerkesztés)	78

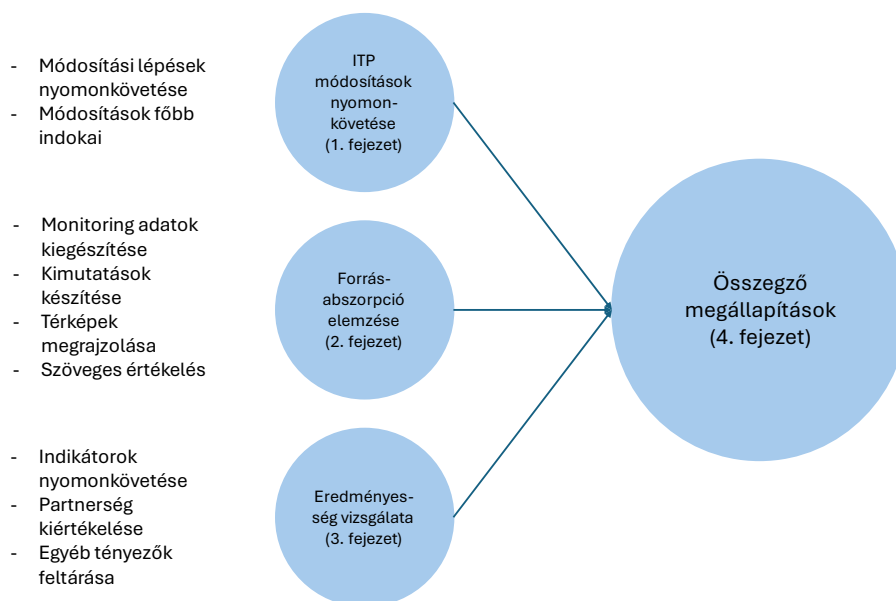
18. táblázat: Indikátorvállalások	88
19. táblázat: FVS indikátorvállalások (Debrecen)	92
20. Táblázat: Megállapítások rendszerezése	103
21. táblázat: Javaslatok a következő programidőszak tervezéséhez.....	106
22. Táblázat: Önellenzési táblázat.....	107

I. Vezetői összefoglaló

1. Bevezető

Jelen dokumentum célja az elkészített és aktualizált vármegyei Integrált Területi Program dokumentum félidei (2021-2025 évi előrehaladás) értékelésének támogatása, feltárva a fejlesztési források hasznosulását (forrásallokáció, eredményesség). A félidei értékelés által felölelt területek ezért a következők:

- az ITP módosítások rövid bemutatása (1);
- a fejlesztési, kizárólag TOP Plusz források¹ felhasználásának vizsgálata (2);
- az eredményesség értékelése (3);
- összegzés és javaslatok a jövőbeli területi tervezés számára (4).

1. ábra: Az ITP értékelés menete (felhasználva: Útmutató a Vármegyék Integrált Területi Programjainak félidei értékeléséhez 6.0 verzió c. dokumentumból)

2. Vezetői összefoglaló

Jelen dokumentum Hajdú-Bihar vármegye 2021–2027-es időszakra szóló Integrált Területi Programjának félidei értékelését mutatja be. Az értékelés alapvető célja, hogy a TOP Plusz

¹ Kizárólag TOP PLUSZ források.

források felhasználását, a támogatott projektek előrehaladását, az indikátorvállalások teljesülését bemutassa. Szintén lényeges pont, hogy a végrehajtási és intézményi folyamatok milyen mértékben járulnak hozzá a vármegyei területfejlesztési célok megvalósításához. A félidei értékelés a 2021–2026 közötti időszak tapasztalatain alapul, ugyanakkor következtetései, észrevételei és javaslatai a programozási időszak második felének eredményes végrehajtását, valamint a következő, 2028–2034-es fejlesztési ciklus előkészítését is szolgálják.

Hajdú-Bihar Vármegye Integrált Területi Programja a vizsgált időszakban több alkalommal módosult. A változásokat egyrészt az operatív program elfogadása, országos szintű változások indukálták, másrészt az Európai Bizottsággal folytatott egyeztetések, a feltételrendszer változása, a vármegyei projektigények, forrásfelhasználási tapasztalatok és maradványforrások kezelésének szükségessége idézte elő.

Az értékelés időpontjában a hatályos tervezési alapot az ITP 6.0 változata jelenti. Az ITP végrehajtása nem statikus tervezési dokumentum, hanem egy folyton változó szabályozási, pénzügyi és fejlesztési környezethez igazodó, bizonyos időközönként aktualizált tervezési dokumentum.

A vármegye TOP Plusz forráskerete 127,322 milliárd Ft. Az Irányító Hatóság által rendelkezésre bocsátott 2026.01.08. napi adatszolgáltatás alapján eddig élő támogatási szerződéssel 83 841 118 346 Ft összegben rendelkeznek, mely a rendelkezésre álló forráskeret 65,65 %-a.

Az ITP-ben kialakított forrásfelhasználás összhangban áll a vármegyei területfejlesztési célokkal. A támogatások egyszerre szolgálják a közszolgáltatások, az infrastruktúra (pl.: egészségügy, szociális szféra, köznevelés), a foglalkoztatás és a fenntartható turizmus fejlesztését. A program egyaránt kezeli a városi és a vidéki, periférikusabb térségek szükségleteit - a fenntartható városfejlesztési eszköz, vagyis Debrecen kiemelt gazdasági szerepe mellett.

A TOP Plusz végrehajtása időarányosan eredményes a vármegyében. A települési infrastrukturális beruházások (pl.: Élhető települések), az energetikai fejlesztések, a belterületi utak fejlesztése zömében a vártaknak megfelelően alakul. Az indikátorok teljesülése változó, több esetben nem látszik biztosítottan a jelenlegi indikátor adatok mellett a vármegyei vállalatok teljesülése.

A különféle projektek megvalósítását jelentősen befolyásolta az a körülmény, hogy a TOP Plusz felhívásokra benyújtott támogatási kérelmeket újraértékeltek, a humánerőforrás kapacitáshiánya a projektek minden elemén végig húzódott, az állami építési beruházások rendjéről szóló 2023. évi LXIX. törvény végrehajtási rendeletei 1 éves csúszással jelentek meg (pl.: 98/2025. (V.12.) **Korm. rendelet az állami beruházások költségellenőrzésének részletes szabályairól, 7/2025. (III.7.) ÉKM rendelet az állami építési beruházások költséginformációs rendszerének működtetéséről, a rendszerbe történő adatbevitelről és a rendszerből történő adatkinyerés általános menetéről, valamint a költségtervezési munkafolyamatokra vonatkozó szabályokról, 1/2024. (VIII. 22.) ÉKM rendelet az építményinformációs modell (BIM) alapú tervezés és műszaki megvalósítás**

feltételrendszeréről. Továbbá az a tény sem segítette az ITP végrehajtását, hogy egyes felhívások nem kerültek meghirdetésre és már nem is várható azok megjelenítése.

Egyes TOP Plusz felhívások újraértékelését az a tény indokolta, hogy az érintett felhívások már az operatív program véglegesítése és európai bizottság általi elfogadása előtt megjelentek, vagyis a magyar fél saját kockázatára elindította a pályáztatást. Ebből fakadóan, amikor véglegessé vált az operatív program, kiderült, hogy a korábban megjelent felhívások esetében a kiválasztási kritériumok kibővítésére kerültek, ezáltal a projektek újraértékelése vált szükségessé. Ezáltal újbóli támogatói döntésekre került sor, mely meghosszabbította a döntésekkel kapcsolatos átfutási időket. Szintén nehezítette a projektek végrehajtását, hogy a Közreműködő Szervezet a módosítási igényeket, kifizetési kérelmeket hosszas átfutási idővel kezelte, ezáltal a kedvezményezettek a műszaki- szakmai tartalom módosításával kapcsolatban gyakran nem tudtak időben lépni, ami likviditási nehézségeket idézett elő.

A vármegyei önkormányzat a partnerség elvét szem előtt tartva látta el koordinációs feladatait. A vármegyében megvalósuló projektek kapcsán folyamatosan kértünk és kaptunk adatszolgáltatást az Irányító Hatóságtól, így a projekt felügyeleti rendszer segítségével lehetővé vált, hogy egy -egy konkrét projekt kapcsán időben kiderülhessenek a megvalósítást nehezítő kihívások. A Közreműködő Szervezet kapacitása sem elegendő ahhoz, hogy a TOP Plusz projektek végrehajtása kapcsán időben feldolgozzák az EUPR rendszeren keresztül beküldött módosítási igényeket, kifizetési kérelmeket. A jövőben célszerű lenne ezen folyamatok felgyorsítása – így segítve a projektek időben történő megvalósítását.

Az ITP tervezése a területi szereplő rendelkezésére bocsátott kapcsolódó módszertani útmutatóknak megfelelően történt. A végrehajtási szakaszban gyakran előfordult, hogy időközben módosult a szabályozás, vagy újabb értékelési szempontok jelentek meg, melyről a kedvezményezettek nem tudtak, illetve a felhívás értelmezése változott, ami kihívás elé állította a kedvezményezetteket – nehezítve a tervezhetőséget, likviditási nehézséget okozva, legrosszabb esetben egyes tételek projektben történő elszámolhatóságát megnehezítve. Ezen kihívások kezelésére érdemes olyan megoldásokat alkalmazni a közeljövőben, mely lehetővé teszi a projektek időben történő megvalósítását (pl.: adminisztratív terhek csökkentése, egységesen alkalmazandó eljárési szabályozás).

Hajdú-Bihar vármegyében a félidei értékelés adatai alapján elmondható, hogy a projektek előrehaladása a tervezettől eltérően némi csúszást mutat, azonban törekszünk arra, hogy megszüntessük azokat. A jelenleg rendelkezésre álló információk alapján az egyes indikátorok teljesítése kapcsán vármegyei szinten jelentkezhetnek kihívások, így azok teljesítése még az újraértékelés után sem biztosított.

Hajdú-Bihar Vármegye Integrált Területi Programjának félidei értékelése alapvető fontosságú annak érdekében, hogy láthatóvá váljon, a TOP Plusz források tervezése és a projektek előrehaladása egy adott időpillanatban hol tart. A félidei értékelés további célja, hogy a megállapításokból következtetéseket vonjon le a fennmaradó uniós ciklus vonatkozásában, valamint a következő uniós tervezési ciklus megtervezése érdekében.

Mint ahogyan a félidei TKR értékelés kapcsán kiderült, a TKR rendszer megtartása és a forrásfelhasználási módok alkalmazása a következő tervezési időszakban is jó lehetőség lehet a különféle projektek közötti verseny biztosítására. Egyes tématerületeknek azonban hangsúlyosabban kellene megjelenniük (pl.: klíma védelem, energia szegénység, vízgazdálkodás, lakhatási válság, közlekedési szegénység, stb.).

II. Az ITP módosítási folyamatának bemutatása

Előzetes ITP

A TOP Plusz első támogatási felhívásai már 2021-ben megjelentek, ugyanis a Kormány döntése értelmében tagállami kockázatra megindultak a kifizetések, még az operatív program Európai Bizottsággal folytatott tárgyalásainak lezárása előtt. A 2022. évben lezajlott egyeztetések során a Bizottság több lényeges módosítást és kiegészítést kért, amelyek eredményeként az OP végleges változatát 2022 decemberében fogadták el. Az elfogadást követően szükségessé vált a végleges programtartalomhoz illeszkedő kiválasztási kritériumok kidolgozása és a végleges ITP elkészítése. Mivel a jóváhagyás során jelentős tartalmi kiegészítések történtek, az elszámolhatóság biztosítása érdekében a benyújtott támogatási kérelmek újbóli értékelésére került sor. Azon támogatási kérelmek esetében, amelyek a Monitoring Bizottság döntését megelőzően meghirdetett felhívások keretében korábban támogatásban részesültek, azonban az újraértékelés során elért pontszámuk alapján - az új sorrend figyelembevételével - egyébként nem részesülhettek volna támogatásban, a támogatási szerződések uniós finanszírozásból hazai finanszírozású támogatásra kerültek átirányításra, tekintettel arra, hogy a támogató részéről már hatályos támogatási szerződéssel rendelkeztek és több esetben a projektek már meg is valósultak vagy megvalósítás alatt álltak.

Tekintettel arra, hogy jelen elemzés kizárólag az uniós forrásból megvalósuló projekteket tartalmazhatja, nem vizsgáljuk a hazai költségvetési forrás terhére átirányított projekteket.

Jelen időpontig 5 alkalommal került sor az ITP módosításra. Az értékelés az ITP 6.0 verziószáma alapján készült, amely ugyan még nem rendelkezik kormánydöntéssel, azonban a vármegyei közgyűlés már elfogadta.

Az ITP elfogadását és módosításait az alábbi táblázat szemlélteti.

Elfogadott ITP verziószáma	Vármegyei közgyűlési határozat száma	Kormányhatározat száma
v1.0	2/2021. (VII. 9.)	1658/2021. (IX. 24.) Korm. határozat
v2.0	63/2022 (V.27.)	Kormány által nem került elfogadásra.
v3.0	13/2023. (III. 31.)	1196/2023. (V. 15.) Korm. határozat
v4.0	15/2024. (IV. 29.)	1044/2025. (III. 05.) Korm. határozat
v5.0	92/2024. (XI. 15.)	1044/2025. (III. 05.) Korm. határozat

v6.0	15/2026. (II. 20.)	Kormány általi elfogadása folyamatban van.
------	--------------------	---

1. táblázat: ITP módosítások

A 2021-2027-es uniós tervezési időszakban elkészítettük a vármegyére vonatkozó területfejlesztési dokumentumokat (pl.: koncepció, stratégia, operatív program), továbbá az elkészült dokumentumok kapcsán társadalmassági egyeztetéseket folytattunk a 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet alapján meghatározott szereplőkkel.

A tervezési folyamat utolsó fázisa volt, hogy a vármegye önkormányzata elkészítse a Hajdú-Bihar Megye Integrált Területi Programja 2021-2027 c. dokumentumot (továbbiakban: ITP). Az ITP fókuszaltan és kizárólag a Terület – és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (továbbiakban: TOP Plusz) források tervezére fókuszál.

1. v1.0 - 2/2021. (VII.9.)

2021. júniusában az ITP 2021-27 dokumentum első verzió (előzetes ITP) elkészítése történt.

A TOP Plusz Program keretében 3 prioritás került meghatározásra; a teljes megyei forráskeret 116,139 Mrd Ft.

A belső területi kapcsolatrendszer vizsgálata alapján a Koncepcióban meghatározott 3 megyei stratégiai célterületet tovább bontottuk és forrásfelhasználási módokat rendeltünk hozzá:

- T1- Debrecen és szoros település együttese:
 - ✓ Debrecen MJV – I. forrásfelhasználási mód,
 - ✓ Északi agglomerációs térség – II. forrásfelhasználási mód,
 - ✓ Déli agglomerációs térség – III. forrásfelhasználási mód,
- T2 – Dinamizálódó észak-nyugati kaputérség:
 - ✓ Erősödő északnyugati kaputérség – IV. forrásfelhasználási mód,
 - ✓ A helyi természeti és kulturális potenciálra alapozott fejlesztések térsége – V. forrásfelhasználási mód,
- T3 – Határmenti térségek és felzárkózásra váró peremtérség:
 - ✓ Ligetalja – Érmellék térsége – VI. forrásfelhasználási mód,
 - ✓ Bihari térség – VII. forrásfelhasználási mód,
 - ✓ Sárréti térség – VIII. forrásfelhasználási mód.
- Továbbá a IX. forrásfelhasználási mód (Kiemelt kedvezményezett által koordinált fejlesztések), mely a megye teljes területére vonatkozik.

A településeket 6 szempont alapján 3 zónába soroltuk.

A szempontok az alábbiak:

- ✓ 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet szerinti besorolás a kedvezményezett járások besorolásáról,
- ✓ Szabad vállalkozási zóna,

- ✓ Lakónépesség,
- ✓ Népesség változás 2017-2021. között,
- ✓ Munkanélküliségi ráta megyei átlaghoz viszonyítva,
- ✓ Középfokú, főiskolai, egyetemi végzettségűek aránya a megyei átlaghoz (48,18%). viszonyítva.

A területi szereplő célja volt részint a 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet szerinti kedvezményezett járások szerinti besorolású települések előnyben részesítése a pályázatok értékelésekor. Ezzel párhuzamosan arra is törekedtünk, hogy a vármegye nagyobb létszámú települései se kerüljenek hátrányba, hiszen a kevés lakosságszámú településeknek lehetősége volt egyéb pályázati források igénybevételére (pl.: Vidékfejlesztési Pályázatok).

A TOP Plusz keretében benyújtandó pályázatok kapcsán 7 db Területi Kiválasztási Kritérium Rendszert rendeltünk hozzá az ITP-hez.

2. v2.0 - 63/2022 (V.27.) -1. számú módosítás (ITP 2.0 verzió):

Az ITP elfogadását követő időszakban az ITP első változatának módosítását 2022. májusában több tényező tette indokolttá, melyek az alábbiak:

- Az ITP első változatában foglaltakon túl új szakpolitikai célok kerültek megfogalmazásra az aktív turizmus- és a gyógyfürdők fejlesztésére vonatkozóan.
- A gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztés szakpolitikai döntés alapján, a források eredményesebb felhasználása érdekében kettéválasztásra került. Ennek eredményeképpen az óvodai és bölcsődei fejlesztések mellett önálló intézkedésként jelenik meg a köznevelési intézmények fejlesztése, melynek keretében egyrészt kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási módban kerülnek fejlesztésre az általános és középiskolák, pedagógiai szakszolgálatok, standard kiírások keretében pedig az egyházi és a nemzetiségi önkormányzatok által fenntartott iskolák. A korábbinál nagyobb forráskeret került biztosításra a köznevelési intézmények fejlesztésére.
- Fenti beavatkozáshoz hasonlóan a 4 és 5 számjegyű utak fejlesztésére fordítható forráskeret is megnövekedett.
- Az ITP módosítását nemcsak a fenti tényezők, hanem az egyes beavatkozásokra vonatkozóan a települési igényeknek megfelelően az egyes forrásfelhasználási módok, illetve bizonyos esetekben a kiemelt főtevékenységek közötti forrásátcsoportosítás tették szükségessé.
- A fent említett keret emeléseket, illetve az új beavatkozások forrásszükségletét részben a vármegyei TOP Plusz forráskeret emelése, részben pedig a vármegye által helyi humán fejlesztésekre, illetve a vármegyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések végrehajtására elkülönített források csökkentése fedezi.

3. v3.0 - 13/2023. (III. 31.) – 2. számú módosítás (ITP 3.0 verzió)

A Hajdú-Bihar Vármegyei Önkormányzati Hivatal 2023. jan. 24. napon kapott hivatalos értesítést az Irányító Hatóságtól, hogy 2022. dec.22. napon az Európai Bizottság elfogadta a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz-t. A döntést megelőző bizottsági tárgyalások során olyan módosítások, korlátozások kerültek a programban rögzítésre, melyek szükségessé teszik a hatályos, Hajdú-Bihar megye előzetes Integrált Területi Programja 2021-2027 c. dokumentum 1.0 verzió módosítását és kérték azok átvezetését a dokumentumon. Az alábbiakban ezen módosítások, korlátozások kerülnek bemutatásra.

Annak érdekében, hogy a TOP_Plusz-ban eddig meg nem hirdetett felhívások megjelenhessenek az ITP 2 ütemben történő módosítását várta el az Irányító Hatóság. Az 1. ütemben a meghozott DEB döntések alapján az ITP aktualizálása és az Operatív Program (továbbiakban: OP) szerkezetéhez történő igazítása volt a feladat. A 2. ütemben szükséges volt felmérni az OP-ban rögzített feltételek %-os teljesülését, az indikátor vállalásokat a Döntés-előkészítő Bizottság (továbbiakban: DEB) döntései alapján.

A TOP_Plusz az ország területi kihívásaira reagál, ennek érdekében területi (vármegyei, fővárosi) forrásallokációt és területi célzást alkalmaz, mely alapján a vármegyékre jutó indikatív forráskeretnek legalább 65%-át a legkevesbé fejlett négy régióba, legalább 10%-át a komplex programmal fejlesztendő járásokra (36 LHH járás) irányítja, és a vármegyéken belül további területi célzást ír elő a komplex programmal fejlesztendő járásokra (36 LHH járásra) és az OFTK által kiemelt térségekre (4 térség).

A 1086/2022. (II. 23.) Korm. határozat szerint a TOP_Plusz keretösszeg vármegyék közötti felosztása a vármegye lakónépességének, valamint a vármegye egy főre jutó GDP értékének országos átlagtól való eltérésének reciproka figyelembevételével történik oly módon, hogy a vármegyékre jutó indikatív forráskeret legalább 65%-át az ország 4 legkevesbé fejlett régiójának (Dél-Alföld, Dél-Dunántúl, Észak-Alföld, Észak-Magyarország) felzárkóztatására kell felhasználni.

A program a főbb tématerületek OP szintű minimum allokációját rögzíti, annak program szinten szükséges teljesülnie, ugyanakkor a területi szereplő részéről is szükséges a minimum allokációk figyelembevétele a vármegyei tervezés kapcsán.

A 4 és 5 számjegyű, állami tulajdonban lévő közutak fejlesztésére, a köznevelési infrastruktúra fejlesztésére, az egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztésére szánt források esetében %-os korlátok kerültek előírásra.

Az energetikai fejlesztések kapcsán a rendelkezésre álló forrást 2 részre szükséges megbontani: egyrészt a már meghirdetett energetikai fejlesztésekre, melyek vissza nem térítendő támogatási formában valósulnak meg, másrészt az új, kombinált energetikai felhívásra, ahol a felhívás a vissza nem térítendő támogatás mellett tartalmaz visszatérítendő forrást is. Továbbá a forrás ráemelés összegét a gyógyfürdők és fürdők energetikai fejlesztésére szükséges fordítani.

Az elfogadott OP alapján bevezetésre került egy új, 6. sz. prioritás „Versenyképes vármegye” címmel. Ez egyben azt is jelenti, hogy a korábban 1. prioritás 1.1 intézkedésén szereplő valamennyi felhívás a 6.1. intézkedésre, illetve a Helyi gazdaságfejlesztés, a 4-5 számjegyű utak fejlesztése és a Helyi és térségi turizmusfejlesztés tevékenységcsoportjai a 6.1-es intézkedésre került át.

Továbbá új felhívások is bekerültek a TOP_Plusz-ba: 1.1.1. Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, 1.2.4. Szegregált városi területekről integrált területekre költözés támogatása (Pilot), 2.1.3. Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése (kombinált-projektelőkészítés), 2.1.4. Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése (kombinált), 2.1.5 Fenntartható energiahatékonyság (kombinált-projektelőkészítés), 2.1.6 Fenntartható energiahatékonyság (kombinált), 6.2.1. Fenntartható versenyképes városfejlesztés címmel.

Módosultak a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia esetén a városkijelölés elvei. Ahol az FVS területén van Natura 2000-es terület, ott a beavatkozásoknak hozzá kell járulniuk a biodiverzitás és e területek megtartásához. A TOP_Plusz Várostervezési Programtervnek tartalmaznia kell Natura 2000 területet támogató beavatkozást. Az FVS keretében történő fenntartható közlekedésfejlesztési beavatkozások feltétele a Fenntartható Városi Mobilitási Terv-hez (továbbiakban: SUMP) való illeszkedés.

Az elfogadott TOP_Plusz Operatív Program alapján az ITP módosításhoz kidolgozásra megküldésre kerültek az indikátor értékek mind a vármegye, mind az FVS-el érintett település részére.

A TOP Plusz Hajdú-Bihar megyére vonatkozó keretösszege 127,322 Mrd Ft-ra nőtt: 111,922 Mrd Ft ERFA és 15,4 Mrd Ft ESZA + támogatás.

4. v4.0 -15/2024. (IV. 29.) – 3. számú módosítás (ITP 4.0 verzió)

2023. május 15. napon megjelent a Magyar Közlöny 72. lapszámában a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz keretében megvalósuló integrált területi programok elfogadásáról szóló 1196/2023. (V.15.) Korm. határozat és a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz éves fejlesztési keretének megállapításáról szóló 1652/2021. (IX.21.) Korm. határozat módosításáról szóló 1195/2023. (V.15.) Korm. határozat.

2023. jún. 14. napon megrendezésre került a TOP_Plusz Monitoring Bizottság ülése, ahol megtárgyalásra és elfogadásra kerültek az alábbi felhívások TOP_Plusz kiválasztási kritériumai:

- TOP_Plusz-1.3.2- Fenntartható városfejlesztés
- TOP_Plusz-2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése
- TOP_Plusz-3.1.3 Helyi humán fejlesztések
- TOP_Plusz-3.2.1 Fenntartható humán fejlesztések
- TOP_Plusz-3.3.3 Köznevelési infrastruktúra fejlesztése
- TOP_Plusz-3.4.1 Fenntartható humán infrastruktúra

- TOP_Plus-6.1.2 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése
 - TOP_Plus-6.1.4 Aktív turizmus fejlesztése
 - TOP_Plus-6.2.1 Fenntartható versenyképes városfejlesztés.
-
- 2023. szept.27. napon a TOP_Plus keretén belül 5 db új felhívás került megjelentetésre:
 - TOP_Plus-1.3.2-23 – Fenntartható városfejlesztés,
 - TOP_Plus-3.1.3- 23 – Helyi humán fejlesztések,
 - TOP_Plus-3.2.1-23- Fenntartható humán fejlesztések,
 - TOP_Plus-3.3.3-23- Köznevelési infrastruktúra fejlesztése,
 - TOP_Plus-6.1.4-23- Aktív turizmus fejlesztése.

2023. okt. 6. napon Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata levélben kereste meg az FVS város vezetését, hogy 2023. szept.28. napon megrendezésre került a TOP_Plus Monitoring Bizottság következő ülése, ahol megtárgyalásra és elfogadásra kerültek egyes TOP_Plus felhívások kiválasztási kritériumai. A vármegye önkormányzata az ülésen elhangzottak alapján arra kérte az FVS város vezetését, hogy legyenek tekintettel a forrásarányos indikátor értékek vállalására. Továbbá a vármegye önkormányzata kérte, hogy egyes, a vármegye szempontjából fontos kerékpárutak, melyek az aktuális TVP-ben nem szerepeltek, kerüljenek elkészítésre.

2023. okt. 5. napon Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzatát e-mailben arról tájékoztatta a Területfejlesztési Operatív Programok Irányító Hatósága, hogy a 256/2021. (V.18.) Korm. rendelet 68. § alapján az Integrált Területi Program módosítását a területi szereplő vagy az Irányító Hatóság is kezdeményezheti. Az Irányító Hatóság 3 dolgot jelölt meg, mely indukálja az ITP módosítását:

- ✓ területi igények átvezetése,
- ✓ FVS városok indikátorainak bevezetése,
- ✓ a TOP_Plus Monitoring Bizottság által elfogadott kiválasztási kritériumok bevezetése.

2023. okt. 19. napon a Területfejlesztési Operatív Programok Irányító Hatósága arról tájékoztatta Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzatát, hogy a 2022. dec.-ben elfogadott TOP Plusz külön indikátorkészletet határoz meg a vármegyék és a fenntartható városfejlesztésbe bevont település(ek) (FVS) számára, forráskeretre vetítve, amely az Európai Bizottság részére az Operatív Program mellékleteként beküldött indikátor számítási módszertanban is rögzítésre került.

Debrecen Megyei Jogú Város Képviselő Testülete 2023. nov. 10. napon megtárgyalta és elfogadta a Fenntartható Városfejlesztési Stratégiát, valamint a TOP_Plus Városfejlesztési Programtervet.

Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata 2023. dec. 15. napon a 71/2023 (XII.15) sz. közgyűlési határozatával elfogadta Debrecen Megyei Jogú Város Fenntartható Városfejlesztési Stratégiáját, valamint a TOP_Plus Városfejlesztési Programtervét.

A Miniszterelnökség Területfejlesztési Operatív Programok Irányító Hatósága 2023. dec.15. napon küldött tájékoztató e-mailt az Integrált Területi Program módosításával kapcsolatban. A 256/2021. (V.18.) Korm. rendelet 68. § alapján ITP módosítást mind a területi szereplő, mind

az Irányító Hatóság kezdeményezhet. Az Irányító Hatóság indokoltnak tartotta az ITP módosítását az alábbi okokra hivatkozva:

1. „az előző módosítás óta IH által engedélyezett területi igények átvezetése,
2. a 2. prioritáson tervezett új kombinált felhívások bevezetése,
3. az FVS városok indikátorvállalásainak rögzítése,
4. a TOP Plusz Monitoring Bizottság által elfogadott kiválasztási kritériumok beillesztése.

Az FVS indikátor vállalások módosulnak az ITP korábbi verziójához képest. Debrecen Megye Jogú Város a TVP-val együtt megküldte Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzatának részére a módosított indikátor értékeket is.

A TOP Plusz Monitoring Bizottság által elfogadott kiválasztási kritériumokat az Irányító Hatóság küldte meg a vármegye részére a minőségbiztosítás során.

Az Irányító Hatóság tájékoztatása alapján a 2023. tavaszán forrásarányosan meghatározott indikátor értékek felülvizsgálatára jelen módosítás keretében nincsen lehetőség.

2024. jan. 12. napon az FVS város, vagyis Debrecen Megyei Jogú Város jelezte Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata felé, hogy a TVP-jében elfogadott egyes projektjeit kéri a 6. prioritásról az 1. prioritásra átvezetni összesen 9 480 000 000 forint értékben. Az Operatív Program EB általi elfogadását követően nincsen lehetőség prioritások közötti átcsoportosításra. Ugyanakkor a Területfejlesztési Operatív Programok Irányító Hatósága vizsgálja annak lehetőségét, hogy hogyan oldható meg a források átrendezése az FVS települések igényeit figyelembe véve. Így jelen ITP módosítás során lehetőség nyílt 1 420 000 000 Ft átcsoportosítására Debrecen MJV igénye szerint.

5. v5.0.- 92/2024. (XI. 15.) – 4. számú módosítás (ITP 5.0 verzió)

Az Irányító Hatóság 2024. júliusban felmérte a vármegyék és a fenntartható városfejlesztési eszközbe tartozó városok (FVS) átcsoportosítási igényeit, figyelembe véve, hogy kizárólag régiókatégorián és alapon belül kerülhet sor módosításra. 19 vármegyéből 14, 42 FVS város közül 22 település jelzett átcsoportosítási igényt. A beérkezett igényeket az Irányító Hatóság ellenőrizte, összesítette és elkészítette a TOP Plusz 1. számú módosítását.

Az átcsoportosítás a TOP Plusz 1., 2., 3. (ERFA) és 6. prioritások keretösszegét és a kapcsolódó indikátorokat érinti. A TOP Plusz 3. (ESZA+), 4. (ERFA) és 5. (ESZA+) prioritások nem kerülnek módosításra. Az átcsoportosítás engedélyezésével nem változnak az 1086/2022. (II. 23.) Korm. határozatban rögzített vármegyei keretösszegek, az átcsoportosítások kizárólag az egyes területi szereplők saját keretén belül, a részükre allokált prioritási források között történik.

A TOP Plusz 1. számú módosítását a TOP Plusz Monitoring Bizottság 2024. október 17-én elfogadta.

2024. okt. 22. napon Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzatát e-mailben tájékoztatta arról a Nemzeti Fejlesztési Központ, hogy a fentiekben foglaltaknak megfelelően annak érdekében,

hogy az átcsoportosított forráskeret minél előbb felhasználásra kerülhessen, szükség van a vármegyei integrált területi programok (ITP), és a kapcsolódó TOP Plusz városfejlesztési programtervek (TVP) módosítására.

6. v6.0.- 15/2026. (II. 20.) – 5. számú módosítás (ITP 6.0 verzió)

A Magyar Közlöny 23. sz. kiadványában jelent meg a TOP Plusz keretében megvalósuló integrált területi programok elfogadásáról szóló 1196/2023. (V.15.) Korm. határozat módosításáról szóló 1044/2025. (III.5.) Korm. határozat, amely az ITP 5. számú módosítását fogadta el.

A 2025-ös évben az ITP-ben rendelkezésre álló, meghirdetésre és felhasználásra még nem került forrásokra vonatkozóan Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata több körben jelezte és egyeztetett az Irányító Hatósággal, amelynek révén az alábbi felhívások Területspecifikus mellékleteinek (továbbiakban: TSM) módosítására és újranyitására került sor:

- TOP_Plusz-6.1.1-21 – Helyi gazdaság fejlesztése: TSM módosítás – átcsoportosítás (standard)
- TOP_Plusz-6.1.3-21 – Helyi és térségi turizmus fejlesztés: TSM módosítás - átcsoportosítás (standard)
- TOP_Plusz-1.2.1-21 – Élhető települések: 3. benyújtási szakasz nyitás (standard)
- TOP_Plusz-1.2.3-21 – Belterületi utak fejlesztése: 2. benyújtási szakasz nyitás (standard)
- TOP_Plusz-2.1.1-21 – Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése (klasszikus és gyógyfürdő): 4. benyújtási szakasz nyitás (standard)
- TOP_Plusz-3.3.1-21 – Gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése: 3. benyújtási szakasz nyitás (standard)
- TOP_Plusz-3.3.2-21 – Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése: 2. benyújtási szakasz nyitás (standard)
- TOP_Plusz-3.3.3-23 – Köznevelési infrastruktúra fejlesztése: 2. benyújtási szakasz (standard és kiemelt).

A fentieken túl, a még felhasználásra nem került források kiemelt (TOP_Plusz-6.1.1-21, TOP_Plusz-1.2.1-21), illetve standard (TOP_Plusz-1.2.2-21, TOP_Plusz-3.1.2-21) eljárásrend keretében történő újranyitását vagy meghirdetését kérte, de engedélyeket még nem kapott Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata.

Az ITP módosítását az alábbiak is indokolták:

A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz keretében megvalósuló integrált területi programok elfogadásáról szóló 1196/2023. (V.15.) Korm. határozat módosításáról

szóló 1044/2025. (III.5.) Korm. határozat kihirdetése óta számos változtatási igény került jelzésre az Irányító Hatóság felé, melyek túlnyomó része jóváhagyásra is került. Ezen változásoknak az ITP-n történő átvezetése is indokoltta vált annak érdekében, hogy az ITP is egyértelműen tükrözze a vármegyei forráskeret aktuális, prioritásonkénti és felhívásonkénti allokációját.

A kapcsolódó TOP Plusz 2. számú módosítás elfogadásra került az Európai Bizottság által 2025.12.15-én. A 2. számú módosításban változott az indikátorok köre és 2029-es célértéke. Ezek átvezetése is szükséges volt az ITP-ben.

Az Irányító Hatóság részére 2025. évben egyes TOP_Plusz felhívások újraindításait és újraértékeléseit követően több körben megküldésre kerültek a szükséges költség átcsoportosítási igények. Forrás átcsoportosítás a TOP Plusz 6. prioritáson belüli felhívások keretösszegét és felhívások közötti átcsoportosítás, a vármegye által tervezett további 1. és 2. prioritásokon belüli felhívások forrásfelhasználási módjai közötti átcsoportosítás összegét érintik, továbbá az FVS indikátorok és az ütemezés aktualizálására került sor.

A költségátcsoportosítási, felhívások újraindításra vonatkozó igényeinknek csak egy része került jóváhagyásra.

Az Irányító Hatóság 2025. december 18. napján küldött értesítése alapján az ITP módosítására biztosít lehetőséget, melynek célja az előző ITP módosítás óta történt változások átvezetése. Ennek megfelelően az ITP szövege és mellékletei aktualizálásra és kiegészítésre kerültek.

III. A támogatások felhasználásának értékelése

1. Előzmények

A vármegyei ITP célja, hogy a TOP Plusz Operatív Program vármegyei forrásai a helyi igényekkel összhangban kerüljenek megtervezésre és meghirdetésre. Az ITP integrált szemléletben készült, ezáltal lehetőséget biztosít, hogy az operatív programban megfogalmazott prioritások, intézkedések és a vármegye különféle térségei kapcsán meghatározott ágazati, speciális vagy átfogó célok, területi szempontok egymást erősítve jelenjenek meg és a forrásfelhasználás során a térségi sajátosságok is figyelembe vételre kerüljenek.

Az ITP tervezése kapcsán beazonosításra kerültek a különféle vármegyei hiányok, melyek részleges vagy teljes megszüntetését egyes TOP Plusz felhívások megjelenésétől vártuk.

Az alábbi hiányosságokkal számoltunk:

A TOP Plusz-1.1. Helyi gazdaságfejlesztés kapcsán a járásközpontokban terveztük az ipari, gazdasági infrastruktúrát fejleszteni. Az utak fejlesztése kapcsán a vármegyeszékhely, a járásközpontok és a határátkelők elérhetőségét kívántuk megkönnyíteni, valamint a periférikus térségek izoláltságát csökkenteni. Az aktív és szelíd turizmusra épülő, hálózatosodást elősegítő fejlesztéseket kívántuk előnybe részesíteni.

A TOP Plusz-1.2. Településfejlesztés, települési szolgáltatások tématerületen belül a megye teljes területén a szolgáltatás hiányok felszámolását, városi településeken a szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek problémáinak integrált módon történő megoldását preferáltuk. A megye teljes területén a belterületi utak fejlesztése is a célként fogalmazódott meg.

A TOP Plusz-1.3. Fenntartható városfejlesztés Debrecen MJV integrált településfejlesztési stratégiájában foglalt fejlesztések megvalósítását tűzte ki célul.

A TOP Plusz-2.1.- Klímabarát megye tématerület kapcsán az önkormányzati tulajdonú épületek energiahatékonysági szempontból történő fejlesztése, illetve gyógyfürdő fejlesztés megvalósításával terveztünk; ezzel számoltunk az FVS város esetében is.

A TOP Plusz-3.1. Megyei és térségi fejlesztések (ESZA+ elemei) tématerületen belül megállapítást nyert, hogy a vármegyében egyszerre tapasztalható bizonyos ágazatokban munkaerőhiány, máshol munkanélküliség. A cél a munkaerőpiac kereslet és kínálati oldala közötti egyensúly megteremtése volt. A szociális városrehabilitáció célterülete a városok, ahol szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett terület található. Igény mutatkozott és mutatkozik továbbá a közösségfejlesztési, sport, szemléletformáló és egyéb programok megvalósítására a vármegye teljes területén.

A TOP Plusz-3.2. Fenntartható városfejlesztés (ESZA+ elemei) tématerületen a Debrecen MJV kapcsán az integrált településfejlesztési stratégiában megtalálható ESZA+ elemek végrehajtása történhet meg.

A TOP Plusz-3.3. Helyi és térségi közszolgáltatások (ERFA) tématerületen belül a vármegye teljes területén számoltunk bölcsődei, óvodai és köznevelés terén infrastrukturális vagy kapacitásbeli hiányosságokkal. Célunk a közszolgáltatás minőségének emelése és a hozzáférhetőség biztosítása volt. Az egészségügyi alap- és szakrendelés vagy a szociális szolgáltatások terén hasonló hiányosságok kerültek megállapításra és a célok is megegyeztek. Debrecen MJV esetében az integrált településfejlesztési stratégiában meghatározott fejlesztések közül a gyermeknevelést támogató, az egészségügyi és a szociális infrastruktúra fejlesztések kerültek betervezésre.

A fenti hiányosságok alapján megállapítható, hogy sok esetben komplex, összetett fejlesztések megvalósítására van szükség, ahol a különféle projektek a helyi és térségi igényekre integrált módon reagálnak.

A Koncepcióban 3 átfogó célt fogalmaztunk meg:

1. Dinamikus és modern gazdaságú Hajdú-Bihar megye,
2. Alkalmazkodó és egészséges társadalom, erős közösségek,
3. Természet és ember összhangja Hajdú-Bihar megyében.

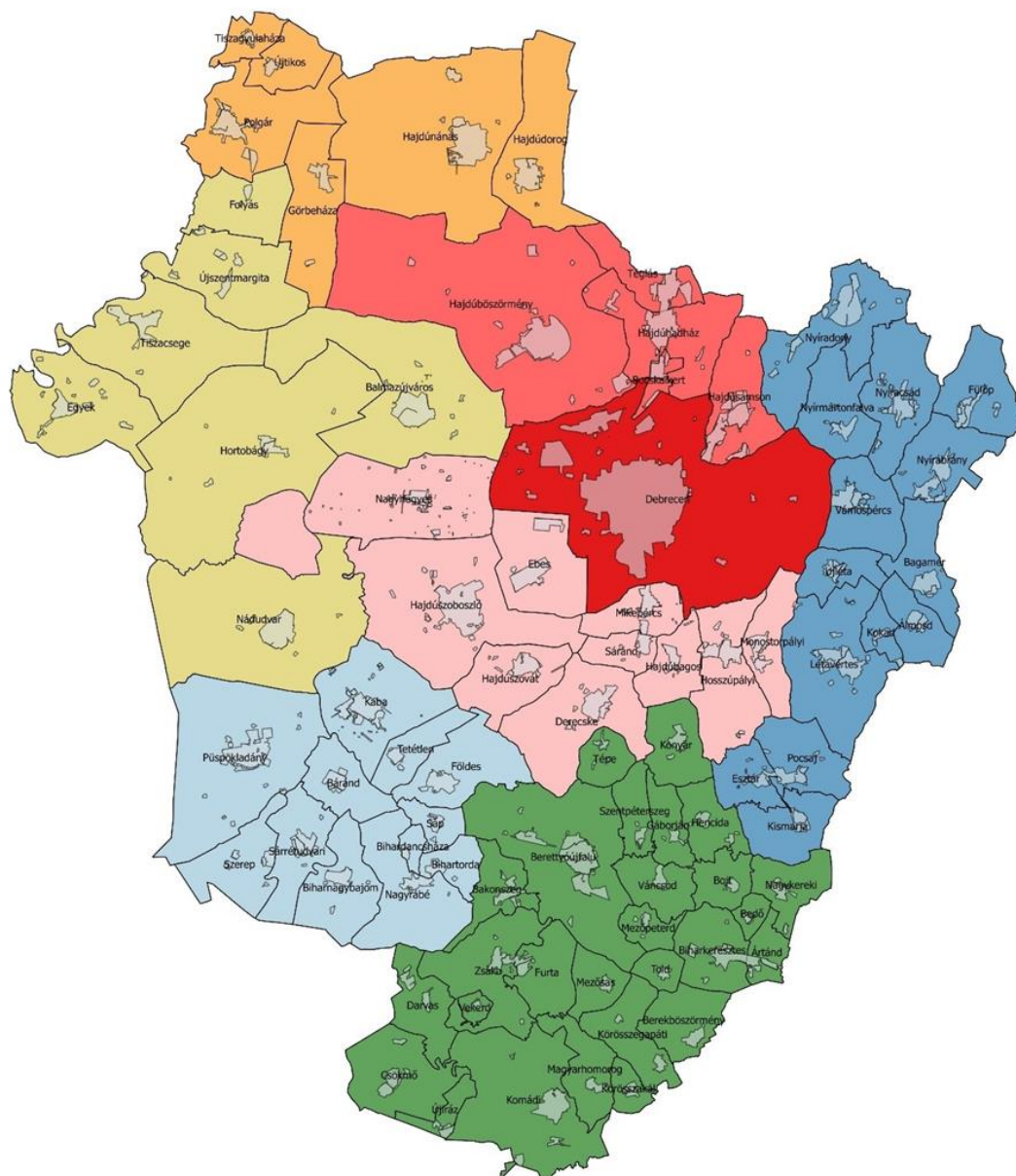
A vármegye településeinek környezeti, társadalmi-gazdasági helyzete és adottságai alapján három jól elkülöníthető területi sajátosságokkal és fejlesztési igényekkel jellemezhető egység írható le a vármegye területén. A meghatározás másik fontos alapja a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI.26.) Kormány rendelet volt. Ezek alapján három területi cél került lehatárolásra, amely, mint a koncepcióban is említésre került.

- Debrecen és szoros településeggyüttese (Stratégiai területi cél 1 (T1)),
- Dinamizálódó észak-nyugati kaputérség (Stratégiai területi cél 2 (T2)),
- Határmenti térségek és felzárkóztatásra váró peremtérség (Stratégiai területi cél 3 (T3)).

A Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Konceptióban, illetve Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Programban meghatározott stratégiai célterületek tovább bontásával alakultak ki a Hajdú-Bihar vármegye által megkülönböztetett fejlesztési célterületek, illetve a hozzájuk kapcsolódó forrásfelhasználási módok (továbbiakban: ffm).

- 1) Fenntartható városfejlesztés (továbbiakban: FVS, I. forrásfelhasználási mód, kizárólag Debrecen MJV tartozik ebbe a kategóriába)
- 2) Földrajzi célterületek (II-VIII. forrásfelhasználási mód)
 - a.) Szorosan agglomerálódó települések, melyek Debrecen körül találhatók, a megyeszékhelyről kitelepülő lakosság és a gazdasági tevékenységek célterületté váltak. Ezek a térségek egységes gazdasági, munkaerőpiaci teret alkotnak. (Ide tartoznak az következő forrásfelhasználási módok: Északi agglomerációs térség II. forrásfelhasználási mód, Déli agglomerációs térség III. forrásfelhasználási mód).
 - b.) A Hajdúság, Hortobágy és Tisza-mente táji- és települési adottságaira és közlekedési kapcsolataira épülő dinamizáló transzferzóna, mely a megye északnyugati részén található és kapu szerepet tölt be, zömében városi jogállású települések találhatók itt, melyek társadalmi és gazdasági szervező erővel bírnak. Abban kell őket támogatni, hogy képesek legyenek a fejlődésre. (Ide tartoznak az következő forrásfelhasználási módok: Erősödő északnyugati kapu térsége IV. forrásfelhasználási mód, Helyi természeti és kulturális potenciálra, valamint agrárinnovációra alapozott fejlesztések térsége V. forrásfelhasználási mód).
 - c.) A határmenti térségek, mint a hosszú távú fejlődéshez szükséges nemzetközi kapcsolati pontok, a felzárkózásra váró peremterületek, melyek a hátrányos helyzetű vidéki kistelepülések, zömében a határ mentén. Számukra egy biztonságos, gazdaságilag életképes és élhető települési környezet fenntartása a cél. A 290/2014. (XI.26.) Korm. rendelet szerinti komplex programmal fejlesztendő járáások speciális beavatkozást igényelnek. (Ide tartoznak az következő forrásfelhasználási módok: Ligetalja- Érmellék térsége VI. forrásfelhasználási mód, Bihari térség VII. forrásfelhasználási mód, Sárréti térség VIII. forrásfelhasználási mód).
- 3) Kiemelt kedvezményezett által koordinált fejlesztések (IX. forrásfelhasználási mód)
 - a.) Magyar Közút Nonprofit Zrt., mint kiemelt kedvezményezett által koordinált fejlesztések esetében a TEN-T hálózaton kívüli, alacsonyabb rendű kül- és belterületi utak fejlesztése volt a cél, mely révén javul az infrastruktúra és erősödnek a gazdasági területek elérhetősége.
 - b.) Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzat, mint kiemelt kedvezményezett által koordinált fejlesztések
 - ✓ TOP Plusz-3.1.1- Foglalkoztatási együttműködések esetén a megyei szintű foglalkoztatás- gazdaságfejlesztési együttműködések támogatása, a koordináció kialakítása a célcsoport hatékony bevonásán túl.
 - ✓ Megyei identitás tovább erősítése: A megyei identitás erősítését a megyei szintű koordináció révén kívántuk biztosítani.

A területi szereplő különféle forrásfelhasználási módok kialakítása mellett döntött annak érdekében, hogy egyes fejlesztési célok erőteljesebben jelenhessenek meg a benyújtandó támogatási kérelmek értékelése során.

Jelmagyarázat

- Keleti agglomerációs térség
- Bihari térség
- Sárréti térség
- Helyi természeti és kulturális potenciálra, valamint agrárinnovációra alapozott fejlesztések térsége
- Erősödő északnyugati kapu térsége
- Északi agglomerációs térség
- Déli agglomerációs térség
- Debrecen, mint regionális pólus

2. ábra: Területi lehatárolás térképes megjelenítése (saját szerkesztés)
(forrás: Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Konceptió és Stratégiai Program 2021-2027, saját szerkesztés)

2. A forrásabszorpció elemzése a monitoring adatok alapján

A félidei értékelés vizsgálatának hatálya a Széchenyi Terv Plusz 2021-2027 Programhoz kapcsolódó TOP Plusz Operatív Program Hajdú-Bihar Vármegyében történő tervezésének és megvalósításának összehasonlítása alá tartozik. A vizsgálat módszertanához hozzá tartozik egy dokumentum alapú értékelés, melynek alapja a vármegyei közgyűlés által 2026.02.20. napján elfogadott Hajdú-Bihar megye Integrált Területi Programja 2021-2027 c. dokumentum v6.0 verziója. Továbbá a TOP Plusz Operatív Program kapcsán benyújtott támogatási kérelmek EUPR-ben megtalálható 2026.01.08. napi Hajdú-Bihar vármegyei adatai segítik az elemzést.

Jelen félidei értékelés során az EUPR-ben szereplő 2026.01.08. napi adatok feldolgozása történt meg. A Vármegyei Integrált Területi Program Értékelési sablon 2.1. „A forrásabszorpció elemzése a monitoring adatok alapján” megnevezésű pontban szerepel, hogy egyéb adatok rendszerezését saját táblázat alapján is el lehet végezni. A 256/2021. (V.18.) Korm. rendelet **29. § (1)** A területi szereplő feladatai között szerepel, hogy „f) végrehajtja az integrált területi programot, amelynek keretében a monitoring feladatainak ellátása céljából a kedvezményezettől és az irányító hatóságtól a támogatott projektekkel összefüggésben adatszolgáltatást kérhet.” A 2026.01.08. napi adatszolgáltatás és az azt követő második körös adatszolgáltatás között több hónap telt el, így a kedvezményezettektől történő projektszintű adatkéréssel csak abban az esetben éltünk, ahol annak relevanciáját láttuk (pl.: a Magyar Közút Nonprofit Zártkörűen Működő Részvénytársaságtól, mint kiemelt kedvezményezettől), míg számos esetben további adatkérés azért nem történt, mert a kedvezményezettek általában nem tudnak egy meghatározott, korábbi időpillanatra vonatkozó egységes adatot szolgáltatni. Továbbá azokban az esetekben, ahol eltérés mutatkozott a vármegye által ismert adatok, illetve az NFK által biztosított adatok vonatkozásában, a szövegben bemutatásra került, hogy mely adatok lettek használva és annak mi volt az oka.

Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata feladata volt, hogy az NFK-tól megkapott alapadatok táblázatból különféle kimutatásokat, összegzéseket és azokból egyes esetekben térképi ábrázolást készítsen.

a) Vármegyei lakónépességi adatok, a fejlesztési térségek települései, jogállása és lakosság száma

Hajdú-Bihar megye Integrált Területi Programja 2021-2027 c. dokumentumban a vármegyére jutó fejlesztési keretösszeg 127 322 000 000 Ft, mely a vármegyében meghirdetni tervezett valamennyi TOP Plusz felhívást magába foglalja. Ez a keretösszeg tartalmazza a vármegyei településeken túl (83 958 848 403 Ft) az FVS városra, vagyis Debrecen Megyei Jogú Városra jutó forrást is (43 363 151 597 Ft).

A vármegyénkben 82 település található, melyből 51 db község, 10 db nagyközség, 20 db város és 1 db megyei jogú város. A települések 25, 61 %-a városi rangú, 74,39 %-a pedig község vagy nagyközség. A vármegye állandó lakosainak száma a 2026. évi <https://kormany.hu/nyilvantartasok/statisztika/lakossagi-szamadatok> adatok alapján összesen

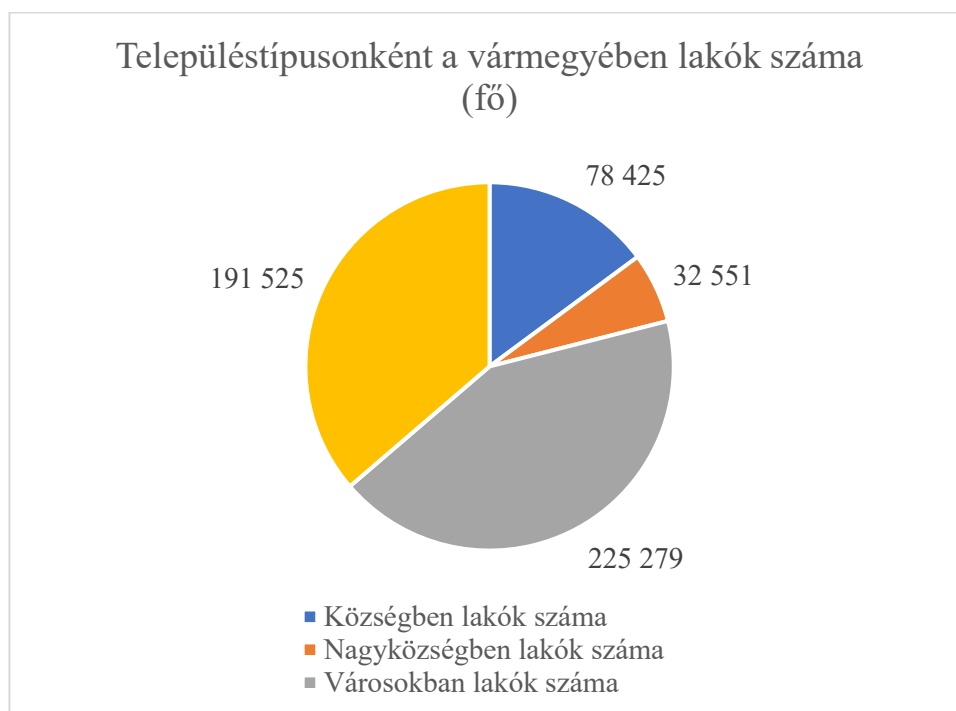
527 780 fő. Az állandó lakosok száma nem esik egybe a lakcímmel bírók számával, ami az FVS város esetében több, mint tízezer fős eltérést jelent.

Település típusok alapján az alábbiak szerint oszlik meg a lakosság:

Település típus	Település típusonként lakosságszám összesen (fő)	Településtípusonként az összlakossághoz viszonyított lakosok aránya (%)	Város-vidék megosztás alapján történő a lakosságszám:
Község	78 425	14,86	110 976 fő 21,03%
Nagyközség	32 551	6,17	
Város	225 279	42,68	416 804 fő 78,97%
Megyei Jogú Város	191 525	36,29	
Összesen:	527 780	100	527 780 fő 100%

2. táblázat: A vármegye lakosságának megoszlása település típusok szerint (saját szerkesztés)

A fenti táblázatból látható, hogy a vármegyei lakosok 78,97%-a, vagyis jelentős többsége városi jogállású településen lakik; ebből a vármegye teljes lakosságának 36,29%-a pedig a megyei jogú városban él. Községben vagy nagyközségben a lakosok 21,03%-a lakik.

3. ábra: Településtípusonként a vármegyében lakók száma (saját szerkesztés)

Amennyiben forrásfelhasználási módunként vizsgáljuk a fejlesztési térségben a lakosság számát, az alábbi megoszlást láthatjuk:

Forrásfelhasználási módok elnevezése	Lakosságszám (fő)	Települések száma (db)	Községek száma (db)	Nagyközségek száma (db)	Városok száma (db)	MJV-k száma (db)
Bihari térség	48 238	27	22	2	3	0
Déli agglomerációs térség	62 064	10	7	1	2	0
Erősödő északnyugati kapu térsége	36 979	6	3	0	3	0
Északi agglomerációs térség	69 171	5	1	0	4	0
Fenntartható városfejlesztés	191 525	1	0	0	0	1
Helyi természeti és kulturális potenciálra, valamint agrárinnovációra alapozott fejlesztések térsége	38 774	7	3	1	3	0
Keleti agglomerációs térség	43 323	14	8	3	3	0
Sárréti térség	37 706	12	7	3	2	0
Összesen:	527 780	82	51	10	20	1

3. táblázat: Vármegyei lakosság és településtípusok Ffm-enként (saját szerkesztés)

A fenti táblázat alapján megállapítható, hogy darabszámát tekintve a legtöbb település a Bihari térségben található (27 db), azonban a községek száma is itt a legmagasabb (22 db), mely a vármegyei összdarabszám 43,13%-át teszi ki. A nagyközségek száma összesen 10 db, melyből 3-3 db található a Keleti agglomerációs térségben, valamint a Sárréti térségben. A vármegye 82 településéből 20 db város, a legtöbb városi jogállású település az Északi agglomerációs térségben található, de az Erősödő északnyugati kaputérségben (3 db) és a Helyi természeti és kulturális potenciálra, valamint agrárinnovációra alapozott fejlesztések térségben is jelentős számú (3db) városi jogállású település fekszik.

A vármegyénkben kizárólag 1 db megyei jogú város található, Debrecen MJV.

Forrásfelhasználási módok elnevezése	Lakosságszám (fő)	A vármegyei lakosságszámhoz viszonyítva az ott élők aránya (%)	Városban élők száma (fő)	Vidéken élők száma (fő)
Bihari térség	48 238	9,14	24 340	23 898

Déli agglomerációs térség	62 064	11,76	33 019	29 045
Erősödő északnyugati kapu térsége	36 979	7,01	33 073	3 906
Északi agglomerációs térség	69 171	13,11	64 823	4 348
Fenntartható városfejlesztés	191 525	36,29	191 525	0
Helyi természeti és kulturális potenciálra, valamint agrárinnovációra alapozott fejlesztések térsége	38 774	7,35	30 511	8 263
Keleti agglomerációs térség	43 323	8,21	20 323	23 000
Sárréti térség	37 706	7,14	19 190	18 516
Összesen:	527 780	100,00	416 804	110 976

4. táblázat: Forrásfelhasználási módok szerint a Lakosságszám, valamint a városokban és vidéken élők számának bemutatása (saját szerkesztés)

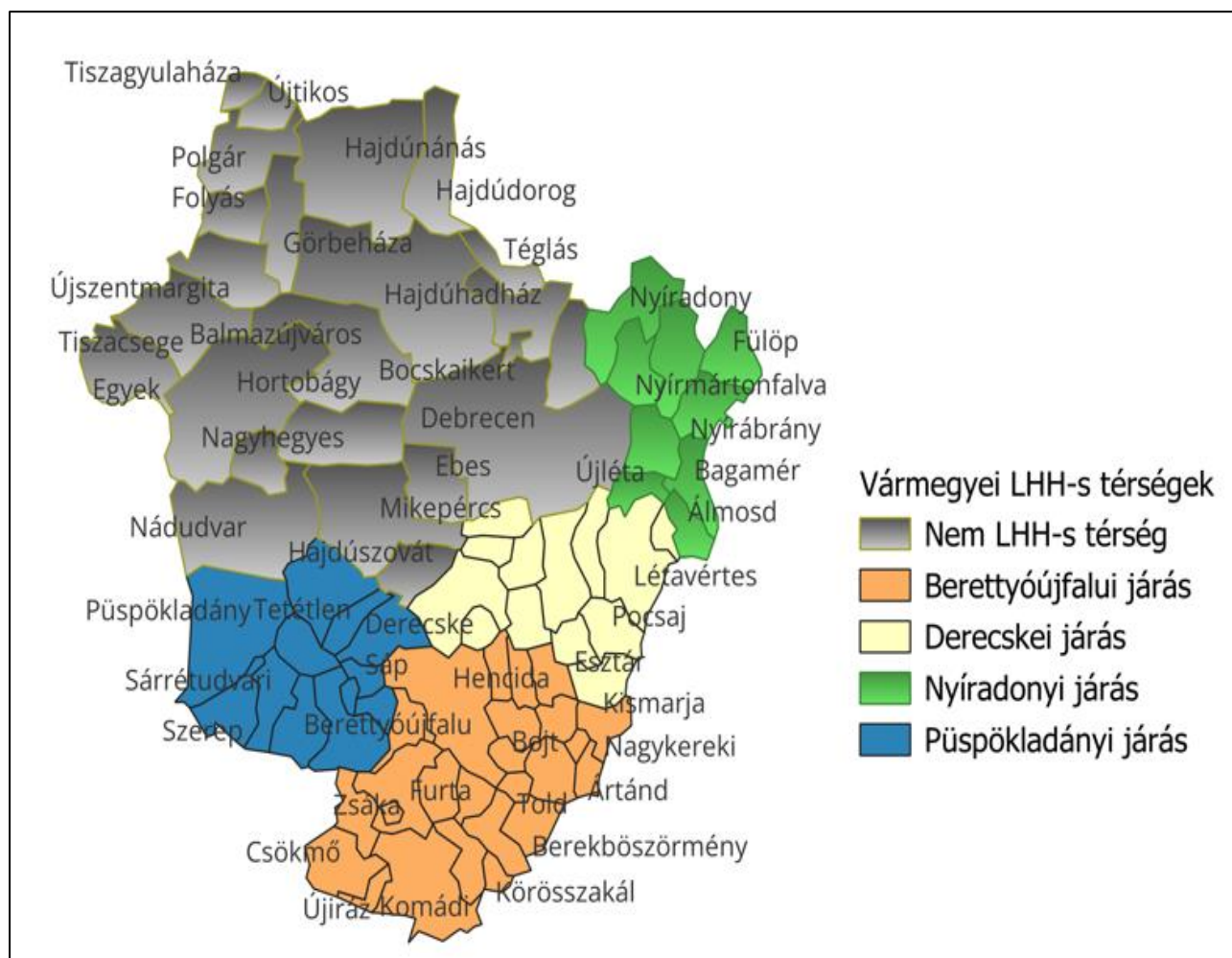
Amennyiben a lakosságszámot vizsgáljuk, azt állapíthatjuk meg, hogy arányait tekintve a legtöbb lakos az FVS városban él, utána a legtöbb lakosságszámú ffm az Északi agglomerációs térség (13,11%), illetve a Déli agglomerációs térség (11,76%). Legkevesebben a Helyi természeti és kulturális potenciálra, valamint agrárinnovációra alapozott fejlesztések térségében lagnak (7,35%).

A fenti táblázat alapján megállapítható, hogy a városban élők száma összességében 78,97%-a a vármegyében élők számának.

Hajdú-Bihar Vármegyében 4 db leghátrányosabb (továbbá: LHH-s) térség, azaz komplex programmal fejlesztendő járás található, mely az alábbi 59 db települést foglalja magába:

- Berettyóújfalui járás (Ártánd, Bakonszeg, Bedő, Berekböszörmény, Berettyóújfalu, Biharkeresztes, Bojt, Csökmő, Darvas, Furta, Gáborján, Hencida, Komádi, Körösszakál, Körösszegapáti, Magyarhomorog, Mezőpeterd, Mezősas, Nagykereki, Szentpéterszeg, Told, Újiráz, Váncsod, Vekerd, Zsáka);
- Derecskei járás (Derecske, Esztár, Hajdúbajos, Hosszúpályi, Kismarja, Kokad, Konyár, Létavértes, Mikepércs, Monostorpályi, Pocsaj, Sáránd, Tépe);
- Nyíradonyi járás (Álmosd, Bagamér, Fülöp, Nyírábrány, Nyíracsad, Nyíradony, Nyírmártonfalva, Újléta, Vámospercs);
- Püspökladányi járás (Báránd, Bihardancsháza, Biharnagybajom, Bihartorda, Földes, Kaba, Nagyrábé, Püspökladány, Sáp, Sárrétudvari, Szerep, Tetétlen).

A 4 db LHH-s térségben összesen 155 911 fő lakik, mely a vármegyei lakosság számának 29,54 %-a.

4. ábra: Leghátrányosabb helyzetű járások térképi megjelenítés (saját szerkesztés)

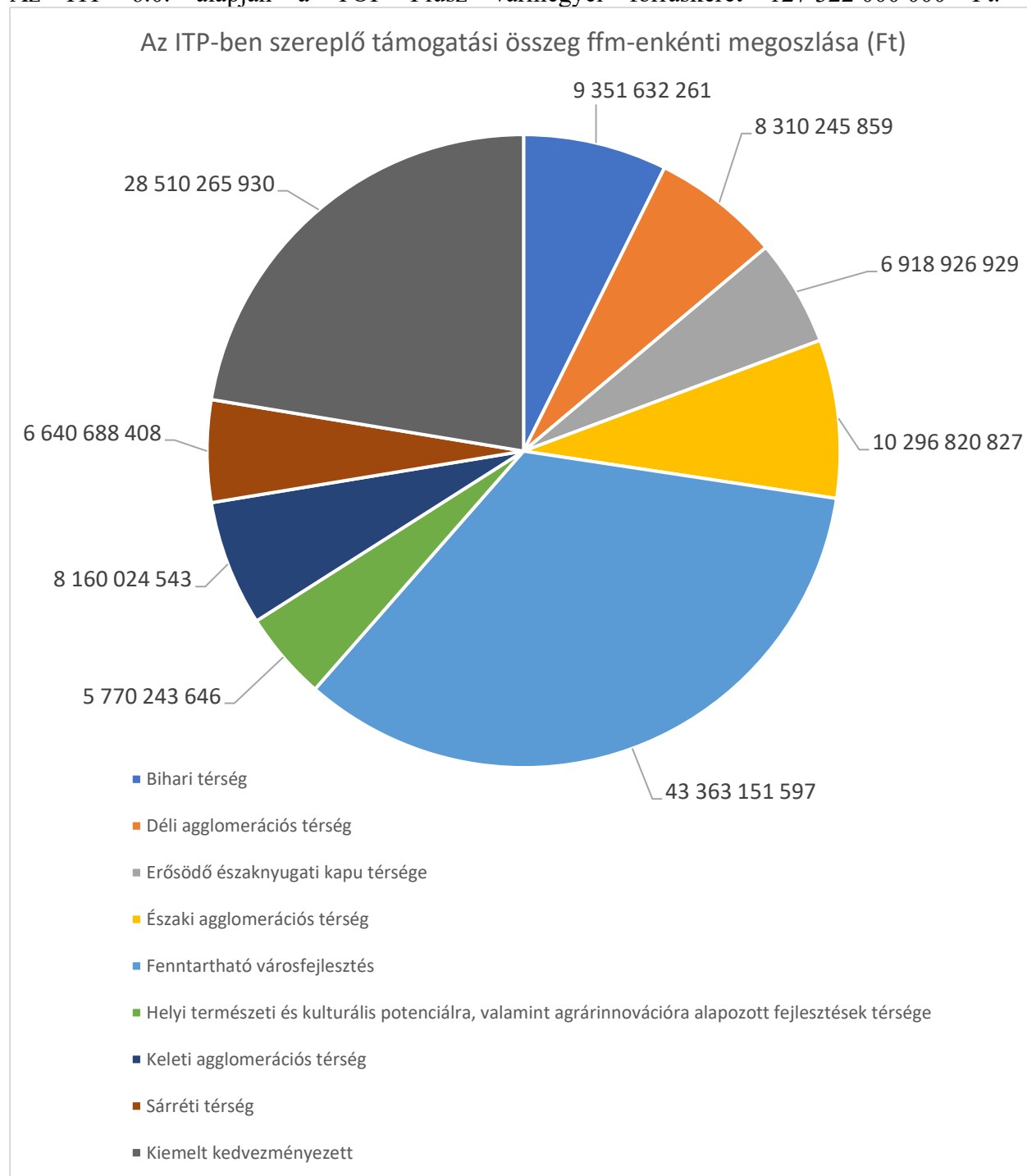
A Hajdú-Bihar megye Integrált Területi Programja 2021-2027 c. dokumentum alapján 9 db forrásfelhasználási mód (továbbiakban: ffm) került kialakításra, mely az országos átlaghoz képest magas szám. Ezzel az volt a célunk, hogy minél inkább a települések igényeire koncentrálva kerüljenek meghatározásra a vármegyei TKR szempontok. Célunk volt, hogy lehetőleg minden település számára lehetőség legyen TOP Plusz források igénybe vételére. Az I. -VIII. forrásfelhasználási módok konkrét területekhez, településekhez köthetők, az I. ffm az FVS városra jutó keretösszeget határozta meg. Az FVS város részére önálló keretösszeg került biztosításra 43 363 151 597 Ft értékben, mely egyben azt is jelenti, hogy az FVS város más városokkal nem versenyez a TOP Plusz fejlesztési forrásért.

A IX. sz. „Kiemelt kedvezményezett által koordinált fejlesztések” forrásfelhasználási mód egy-egy elkülönített keretösszeget tartalmazott Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata, a Magyar Közút Nonprofit Zrt., valamint a Hajdú-Bihar Vármegyei Tankerületi Központok számára. Ez egyben az is jelentette, hogy az adott keretösszegek - az FVS város területének kivételével (I. ffm) - a vármegyében bárhol felhasználhatóak. Ez alól a megkötés alól kizárólag egyetlen

projekt képez kivételt: a TOP_PLUSZ-3.1.1-sz. felhíváson nyertes támogatási kérelem, melynek célterülete a teljes vármegye.

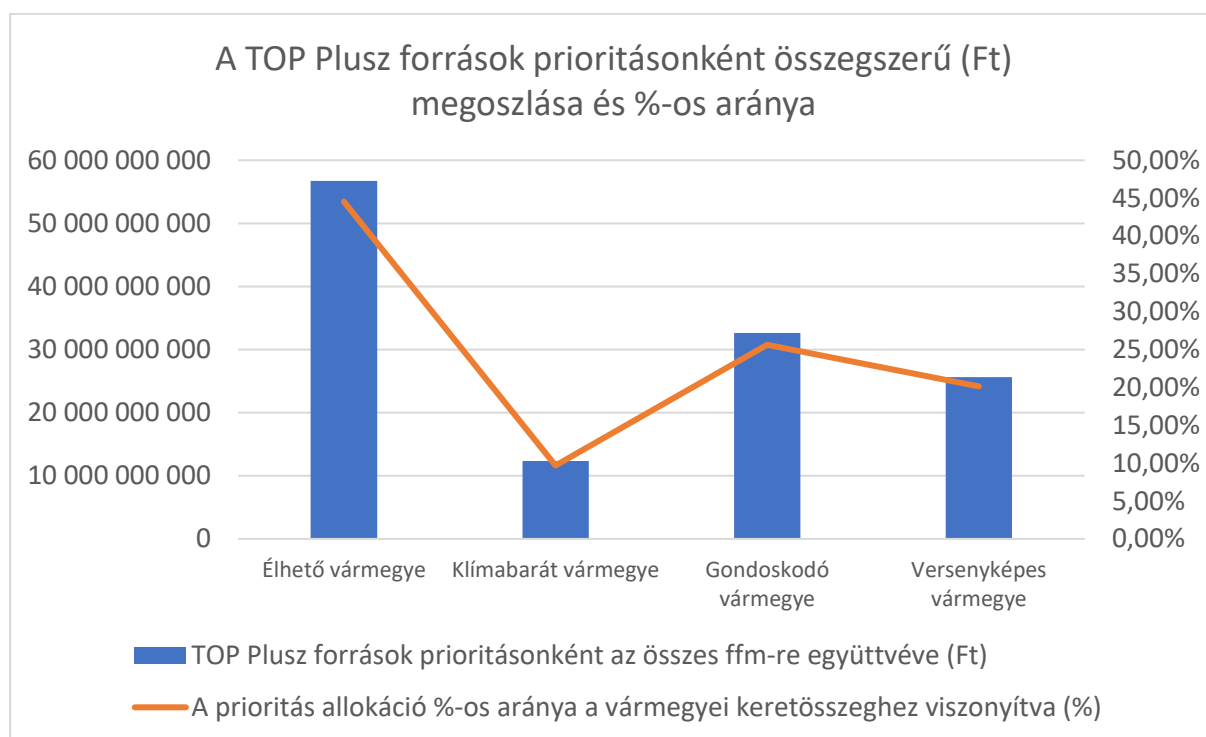
b) A vármegyei forrásabszorpció elemzése – forráskeret, az ITP-ben allokált TOP Plusz források felhasználása

Az ITP 6.0. alapján a TOP Plusz vármegyei forráskeret 127 322 000 000 Ft.

5. ábra: Az ITP_ben szereplő támogatási összegek ffm-enkénti megoszlása (Ft) (saját szerkesztés)

A legnagyobb forráskeret az ITP-ben az FVS város részére került elkülönítésre, melynek oka, hogy lakosságszám arányosan itt élnek a legtöbben. A kiemelt kedvezményezették ffm-je esetében a második legnagyobb arányú forrástervezés történt, azonban ebbe az ffm-be tartoznak nálunk a Magyar Közút Nonprofit Zrt. és a Tankerületi központ pályázata, valamint a területi szereplő által tervezett támogatási kérelmek. Legkevesebb forrást a Sárreti térségre terveztünk.

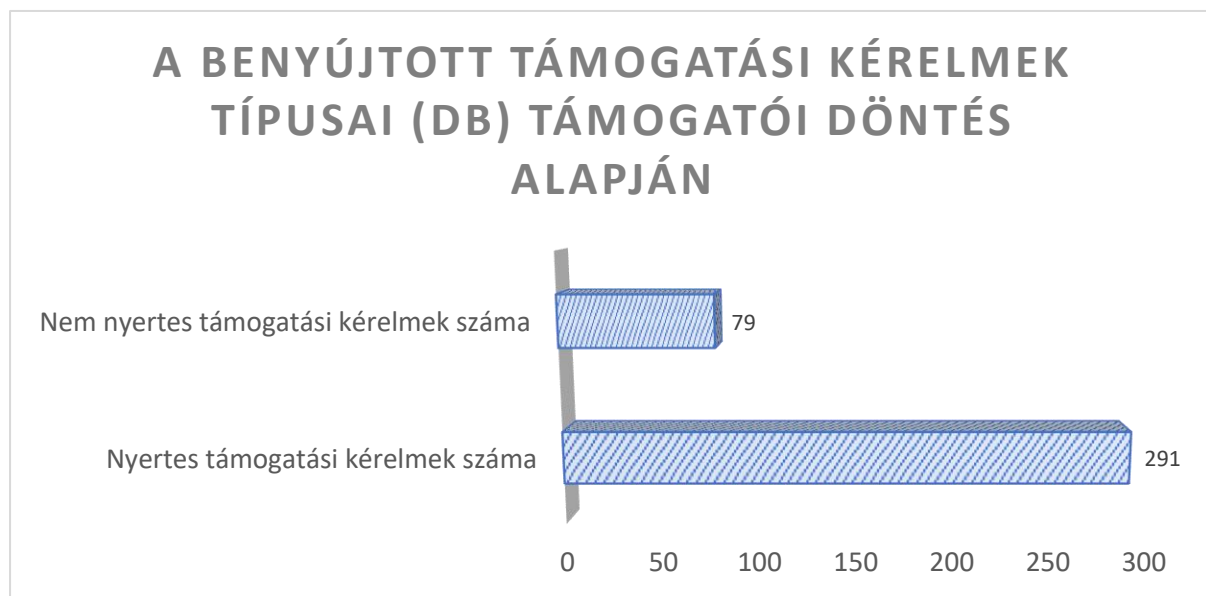
6. ábra: A TOP Plusz források prioritásonként összecszerű (Ft) megoszlása és %-os aránya (saját szerkesztés)

c) Pályázói hajlandóság a benyújtott támogatási kérelmek tükrében

i. Benyújtott támogatási kérelmek

A vármegyénkben egyes TOP Plusz felhívásokra már 2022. évben lehetett pályázni. A korábbi időszak tapasztalataiból kiindulva nem terveztünk több körös pályázási lehetőséget, mert korábban már láttuk, a megvalósítási időszak második felében már nem állt rendelkezésre a meghirdetett forrás fennmaradó része. A pályázási időszakot tekintve 2022. évtől a 2026.01.08.

napig terjedő 4 éves időszakot tudtuk vizsgálni. Ebben az időintervallumban 371 db támogatási kérelem került az EUPR rendszeren keresztül benyújtásra a vármegyei szinten.

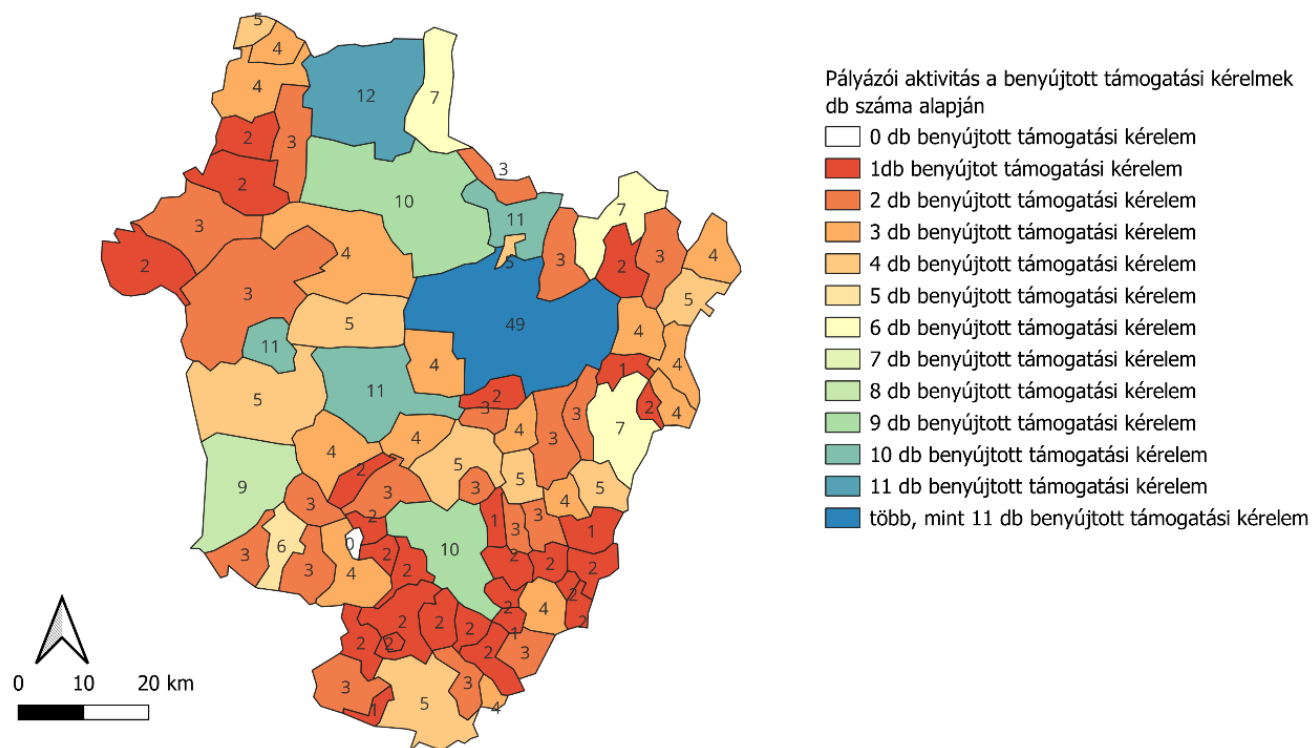
7. ábra: A benyújtott támogatási kérelmek típusai (db szerint) a támogatói döntés alapján
2022. január 1.- 2026. január 8. között (saját szerkesztés)

Az NFK által küldött adatszolgáltatás alapján a beérkezett összesen 371 db támogatási kérelemből 291 db támogatási kérelem került támogatásra, 79 db nem nyert és 1 db támogatási kérelem fordult át hazai finanszírozásúvá. A 79 db nem nyertes támogatási kérelem egy része jöllehet évekkal korábban (zömében 2022. évben) benyújtásra került. A pozitív támogatói döntéssel nem rendelkező pályázatok egy része döntés alatt áll, vagy elutasításra került vagy a pályázók visszavonták azokat. A támogatásban nem részesült projektek részletes bemutatására később kerül sor.

A benyújtott támogatási kérelmek státuszát a megkapott adatszolgáltatáshoz képest korrigálni volt szükséges az alábbi okok miatt:

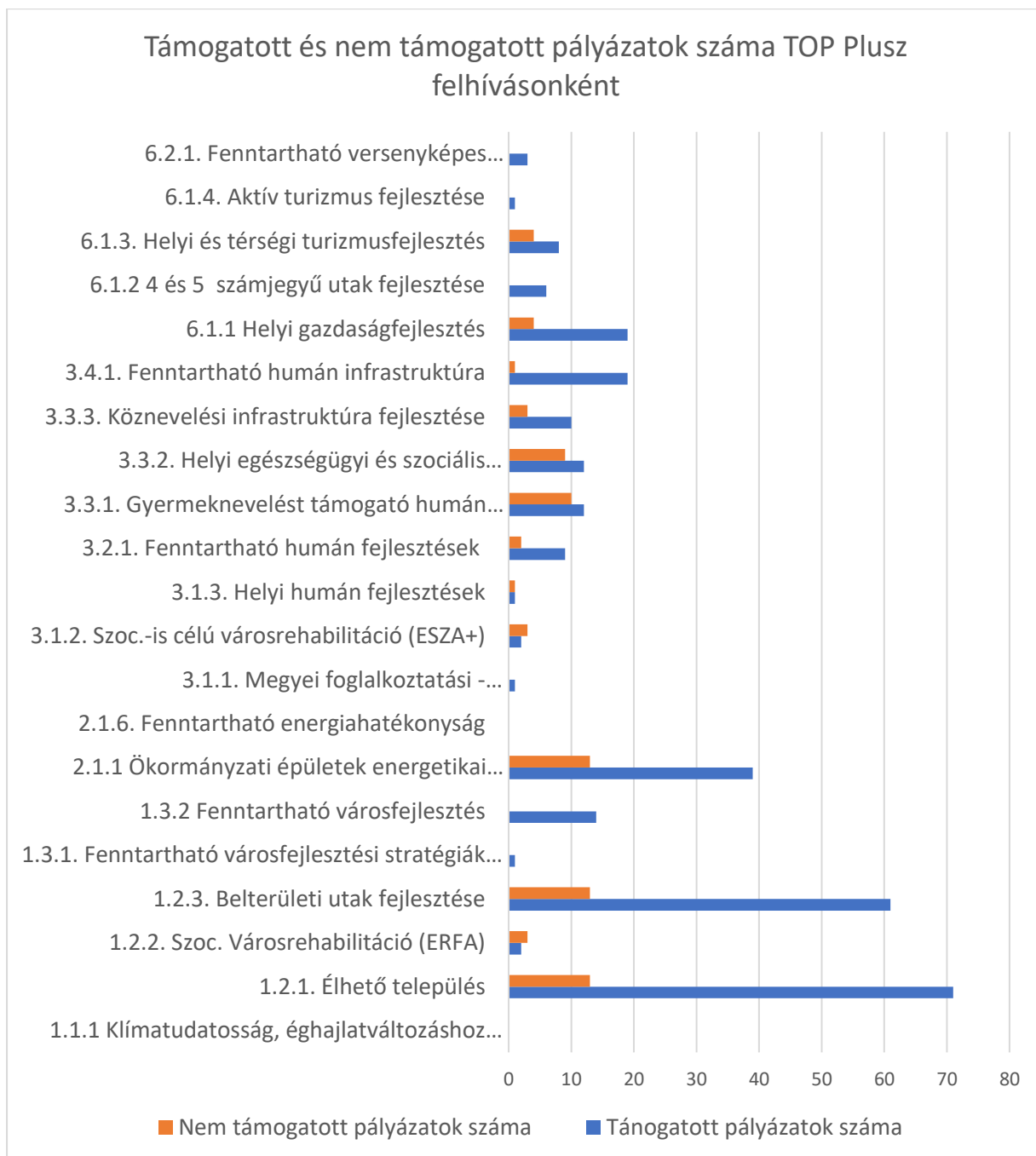
2025. dec. 15. napon DEB ülésre került sor, melynek során a TOP_Plusz-1.2.3-21 és a TOP_Plusz-3.3.2-21 sz. felhívások II. szakaszának megnyitásával az első felhívás kapcsán 4 db támogatási kérelem, a második felhívás kapcsán 2 db kérelem került támogatásra, mely adatok még nem voltak láthatóak a 2026. január 8. napi adatszolgáltatásban.

A kapott adatszolgáltatás után, azonban a félidei értékelés készítése során további 2 DEB ülésre került sor. 2026.02.04. napon a TOP_Plusz-1.2.1-21 sz. felhívás kapcsán 5 db támogatási kérelem került támogatásra. 2026.03.04. napon a TOP_Plusz-3.3.1 és a TOP_Plusz-3.3.3 sz. felhívások során megtartott DEB ülések alapján az első esetben 4 db, míg a második esetben 2 db támogatási kérelem került támogatásra.

8. ábra: Pályázói aktivitás aránya benyújtott támogatási kérelmek db száma alapján -térképi megjelenítés (saját szerkesztés)

ii. *A támogatási kérelmek megoszlása téma területek, TOP Plusz felhívások szerint*

9. ábra: Támogatott és nem támogatott pályázatok száma TOP Plusz felhívásonként (saját szerkesztés)

Amennyiben felhívásonként vizsgáljuk a támogatott és nem támogatott projektek darabszámát, először látnunk kell, mely pályázati felhívások nem kerültek megnyitásra, vagyis nem volt lehetőség a pályázásra. Ezek a következők: TOP_Plusz-1.1.1. és TOP_Plusz-2.1.6.

Vármegyénkben a „Kiemelt kedvezményezett forrásfelhasználási mód”-ba tartozó felhívások közé tartozik a TOP_Plusz-3.1.1, TOP_Plusz-3.1.3, TOP_Plusz-3.3.3, a TOP_Plusz-6.1.2 és a TOP_Plusz-6.1.4. Ezen felhívások esetében a benyújtott pályázatok db száma alacsony volt, hiszen az 5 különféle felhívásra összesen 20 db pályázat került benyújtásra. (A fenti ábrában a TOP_Plusz-3.3.3 sz. felhíváshoz a standard eljárásrendben benyújtott 3 db támogatási kérelem is feltüntetésre került.)

Ha a további, standard felhívásokat vizsgáljuk, azt láthatjuk, hogy a legtöbb támogatási kérelmet a TOP Plusz-1.2.1-21 sz. felhívásra nyújtották be a pályázók. Ennek oka egyértelmű: a TOP Plusz felhívások közül ez az egyedüli, melyben lehetőség van 6 területen akár egyszerre, például kék és zöld infrastruktúrát is fejleszteni. A 81 pályázó településről erre a felhívásra összesen 84 db támogatási kérelem érkezett be. Egyes települések az adott felhívásra többször is pályáztak, illetve azok a települések, melyeknek korábban nem nyertek a pályázataik, amint lehetőségük adódott, ismételten benyújtották a támogatási kérelmeiket.

A képzeletbeli népszerűségi dobogó második helyén a TOP_Plusz-1.2.3-21 sz. felhívás áll, ahol a benyújtott pályázatok száma elérte a 74 db-ot. Utána népszerűségben némileg lemaradva a TOP_Plusz-2.1.1-21 sz. felhívás áll, melyre 52 db pályázat érkezett be. A legkevésbé közkedvelt pályázati felhívások a TOP_Plusz-1.2.2. (ERFA) és a TOP_Plusz-3.1.2 (ESZA+) számúak. Az ERFA rész vonatkozásában összesen 5 db támogatási kérelem érkezett be, melyből 2 db részesült támogatásban; az ESZA+ rész kapcsán 5 db támogatási kérelemből 2 db vált nyertessé. A pályázatok alacsony számának okai ezen 2 felhívás vonatkozásában ismertek. Ez az egymással összefüggő 2 felhívás az, mely a legtöbb adminisztrációt igényli, illetve a felhívásokban olyan speciális feltételek szerepelnek, melyek teljesítését nem kívánják és / vagy tudják vállalni a pályázók (pl.: szegregátumból nem szegregált helyre történő költöztetés), valamint az előző fejlesztési ciklusban már számos városban szociális városrehabilitációs projektek kerültek megvalósításra vármegyénkben.

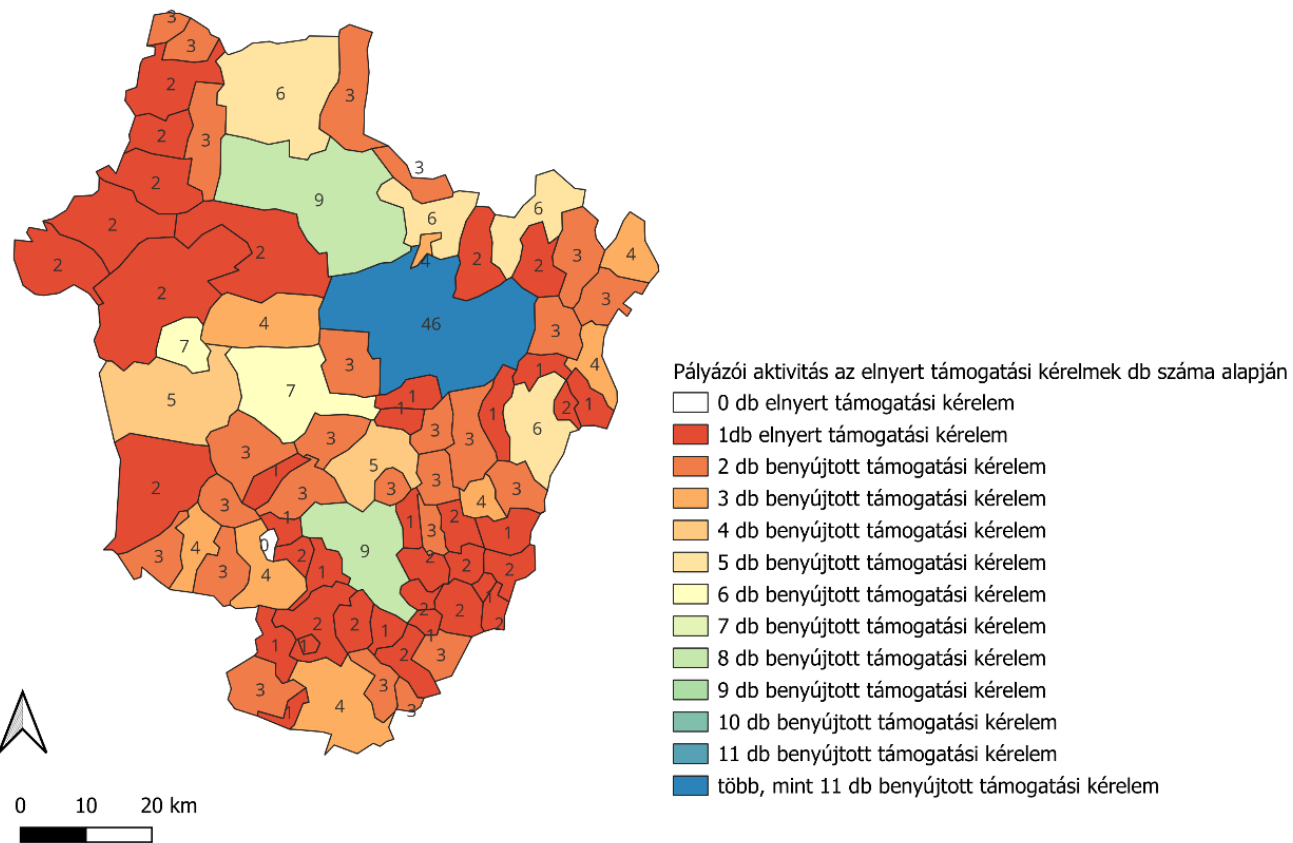
iii. A támogatási kérelmek db számának és támogatási összegeinek megoszlása forrásfelhasználási módok között

Ha a tématerületeket és /vagy az ffm-eket vizsgáljuk, tudnunk kell, vármegyénkben az egyes prioritásokra, felhívásokra és ffm-ekre jutó elnyerhető támogatási összegeket mindig a benyújtott pályázói igények alapján aktualizáltuk. Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata folyamatosan figyelte a különféle TOP_Plusz felhívásokhoz benyújtott pályázatok támogatási igényeit és arra törekedtünk, lehetőleg valamennyi benyújtott pályázat támogatásban részesüljön. Ebből kifolyólag országosan is egyedülálló módon folyamatosan módosításra kerültek a megadott korlátokon belül az ffm-ekre, felhívásokra vagy prioritásokra jutó források. A vármegyében lévő 10 járásból 4 db komplex programmal segített járás területe; ezek alkotják a „Határmenti térségek és felzárkóztatásra váró peremtérség” néven meghatározott területi célt. A területi szereplő célja volt, hogy lehetőleg minél több LHH-s településnek legyen lehetősége igénybe venni a TOP Plusz támogatásokat; ennek a szempontnak a figyelembe vételével történtek meg a költség átcsoportosítások. A Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Program 2021-27 Operatív Programrészben is hangsúlyosan szerepel az LHH térségek felzárkóztatása. A dokumentumban szerepel az LHH térségek vonatkozásában a zöld

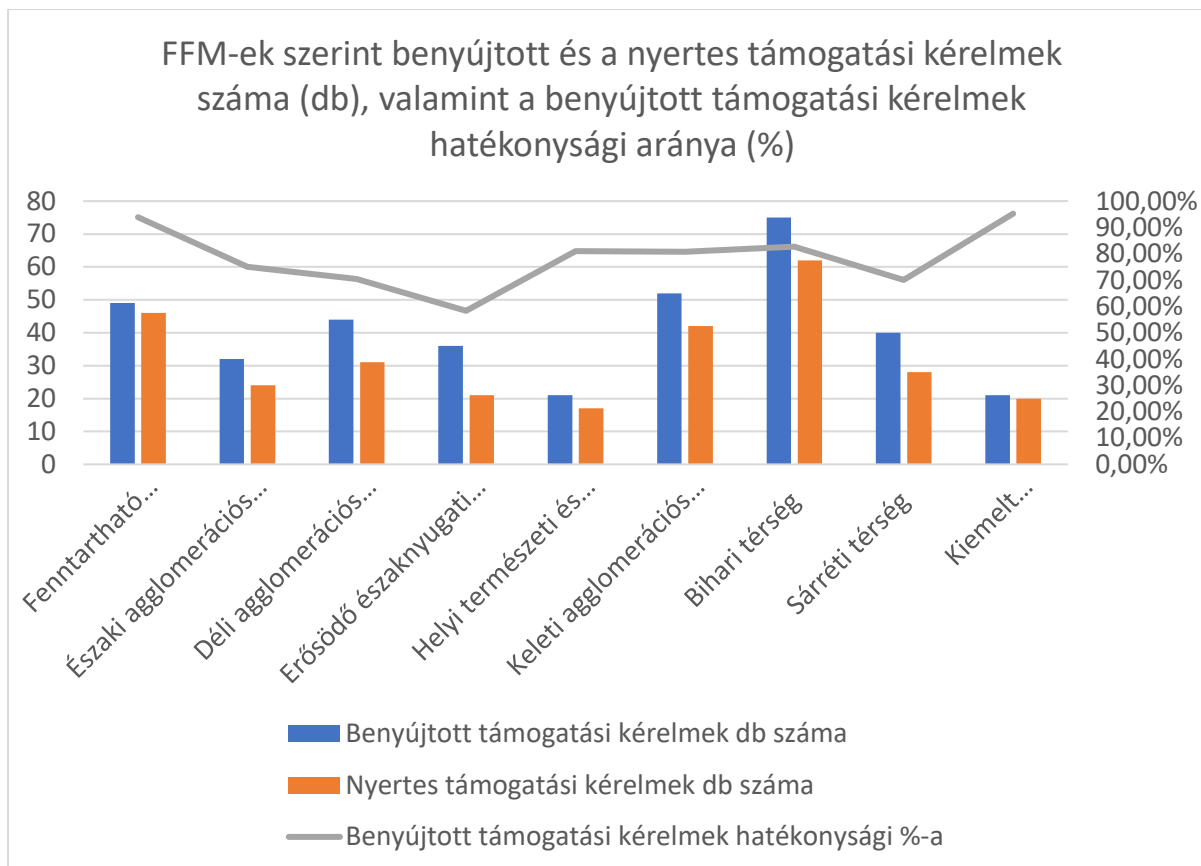
és kék infrastruktúra fejlesztések, a középületek energia hatékonyságának növelésének, a helyi gazdaságfejlesztésnek, az alsóbbrendű utak fejlesztésének fontossága.

A vármegye által tervezett tématerületenként forráskeretből látszik – az FVS várost és a kiemelt kedvezményezetteket nem beleértve, - hogy a tervezés során számítottunk arra, a legkedveltebb pályázati felhívás a TOP_Plusz-1.2.1-21 számú lesz. Ennek a felhívásnak a legnagyobb a keretösszege (20 956 250 479 Ft), ha a tématerületeket vizsgáljuk. A második legtöbb forrást a TOP_Plusz-1.2.3-21 sz. felhívásra allokáltunk (12 563 069 649 Ft), a harmadik legnagyobb forráskeretet (8 068 934 876 Ft) a TOP_Plusz-2.1.1-21 sz. felhívásra terveztük. A benyújtott pályázatok darab száma alapján megállapítható, hogy az általunk tervezett pályázói igények egybeestek a beérkezett pályázói igényekkel. A tervezett forráskeretből látszik, számítottunk arra, hogy a TOP_Plusz-1.2.2. (ERFA) és a TOP_Plusz-3.1.2 (ESZA+) felhívásra kevés támogatási igény fog beérkezni. Ennek indokai között szerepel, hogy az előző uniós ciklus 2. felében a vármegyénkben kb. 3,5 Mrd Ft értékben kötöttek le a települések forrásokat az ilyen típusú felhívásokból. A megkötött támogatási kérelmek elszámolása kapcsán a kedvezményezettek jelentős mértékű adminisztrációval szembesültek, továbbá egyes tételek elszámolhatóságát a Közreműködő Szervezet nem engedélyezte. Ezen negatív tapasztalatok alapján a jelenlegi uniós periódusban a vármegyében lévő települések nem kívántak pályázni az adott felhívásra.

A térkép alapján megállapítható, hogy a városi jogállású települések pályázói aktivitása jelentősebb volt, mint a községeké vagy nagyközségeké. A kistelepülések zömében 2 -3 db támogatási kérelmet nyújtottak be, addig a városi jogállású települések esetén nem ritka, hogy 8 vagy afeletti db számú támogatási kérelemmel pályáztak. Ez azonban nem jelentette azt, hogy a nagyobb települések pályázatainak minősége is egyenes arányban állt a benyújtott támogatási kérelmek db számával.

10. ábra: Nyertes támogatás kérelmek db számának települési megoszlása (saját szerkesztés)

11. ábra: FFM-ek szerint benyújtott és nyertes támogatási kérelmek száma (db) és a támogatási kérelmek hatékonyság aránya (%) (NFK adatszolgáltatás alapján saját szerkesztés)

Amennyiben a korábban említett DEB adatokkal nem számolva vizsgáljuk ffm-enként a támogatási kérelmek db számát és hatékonysági arányát, azt látjuk, hogy a benyújtott 370 db támogatási kérelemből 291 db esetén pozitív támogatói döntés született.

Ha a benyújtott pályázatok db számát ffm-enként elemezzük – a tavaly év végi DEB-eket nem véve figyelembe - akkor az alábbi eredményt látjuk:

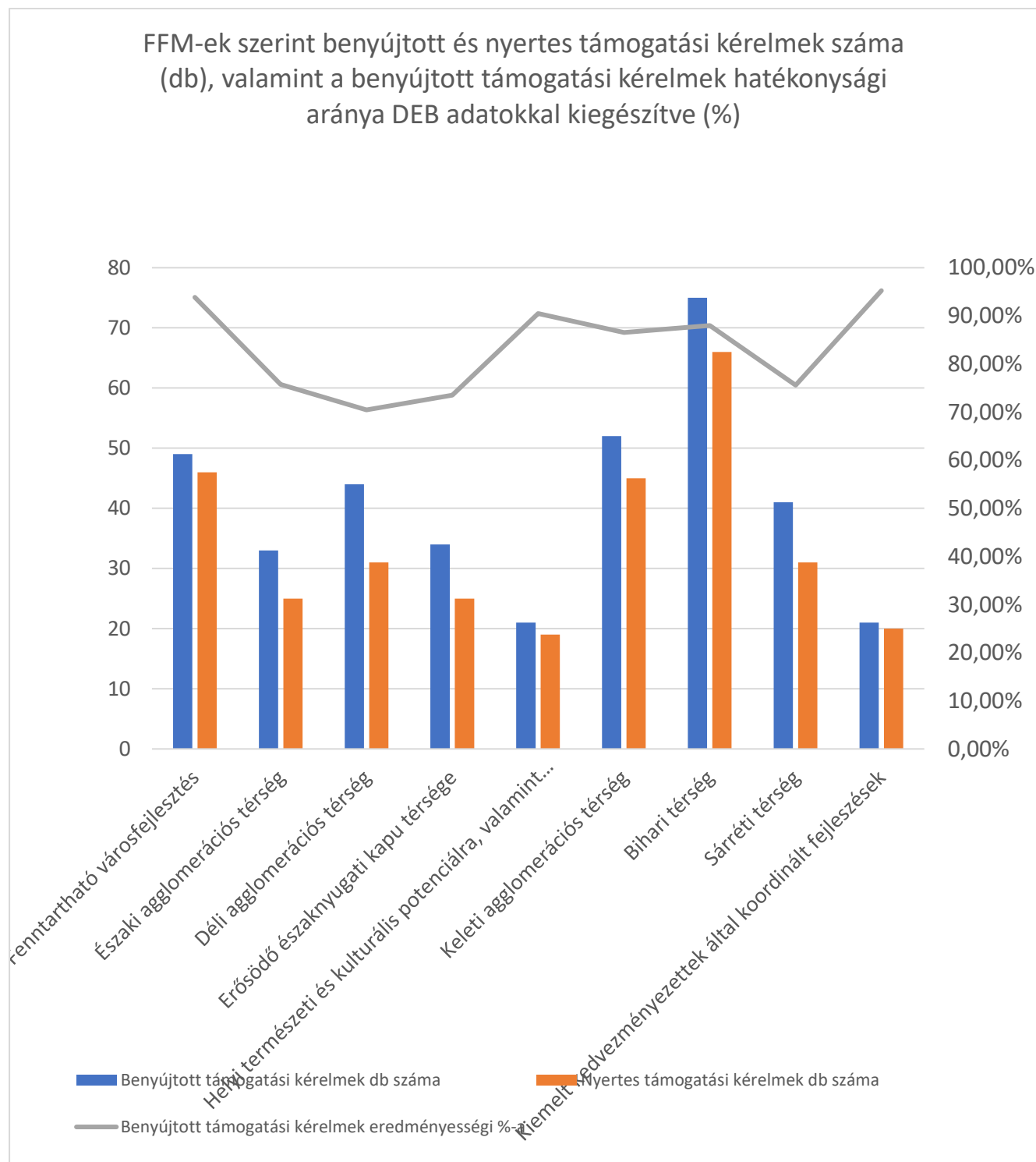
Forrásfelhasználási mód megnevezése	Nyertes projektek db száma	Nem nyertes projektek db száma	Hatékonyság (%)
Bihari térség	62	13	82,67
Déli agglomerációs térség	31	13	70,45
Erősödő északnyugati kapu térsége	21	15	58,33
Északi agglomerációs térség	24	8	75,00
Fenntartható Városfejlesztés	46	3	93,88
Helyi természeti és kulturális potenciálra...	17	4	80,95
Keleti agglomerációs térség	42	10	80,77
Sárréti térség	28	12	70,00
Kiemelt kedvezményezett	20	1	95,24
Összesen:	291	79	

5. táblázat: FFM-ek szerint a nyertes és nem nyertes pályázatok aránya (saját szerkesztés)

A legnagyobb eredményes pályázási arányt a kiemelt kedvezményezettek érték el 95,24%-kal. Kiemelt kedvezményezett által koordinált fejlesztések ffm esetében a pályázatok hatékonysági aránya 95,24%-os. (1 db projekt az NFK adatszolgáltatás pillanatában még nem rendelkezett támogatói döntéssel. A valós arány az időközbeni pozitív támogatói döntés révén 100 %.) Ezeknél a pályázatoknál nem kellett más kedvezményezettekkel versenyezni. Ettől függetlenül a pályázók törekedtek arra, hogy a pályázatok jó minőségben kerüljenek benyújtásra. Jelezni szükséges, hogy előfordult olyan szituáció is, mely szerint a pályázat nyert, azonban a megvalósítás időszakában egyes Támogatási szerződések megszüntetésre kerültek (pl.: Magyar Közút Nonprofit Zrt. – 2 db, Debreceni Tankerület – 1 db).

Sorban a második az FVS város pályázatai 93,88 %-kal. Ennek oka, hogy az FVS városok esetében a TOP Plusz Operatív Program előírása értelmében az FVS városok előzetesen TVP-t készítettek, melyet az NFK hagyott jóvá. Ez egyben azt is jelentette, hogy kizárólag olyan támogatási kérelmek kerültek benyújtásra, melyek előzetesen jóváhagyásra kerültek és ebben az esetben sem kellett versenyezni más kedvezményezettekkel, településekkel.

A Bihari térség áll a 3. helyen 82,67 %-kal, majd öt követi minimális különbséggel a Helyi természeti és kulturális potenciálra... ffm és a Keleti agglomerációs térség. A legalacsonyabb eredményességi arányt az Erősödő északnyugati kapu térsége érte el 58,33%-ával.

12. ábra: FFM-ek szerint benyújtott és nyertes támogatási kérelmek száma (db), valamint azok hatékonysági százaléka az időközbeni DEB adatokkal kiegészítve (NFK-s adatszolgáltatás módosításával saját szerkesztés)

Amennyiben a korábban említett DEB adatokkal kiegészítve vizsgáljuk ffm-enként a támogatási kérelmek db számát és hatékonysági arányát, azt látjuk, hogy a benyújtott 370 db támogatási kérelemből 308 db esetén pozitív támogatói döntés született. A hatékonysági vizsgálat esetén a végeredmény nem változott, mert a kiemelt kedvezményezettek által koordinált fejlesztések végeztek az 1., míg az FVS város a második helyen. Azonban az Erősödő északnyugati kaputérség hatékonysági aránya jelentősen javult (73,53%), bár még így is az utolsó helyen végzett.

A 2026. februári DEB adatokkal frissített részletes nyertes és nem nyertes projektek db számát az alábbi táblázat részletezi:

Forrásfelhasználási mód megnevezése	Nyertes projektek db száma	Nem nyertes projektek db száma	Hatékonyság (%)
Bihari térség	66	9	88,00
Déli agglomerációs térség	31	13	70,45
Erősödő északnyugati kapu térsége	25	9	73,53
Északi agglomerációs térség	25	8	75,76
Fenntartható Városfejlesztés	46	3	93,88
Helyi természeti és kulturális potenciálra...	19	2	90,48
Keleti agglomerációs térség	45	7	86,54
Sárréti térség	31	10	75,61
Kiemelt kedvezményezett	20	1	95,24
Összesen:	308	62	-

6. táblázat: FFM-ek szerint a nyertes és nem nyertes pályázatok aránya az időközbeni DEB adatokkal kiegészítve (saját szerkesztés)

A fenti táblázatból látható, hogy az Északi agglomerációs térség, az Erősödő északnyugati kapu térsége, a Helyi természeti és kulturális potenciálra..., a Keleti agglomerációs térség, a Bihari térség és a Sárréti térség esetében a nyertes projektek száma nőtt, így a hatékonysági %-os aránya is megemelkedett.

A nyertes támogatási kérelmek db számát vizsgálva megállapíthatjuk, hogy a legtöbb nyertes projekt a Bihari térségben valósul meg, a legkevesebb pedig- szintén nem vizsgálva a kiemelt

kedvezményezettnek nyertes és az FVS projektjeit - 2 forrásfelhasználási módhoz köthető: az Északi agglomerációs térséghez és az Erősödő északnyugati kapu térséghez. A Bihari térség esetében a nyertes projektek száma 66 db, míg az Északi agglomerációs térségben 25 db. Legmagasabb a hatékonysági % a Helyi természeti.... esetében (90,48%), a legalacsonyabb hatékonysági arányt a Déli agglomerációs térség ért el 70,45 %-kal.

A benyújtott támogatási kérelmek db száma mindkét fenti esetben megegyeznek, csak a pozitív támogatói döntések számában van eltérés, hiszen az utóbbi esetben a nyertes támogatási kérelmek db száma megnőtt. Amennyiben ffm-enként vizsgáljuk a benyújtott támogatási kérelmeket, megállapítható, hogy a legtöbb kérelmet a Bihari térségben nyújtották be, szám szerint 75 db-ot, mely a benyújtott támogatási kérelmek 20,21 %-a. Ennek oka, hogy a vármegyei 82 település közül 27 db, vagyis a települések 32,92 %-a ehhez a forrásfelhasználási módhoz tartozik. A Keleti agglomerációs térségből 52 db, míg a Déli agglomerációs térségből 44 db pályázat került benyújtásra. A benyújtott pályázatok számát az ffm-hez tartozó települések száma is indokolja: a keleti agglomerációhoz 14, míg a déli agglomerációhoz 10 db település tartozik. Amennyiben a kiemelt kedvezményezettet nem vizsgáljuk, akkor azt láthatjuk, hogy a legkevesebb támogatási kérelem a Helyi természeti és kulturális potenciálra, valamint agrárinnovációra alapozott fejlesztések térsége nevű célterületről került benyújtásra, szám szerint 21 db, mely 5,66%-a a benyújtott pályázatok teljes db számának; igaz ehhez az ffm-hez csak 7 db település tartozik.

Továbbá a Kiemelt kedvezményezett által koordinált fejlesztések esetében Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata 4 db támogatási kérelmet nyújtott be, melyből 2026.01.08. napig 3 db részesült támogatásban, 1 db támogatási kérelem elbírálása folyamatban volt. Az adatszolgáltatás dátuma óta ebben az esetben is megszületett a pozitív támogatói döntés. A Magyar Közút Nonprofit Zrt. 6 db pályázatot nyújtott be, amelyből 2 db Támogatási szerződéssel rendelkező projekt esetében a támogatási szerződések megszüntetésre kerültek. A Magyar Közút Nonprofit Zrt. a műszaki tartalom kis mértékű átdolgozása után ismét benyújtotta a pályázatait.. A Tankerületek 10 db támogatási kérelmet nyújtottak be és ebből 10 db nyert támogatást.

iv. A támogatásban nem részesült projektek

Ha azt is megvizsgáljuk, hány projekt nem részesült támogatásban, akkor 79 db támogatási kérelem esetében nem szerepel az NFK által küldött táblázatban akár pozitív, akár negatív tartalmú támogatói döntés. Ebből 1 db projekt, mely „Forráshiány miatt elutasít - tartaléklistán feltevésekkel támogatható” besorolást kapott, illetve 19 esetben elutasító döntés született, 1 esetben visszalépett a kedvezményezett és 23 esetben vonták vissza a pályázataikat. További 35 esetben nem szerepel támogatói döntés.

Támogatásban nem részesült projektek	79
1. Elutasítás	19
2. Forráshiány miatti elutasítás	1
3. Visszalépés miatt megszüntetve	1
4. Támogatási kérelem visszavonva	23

5. Támogatói döntés hiánya	35
a.) Hiánypótlás visszaküldve	17
b.) Beküldött	7
c.) Válasz tisztázó kérdésre	2
d.) Válasz tisztázó kérdésre beküldve	7
e.) Hiánypótlás alatt	2

7. táblázat: A támogatásban nem részesült projektek státuszuk szerint (saját szerkesztés)

A képet tovább árnyalja, hogy 22 db támogatási kérelem 2025. évben került benyújtásra és ebből 2 db-ot utasítottak el, mindkettő az FVS város pályázata. A pályázó a TOP_Plusz-3.2.1-23 sz. felhívásra 2 db, műszaki tartalmát tekintve hasonló tartalmú pályázatot nyújtott be. A Közreműködő Szervezet azt állapította meg, hogy a pályázó által korábban önállóan támogatható tevékenységnek minősített tevékenység átsorolása szükséges az önállóan nem támogatható tevékenységek közé. Ennek következményeként a pályázatok átdolgozása és újra benyújtása vált szükségesé. Továbbá 20 db projektet az FVS városon kívül a vármegyei települések nyújtottak be 2025. 3. és 4. negyedévében, így azoknál már zömében pozitív eredménnyel lezajlottak a DEB ülések. Ezáltal csak 35 db olyan projektről beszélhetünk, ahol nem szerepel támogatói döntés az EUPR rendszerben, melyek részletes bemutatása már a fenti táblázat elemzése kapcsán megtörtént.

Tématerületet vizsgálva a legtöbb nem nyertes támogatási kérelmet a TOP_Plusz-1.2.1-21 és a TOP_Plusz-2.1.1-21 sz. felhívásokra nyújtották be; az első esetben 13, a második esetben 13 db projekt nem jutott támogatáshoz. A TOP_Plusz-1.2.1-21 sz. felhívásra érkezett be a legtöbb kérelem, a TOP_Plusz-2.1.1-21 sz. felhívás a 3. legnépszerűbb volt, így nem véletlen, hogy ezek a népszerű felhívások voltak azok, ahol számszakilag a legtöbb pályázat nem nyert. Árnyalja a helyzetet, hogy mindkét felhívás esetében a nem nyertes 13 db pályázatból 3 település egy-egy alkalommal újra pályázott és nyert. 10 esetben történt meg, hogy a nem nyertes pályázatokat a kedvezményezettek a következő benyújtási időszakban ismételték beküldték.

Amennyiben a beadott valamennyi 79 db támogatási kérelem összértékét vizsgáljuk, azt láthatjuk, hogy 17, 181 Mrd Ft értékben történt meg az olyan pályázatok benyújtása, melyek kapcsán nincsen semmilyen típusú döntés, visszavonták, elutasították azokat, vagy csak az EUPR rendszerben még nem szerepel a pozitív támogatói döntés.

Ha az LHH térségre fókuszálunk, azt látjuk, hogy 42 db támogatási kérelem nem nyert összesen 7, 2 Mrd Ft értékben. Arányait tekintve a legtöbb nem nyertes projektet a TOP Plusz-1.2.1. sz. felhívásra nyújtották be 2,2 Mrd Ft értékben, második helyen a TOP Plusz-1.2.3 sz. felhívás áll 1,8 Mrd Ft értékben, harmadik helyen a TOP Plusz-2.1.1. sz. felhívás végzett 1,155 Mrd Ft értékben.

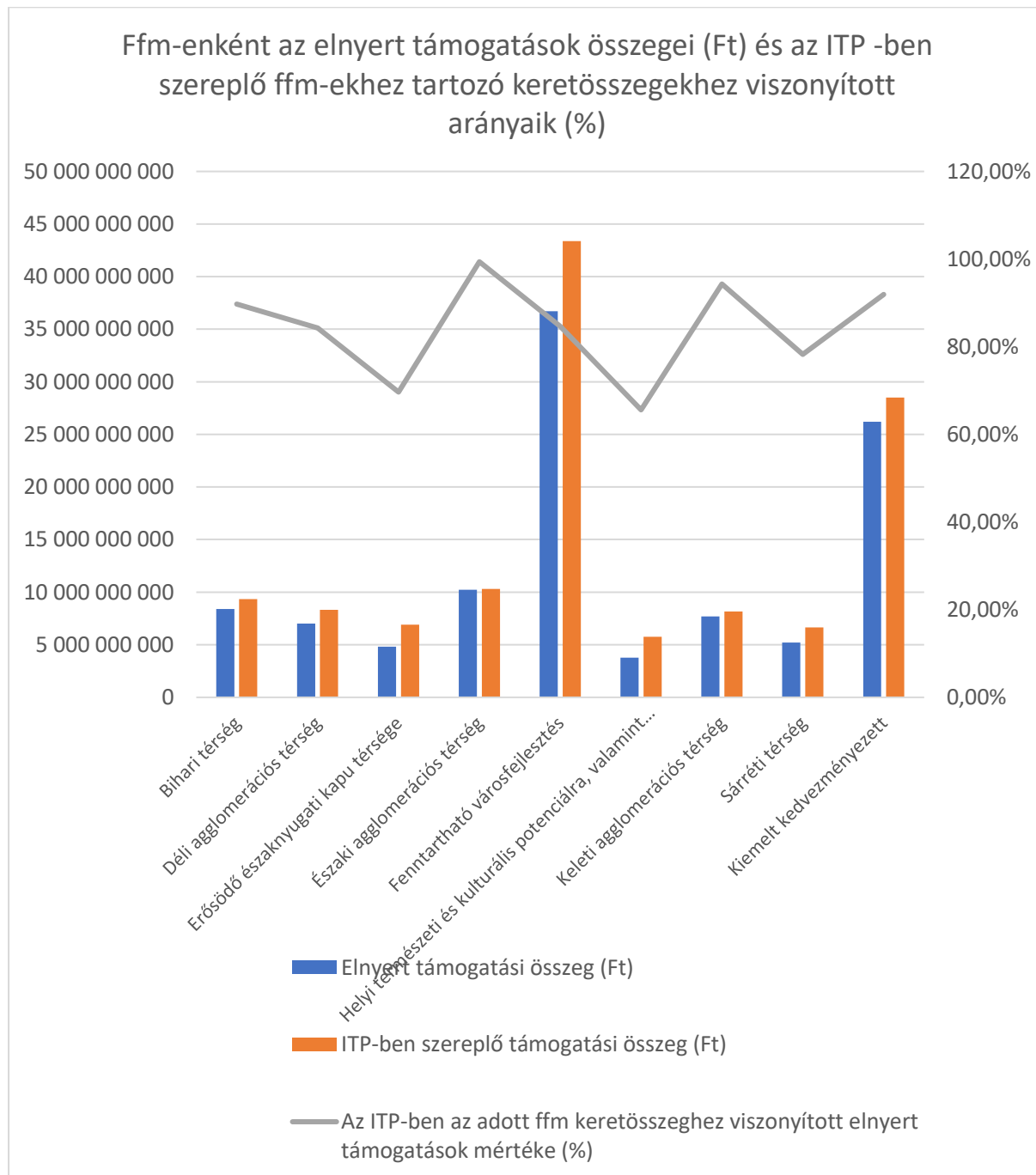
Sajnos az NFK által küldött adatszolgáltatás alapján több olyan támogatási kérelem is van, melyek benyújtása 2022. évben megtörtént, azonban a megkapott adatbázisban nem látni, hogy bármilyen típusú döntés született volna a kérdésben. Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata

minden, az NFK által megküldött támogatási kérelem esetében javaslatot hozott, ezek szinte kivétel nélkül pozitív támogatói javaslatok. Feltételezhető, az EUPR rendszer működéséből fakadóan egyes esetekben nem a tényleges státusz látható. Az Irányító Hatóságtól kapott kiegészítő tájékoztatás rávilágított arra, hogy a 9. oldalon bemutatott, az Előzetes ITP támogatási kérelmeit érintő elszámolhatóságot vizsgáló újraértékelési folyamatban a kedvezményezettek hiánypótlás benyújtására lettek felkérve. Annak a kedvezményezettnek a támogatási kérelme, amely az újraértékelési folyamat megindításának időpontjáig nem rendelkezett támogatói döntéssel és amely a hiánypótlást nem határidőre, nem megfelelő tartalommal vagy nem megfelelő mellékletekkel teljesítette, támogatásra jogosulatlanvá vált. Ennek megfelelően e támogatási kérelmek a döntési csatornába sem kerültek be, támogatói döntésig sem juthattak el, így a támogatói döntés típusa oszlopban nem szerepeltethet adatot a támogató. A döntési csatornában lévő projektekről szintén nem tud az EUPR támogatásra vonatkozó adatot. A területi szereplő nem lát rá a háttérokokra, mindazonáltal indokolt lenne áttekinteni a támogatási kérelmek döntési adatainak EUPR rendszerbe történő rögzítési folyamatát, különös tekintettel az elhúzódó ügyekre.

Fontos kiemelni, hogy TOP Plusz forrásokon túl a kistélepülések számára lehetőség volt akár Vidékfejlesztési Program keretében, akár a Magyar Falu Programban pályázni.

v. *A benyújtott támogatási kérelmek hatékonyságának részletes bemutatása ffm-enként*

Ha a benyújtott projektek hatékonyságát vizsgáljuk, akkor 2 irányba indulhatunk el: az egyik ha a benyújtott projektek db számait a tervezett db számokhoz, a másik, ha az elnyert támogatási összeg arányát vizsgáljuk a rendelkezésre álló ffm összeghez viszonyítva.

13. ábra: Forrásfelhasználási módokként az elnyert támogatások összegei (Ft) és az ITP -ben szereplő ffm-ekhez tartozó keretösszegekhez viszonyított arányaik (%) (saját szerkesztés)

A fenti ábra a vármegye települései szerinti elnyert TOP Plusz támogatási összeg megoszlását mutatja be.

Az ffm-enként elnyert támogatási összegeket az alábbi táblázat foglalja össze számszakilag:

Forrásfelhasználási mód megnevezése	ITP-ben szereplő támogatási összeg (Ft)	Elnyert támogatási összeg (Ft)	Hatékonysági arány (%)
Bihari térség	9 351 632 261	8 394 133 780	89,76
Déli agglomerációs térség	8 310 245 859	7 003 399 702	84,27
Erősödő északnyugati kapu térsége	6 918 926 929	4 821 467 368	69,69
Északi agglomerációs térség	10 296 820 827	10 233 991 978	99,39
Fenntartható Városfejlesztés	43 363 151 597	36 709 619 255	84,66
Helyi természeti és kulturális potenciálra...	5 770 243 646	3 784 998 531	65,60
Keleti agglomerációs térség	8 160 024 543	7 695 326 402	94,31
Sárréti térség	6 640 688 408	5 198 181 331	78,28
Kiemelt kedvezményezettek által koordinált fejlesztések	28 510 265 930	26 205 509 402	91,92
Összesen:	127 322 000 000	110 046 627 749	86,43

8. táblázat: Ffm-enként elnyert támogatási összegek és azok az ITP-ben rendelkezésre álló támogatási összegekhez viszonyított aránya (%) (saját szerkesztés)

Az Északi agglomerációs térség települései az ffm-en rendelkezésre álló forrásuk 99,39%-át nyerték el. Második helyen a Keleti agglomerációs térség áll 94,31 %-kal, a harmadik helyet 91,92 %-kal a Kiemelt kedvezményezett ffm foglalja el. Leggyengébben a Helyi természeti és kulturális potenciálra.... ffm teljesített 65,60 %-kal. Az FVS ffm-re rendelkezésre álló keretösszeg 84,66%-a került lekötésre. Összességében a rendelkezésre álló forrás 86,43%-át pályázták meg és nyerték el a kedvezményezettek.

A hatékonyság vizsgálata során amennyiben valamennyi nyertes támogatási kérelem támogatási összegével számolnánk, torzítaná az eredményt (pl.: visszavont TOP Plusz-6.1.2-es felhívás esetében 8,4 Mrd Ft, a tartaléklistára került TOP Plusz-1.2.1-es felhíváson majdnem 600 millió Ft, míg a megszűnt TOP Plusz-3.3.3-as felhívás kapcsán 105 millió Ft).

Amennyiben az FVS és kiemelt kedvezményezettek által koordinált fejlesztések kontra standard ffm általi támogatási kérelmeket vizsgáljuk, azt látjuk, hogy az első esetben a rendelkezésre álló 71 873 417 527 Ft-os keretből 62 915 128 657 Ft (FVS város fejlesztése: 36 709 619 255 Ft, vármegyei önkormányzat hatályos támogatási összeg: 12 846 623 804 Ft,

Tankerület hatályos támogatási összege: 3 009 000 002 Ft, megszűnt tankerületi pályázat által elnyert támogatási összeg: 105 000 000 Ft Magyar Közút hatályos támogatási összege: 10 244 885 595 Ft), míg standard pályázatok esetén 55 448 582 473 Ft-os keretösszegeből 47 131 499 092 Ft (nem FVS városok által elnyert támogatási összeg: 31 081 838 411 Ft, városi jogállású településekre jutó támogatási összeg: 16 049 660 681 Ft) került leszerződésre (15. sz. ábra és 9. táblázat adatai alapján).

A nyertes TOP Plusz projektek közvetlenül és gyakorlati szinten valósítják meg a Hajdú-Bihar vármegyei fejlesztési program céljait. A támogatások az alábbi **négy fő pilléren** keresztül járulnak hozzá a beavatkozások teljesüléséhez:

1. Élhető vármegye

A fejlesztések a fenntartható mobilitást szolgálják a települési utak, kerékpárutak elérhetőségének fejlesztésével, amelyek szorosabbá és biztonságosabbá teszik a kapcsolatot a vármegyei központ és a vidéki térségek között. Az új sport- és szabadidős infrastruktúra kiépítésével ösztönzik az egészséges életmódot.

2. Klímabarát vármegye

A beruházások kézzelfogható választ adnak a klímaváltozásra azáltal, hogy csökkentik a középületek energiafogyasztását, miközben innovatív programokkal erősítik az érintettek klímatudatosságát.

3. Gondoskodó vármegye

A fejlesztések a legfontosabb alapszolgáltatásokhoz való hozzáférést javítják a vármegye teljes területén:

- Modernizálják az egészségügyi alapellátást, a járóbeteg-ellátást és a védőnői szolgálatot, erősítve a digitális egészségügyet.
- Fejlesztik a szociális és időügyi infrastruktúrát, esélyt teremtve a rászoruló csoportok felzárkózására.

A humán fókuszú projektek továbbá az oktatási intézmények infrastrukturális és digitális megújítására fókuszálnak, felkészítve a jövő generációját a modern kor elvárásaira. Ezzel párhuzamosan a munkaerőpiaci szereplők együttműködési platformjainak erősítése közvetlenül segíti a helyi foglalkoztatás bővülését, a kulturális és kreatív közösségi terek kialakítása pedig a fiatalok helyben maradását támogatja.

4. Versenyképes vármegye

A projektek áttételesen növelik a vármegyei vállalkozások versenyképességét az ipari területek modernizálásával. Külön hangsúlyt kap a Debrecen környéki innovatív gazdasági zóna, ahol integrált településfejlesztési beruházások teremtenek megfelelő környezetet a magas hozzáadott értékű iparágak számára.

A nyertes TOP Plusz projektek nem elszigetelt beruházások, hanem a vármegyei ITP stratégiai céljait követő, egymásra épülő fejlesztések. Egyszerre javítják a hajdú-bihari lakosok életminőségét és erősítik a térség gazdasági, valamint környezeti fenntarthatóságát.

d) A településekre eső támogatás mértéke

Az ITP-ben a települések vizsgálatánál, „a települések differenciálása kapcsán, a támogatási kérelmek értékelése során az alábbi szempontok kerültek figyelembevételre:

✓ 290/2014 Korm. rendelet szerinti besorolás

- ✓ Szabad vállalkozási zóna települései
- ✓ Lakónépesség
- ✓ Népeség változás 2017-2021 között
- ✓ Munkanélküliségi ráta megyei átlaghoz viszonyítva
- ✓ Középfokú, főiskolai, egyetemi végzettségűek aránya megyei átlaghoz (48,18%) viszonyítva.”

Ha a vármegyében a településekre eső támogatásokat vizsgáljuk, akkor többféle megközelítést szükséges alkalmaznunk, hogy pontosabb képet, számokat kapjunk.

Az adott településre jutó támogatási összegbe beleértendő nemcsak az adott települési önkormányzat által elnyert pályázatok támogatási összege, hanem azoknak a projekteknek a támogatási összege is, melynek megvalósítási helyszíne az adott település. Így elmondható, hogy bizonyos nyertes pályázók (pl.: református egyház, nemzetiségi önkormányzat, önkormányzati tulajdonú egészségügyi vagy szociális szolgáltatók) támogatási összegei tovább növelik az adott településre eső támogatási mértékét.

A fentiek alapján kétféle módszert alkalmaztunk. Először vizsgáltuk a településekre jutó támogatás összegét kizárólag kiemelt projektek nélkül. Második esetben az adott településhez rendeltük az ott megvalósítási helyszínnel rendelkező projekteket és a kiemelt projektek teljes összegét vagy lakosságszám alapján arányosítva. Ez utóbbi azokban az esetekben releváns, amikor a projekt megvalósítási helyszíne a vármegye területe vagy az FVS várossal vagy anélkül.

A kiemelt eljárásrendű projektek tovább árnyalják a településekre eső támogatási összegeket.

- A TOP_PLUSZ-3.1.1-21 sz. felhívás célterülete a vármegye teljes területe; az 1 db nyertes projekt támogatási összege 5 546 000 000 Ft. A projekt megvalósítása még a félidejénél tart, jelenleg is zajlik a célcsoport tagok bevonása, ami egyben azt is jelenti, hogy a pályázati összeg nagyobb része még nem került kihelyezésre. Ebből kifolyólag a vármegyei települések között népesség arányosan osztottuk fel a támogatás teljes összegét. Pontos számadataink csak a projekt befejezése után állnak rendelkezésre, amikor újra érdemes lehet vizsgálni a konkrét megvalósulást és a településekre jutó fejlesztési forrást.
- A TOP Plusz-3.1.3-23 sz. felhívásra benyújtott nyertes projektekből csak a korábban megkötött 2 978 360 000 Ft összegével számoltunk, mert a második nyertes projekt szakmai tartalmának pontosítása folyamatban van. A támogatási szerződéssel korábban rendelkező projekt az FVS városon kívül a vármegye teljes területén valósul meg. A projekt szakmai-műszaki tartalmának többszöri átdolgozása vált szükségessé, ezáltal a megvalósítás jelentős mértékben csúszott, de egyes résztevékenységek megvalósítása elkezdődött. Ebben az esetben is – hasonlóan a TOP_PLUSZ-3.1.1-21 sz. felhíváson nyertes projekt kapcsán – lakosság arányosan osztottuk szét a támogatási összeget a vármegyei települések között – kivéve az FVS várost, mely nem célterülete a projekteknek.
- A Magyar Közút Nonprofit Zrt. a korábban 2 nyertes projektjének megvalósítása során kényszerült visszalépni a projektek megvalósításától az operatív program végleges szövegének korlátozásai miatt. Ennek lényege abban foglalható össze, hogy csak a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet szerinti kedvezményezett járásokban támogatható a 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése.

Ebből kifolyólag országosan valamennyi hatályos Támogatási Szerződéssel rendelkező projekt megvalósításától visszaléptek és újra tervezték az újonnan benyújtandó projektek műszaki-szakmai tartalmát. A Magyar Közút Nonprofit Zrt. jelenleg megvalósítás alatt álló 4 db, összesen 10 244 885 596 Ft támogatási összegű projektjei esetében Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata tájékoztatást kért a kedvezményezettől, hogy a vármegye egyes településeit mekkora mértékben érintik a fejlesztések és az alábbi tájékoztatást kaptuk a települések közötti forrás megoszlásról:

- Derecske 509 071 346 Ft,
 - Földes 892 554 029 Ft,
 - Gáborján 672 929 711 Ft,
 - Hajdúböszörmény 1 742 298 098 Ft,
 - Hajdúhadház 1 002 568 529 Ft,
 - Hajdúnánás 883 198 855 Ft,
 - Hajdúsámson 745 504 742 Ft,
 - Hajdúszoboszló 439 201 193 Ft,
 - Hencida 584 244 221 Ft,
 - Hosszúpályi 548 948 751 Ft,
 - Nádudvar 1 799 215 776 Ft,
 - Szentpéterszeg 425 150 345 Ft támogatási összeg.
- A Debreceni, Hajdúböszörményi és Berettyóújfalui Tankerületek támogatási kérelmeiben 1-1 megvalósítási helyszín került feltüntetésre, így a projektek költségeit egyértelműen egy adott településhez hozzá lehetett rendelni. A 3 114 000 0002 Ft-os kiemelt keretösszeg az alábbiak szerint alakult:
 - Álmosd 105 000 000 Ft,
 - Bagamér 105 000 000 Ft,
 - Bocskai kert 373 000 001 Ft,
 - Derecske 250 000 000 Ft,
 - Esztár 500 000 000 Ft,
 - Hajdúböszörmény 877 000 001 Ft,
 - Hajdúszoboszló 200 000 000 Ft,
 - Nyíradony 299 000 000 Ft.
 - Püspökladány 300 000 000 Ft támogatási összeg.
- A Debreceni Tankerület egyik támogatási kérelme, melynek megvalósítási helyszíne Nyírmártonfalva volt, fenntartó változás miatt a megvalósítási időszakban visszavonásra került. A 105 000 000 Ft értékű projekt felszabaduló forrásának újraindítását kezdeményezte Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata.
- A TOP_PLUSZ-6.1.4-23 sz. felhíváson nyertes projekt támogatási összege 4 322 263 804 Ft. Az aktív turizmus fejlesztésére irányuló projekt a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága területén, Hortobágy településen valósul meg. A teljes támogatási összeg az érintett településhez került feltüntetésre.

Az NFK által megküldött táblázat alapján az elnyert vármegyei támogatások összege az alábbiak szerint alakult:

Kategória / Megnevezés	Érték (Ft)
1. Teljes TOP Plusz forrásból elnyert támogatási összeg	119 055 593 866
Visszavont közutas projektek (TOP_PLUSZ-6.1.2, 2 db)	8 408 999 999
Tartaléklístára került projekt (TOP_PLUSZ-1.2.1, 1 db)	599 966 120
Megszűnt tankerületi projekt (TOP_PLUSZ-3.3.3, 1 db)	105 000 000
2. Hatályos támogatási döntések szerinti támogatási összeg	109 941 627 747
Kiemelt kedvezményezettek által koordinált fejlesztések: Hajdú- Bihar Vármegye Önkormányzata (TOP PLUSZ-3.1.1, 3.1.3, 6.1.4)	12 846 623 804
Kiemelt kedvezményezettek által koordinált fejlesztések: Tankerületek (TOP PLUSZ-3.3.3)	3 009 000 002
Kiemelt kedvezményezettek által koordinált fejlesztések: Magyar Közút Nonprofit Zrt. (TOP PLUSZ-6.1.2)	10 244 885 595
3. Fennmaradó TOP Plusz támogatási összeg megoszlása	83 841 118 346
FVS városok fejlesztései	36 709 619 255
Városi jogállású, de nem FVS városok fejlesztései	31 081 838 411
Nem városi jogállású településekre jutó támogatási összeg	16 049 660 681

9. táblázat: Az elnyert vármegyei TOP Plusz támogatási összeg számszerű megoszlása (saját szerkesztés)

Jóllehet 119 055 593 866 Ft értékben született a TOP Plusz támogatási kérelmek kapcsán pozitív támogatói döntés, azonban a visszavont közutas projektek, a tartaléklístára került és a megszűnt tankerületi projekt nélkül (összesen 9 113 966 119 Ft) az adatszolgáltatás időpontjában 109 941 627 747 Ft összegben született pozitív tartalmú támogatói döntés. Ebből a fennmaradó összegből a Kiemelt kedvezményezettek által koordinált fejlesztések összesen 26 100 509 401 Ft. Az így fennmaradó támogatási összeg, vagyis 83 841 118 346 Ft megoszlik az FVS város fejlesztései, a városi jogállású, de nem FVS városok és a nem városi jogállású települések fejlesztéseire jutó támogatási összegek között.

AZ ELNYERT TOP PLUSZ TÁMOGATÁSI ÖSSZEG MEGOSZTLÁSA

■ Visszavont közutas projektek (TOP_PLUSZ-6.1.2)

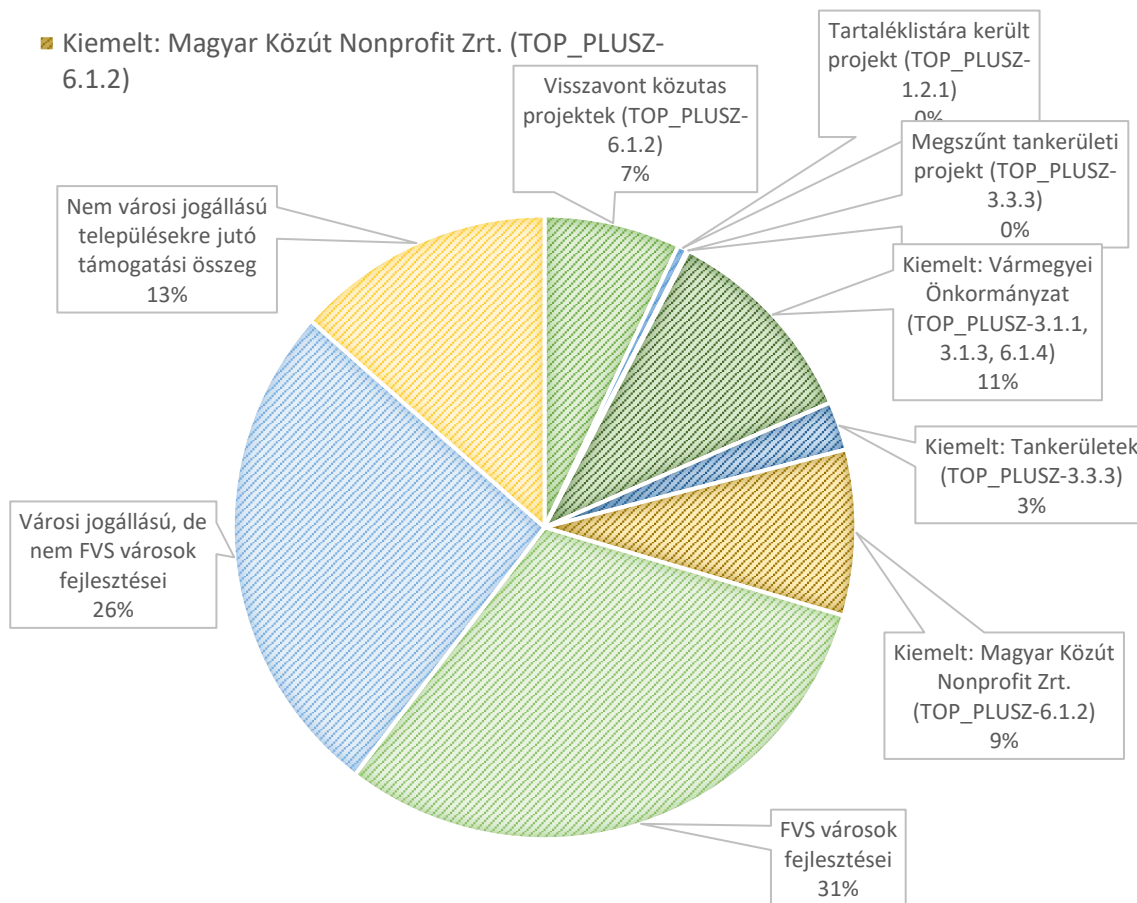
■ Tartaléklistára került projekt (TOP_PLUSZ-1.2.1)

■ Megszűnt tankerületi projekt (TOP_PLUSZ-3.3.3)

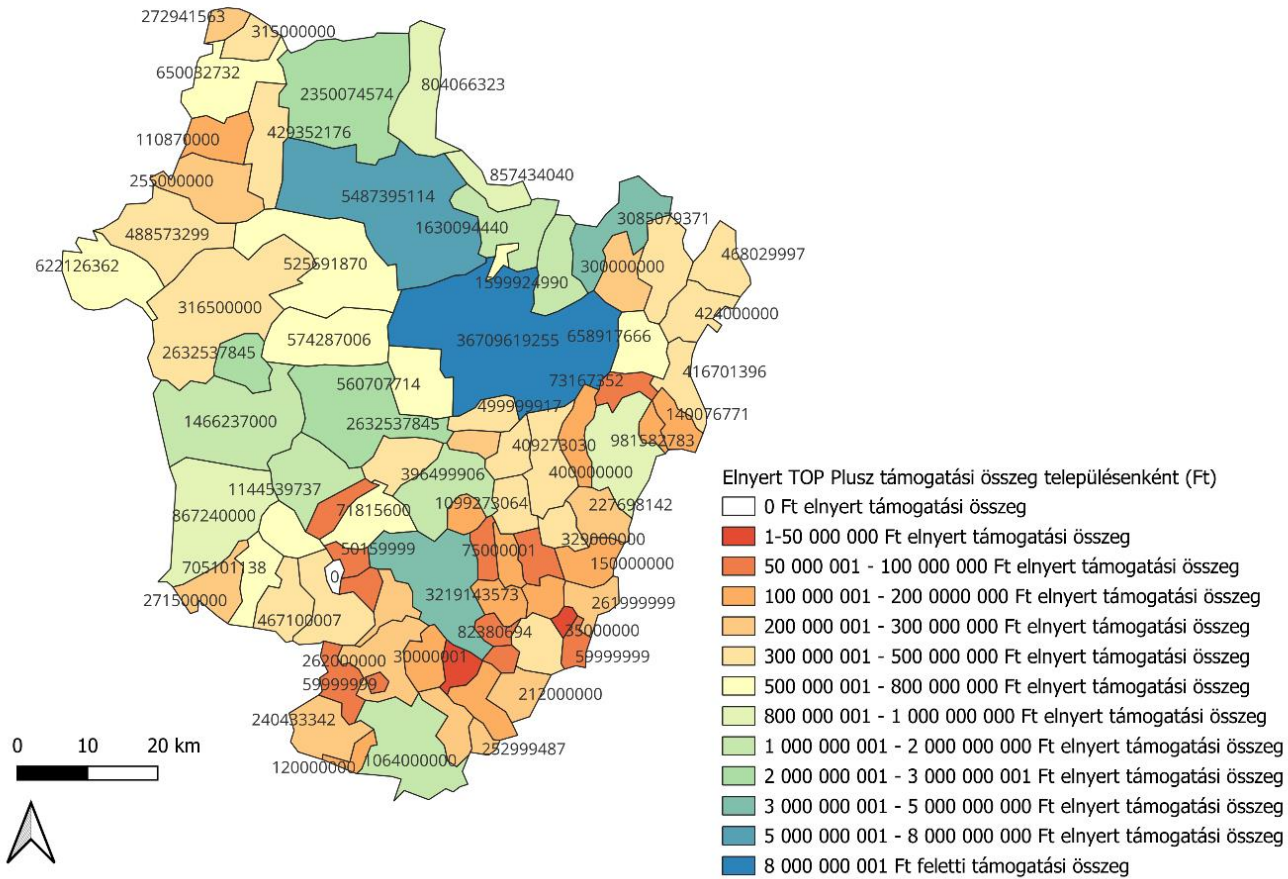
■ Kiemelt: Vármegyei Önkormányzat (TOP_PLUSZ-3.1.1, 3.1.3, 6.1.4)

■ Kiemelt: Tankerületek (TOP_PLUSZ-3.3.3)

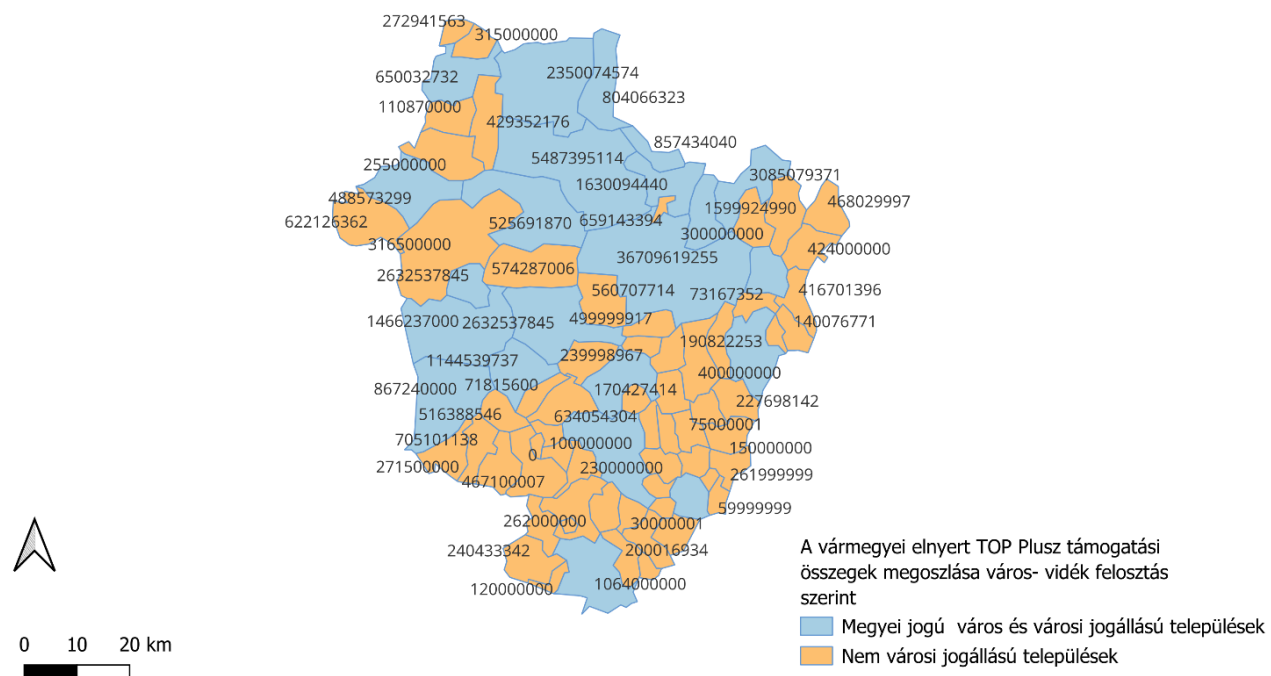
■ Kiemelt: Magyar Közút Nonprofit Zrt. (TOP_PLUSZ-6.1.2)

14. ábra: Az elnyert vármegyei TOP Plusz támogatási összeg megoszlása (saját szerkesztés)

15. ábra: Elnyert TOP Plusz támogatási összeg településenként – térképi megjelenítés (saját szerkesztés)

16. ábra: Elnyert TOP Plusz támogatási összeg megoszlása város – vidék felosztás szerint (saját szerkesztés)

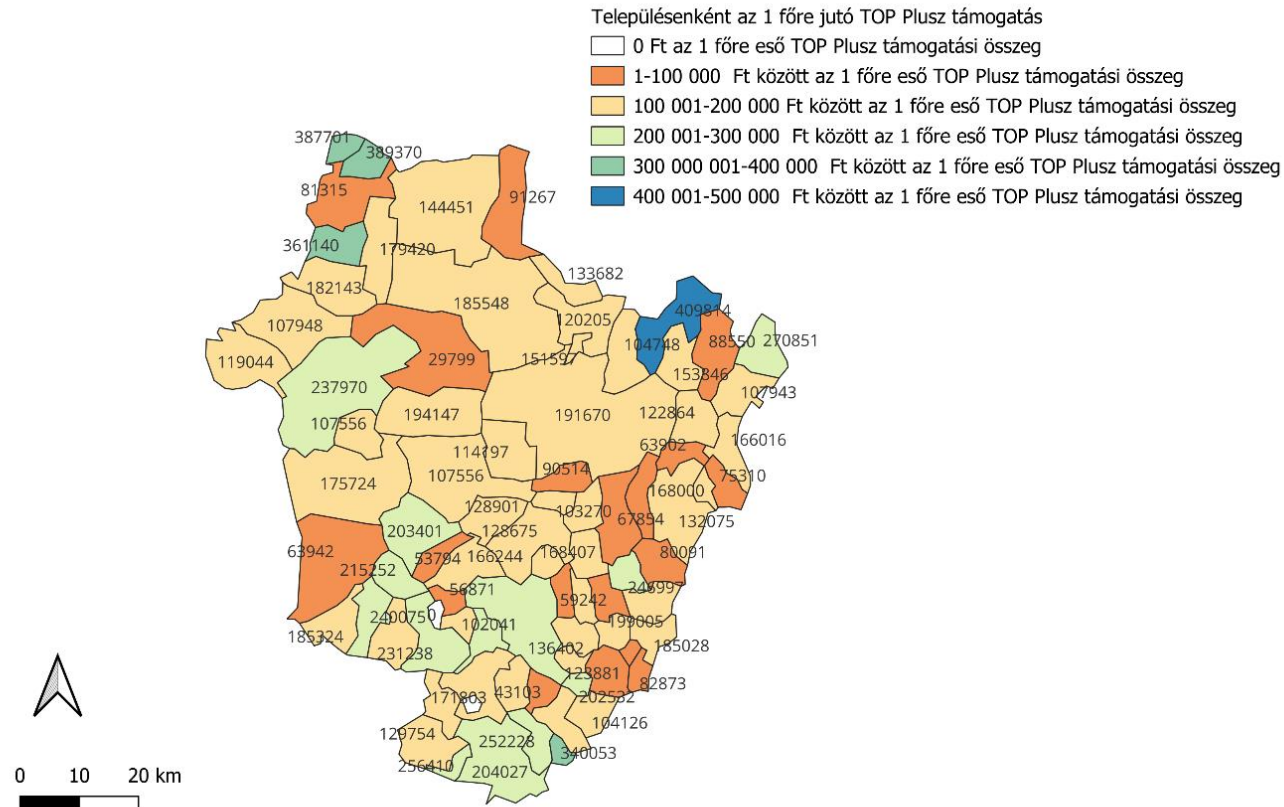
Amennyiben a településekre jutó források vizsgálatát a kiemelt ffm-ek forráskerete nélkül vizsgáljuk az alábbiak állapíthatók meg:

Forrásarányosan a legtöbb támogatást az FVS város kapta, azonban ne feledjük el, hogy az ITP tervezésekor lakosság arányosan került a rendelkezésre álló keretösszeg meghatározásra; a vármegyében élő 527 780 fő közül Debrecen Megyei Jogú Városban 191 525 fő él. Az FVS város után a legtöbb támogatási összeget Hajdúböszörmény városa kapta, mely települést a sorban Berettyóújfalu és Nyíradony városa követi. Mindegyik település járásközpont is egyben. Ez egyben azt is jelenti, hogy a nagyobb támogatási összegű projektek előkészítésében és megvalósításában több gyakorlattal rendelkeztek, rendelkeznek.

A legkevesebb támogatási összeget 30 000 001 Ft-tal Mezősas Község érte el, előtte végzett 35 000 000 Ft támogatási összeggel Bedő Község, a sorban előtte áll 50 159 999 Ft-tal Sáp Község. Mindhárom település lakossága viszonylag kevés, Mezősason 696 fő, Bedőn 411 fő, Sápon 882 fő él.

Vármegyei szinten egyetlen település, a püspökladányi járásból Bihardancsháza Község Önkormányzata nem pályázott egyetlen TOP_Plusz felhívásra sem.

Város- vidék relációban megállapítható, hogy bár a városi jogállású települések általában több felhívásra nyújtották be pályázataikat és összességükben zömében nagyobb mértékben, azáltal a nyertes projektek összege is magasabb, azonban, ha 1 főre vetítjük a támogatás összegét, teljesen más átlagos mértéket kapunk.

17. ábra: Az 1 főre jutó TOP Plusz támogatások mértéke településenként (Ft) - kiemelt kedvezményezetttek által koordinált támogatási kérelmek nélkül (saját szerkesztés)

Település neve	Település lakosságszáma (fő) (2026.)	TOP Plusz támogatás összesen (Ft)	1 főre jutó TOP Plusz Támogatás (Ft)
Álmosd	1 860	140 076 771	75 310
Ártánd	724	59 999 999	82 873
Bagamér	2 510	416 701 396	166 016
Bakonszeg	1 145	230 000 000	200 873
Balmazújváros	17 641	525 691 870	29 799
Báránd	2 399	516 388 546	215 252
Bedő	411	35 000 000	85 158
Berekbőszörmény	2 036	212 000 000	104 126
Berettyóújfalu	14 226	3 219 143 573	226 286
Bihardancsháza	159	0	0
Biharkeresztes	4 899	469 999 990	95 938
Biharnagybajom	2 525	370 282 000	146 646
Bihartorda	980	100 000 000	102 041
Bocskai kert	4 348	659 143 394	151 597
Bojt	603	120 000 000	199 005
Csökmő	1 853	240 433 342	129 754
Darvas	487	69 999 999	143 737
Debrecen	191 525	36 709 619 255	191 670
Derecske	8 543	1 099 273 064	128 675
Ebes	4 910	560 707 714	114 197
Egyek	5 226	622 126 362	119 044
Esztár	1 332	329 000 000	246 997
Folyás	307	110 870 000	361 140
Földes	3 814	634 054 304	166 244
Furta	1 187	130 000 054	109 520
Fülöp	1 728	468 029 997	270 851
Gáborján	908	179 999 999	198 238
Görbeháza	2 393	429 352 176	179 420
Hajdúbagos	2 087	409 273 030	196 106
Hajdúböszörmény	29 574	5 487 395 114	185 548
Hajdúdorog	8 810	804 066 323	91 267
Hajdúhadház	13 561	1 630 094 440	120 205
Hajdúnánás	16 269	2 350 074 574	144 451
Hajdúsámson	15 274	1 599 924 990	104 748
Hajdúszoboszló	24 476	2 632 537 845	107 556
Hajdúszovát	3 076	396 499 906	128 901
Hencida	1 266	75 000 001	59 242
Hortobágy	1 330	316 500 000	237 970

Hosszúpályi	5 895	400 000 000	67 854
Kaba	5 627	1 144 539 737	203 401
Kismarja	1 316	150 000 000	113 982
Kokad	661	111 048 000	168 000
Komádi	5 215	1 064 000 000	204 027
Konyár	2 223	385 048 096	173 211
Körösszakál	744	252 999 487	340 053
Körösszegapáti	1 000	173 684 198	173 684
Létavértes	7 432	981 582 783	132 075
Magyarhomorog	793	200 016 934	252 228
Mezőpeterd	665	82 380 694	123 881
Mezősas	696	30 000 001	43 103
Mikepércs	5 524	499 999 917	90 514
Monostorpályi	2 271	190 822 253	84 026
Nádudvar	8 344	1 466 237 000	175 724
Nagyhegyes	2 958	574 287 006	194 147
Nagykerek	1 416	261 999 999	185 028
Nagyrábé	2 020	467 100 007	231 238
Nyírábrány	3 928	424 000 000	107 943
Nyíracsa	3 727	330 024 924	88 550
Nyíradony	7 528	3 085 079 371	409 814
Nyírmártonfalva	1 950	300 000 000	153 846
Pocsaj	2 843	227 698 142	80 091
Polgár	7 994	650 032 732	81 315
Püspökladány	13 563	867 240 000	63 942
Sáp	882	50 159 999	56 871
Sáránd	2 324	239 998 967	103 270
Sárrétudvari	2 937	705 101 138	240 075
Szentpéterszeg	1 069	50 000 001	46 773
Szeres	1 465	271 500 000	185 324
Téglás	6 414	857 434 040	133 682
Tépe	1 012	170 427 414	168 407
Tetétlen	1 335	71 815 600	53 794
Tiszacsege	4 526	488 573 299	107 948
Tiszagyulaháza	704	272 941 563	387 701
Told	395	80 000 000	202 532
Újiráz	468	120 000 000	256 410
Újléta	1 145	73 167 352	63 902
Újszentmargita	1 400	255 000 000	182 143
Újtikos	809	315 000 000	389 370
Vámospércs	5 363	658 917 666	122 864
Váncsod	1 173	160 000 000	136 402
Veker	99	59 999 999	606 061

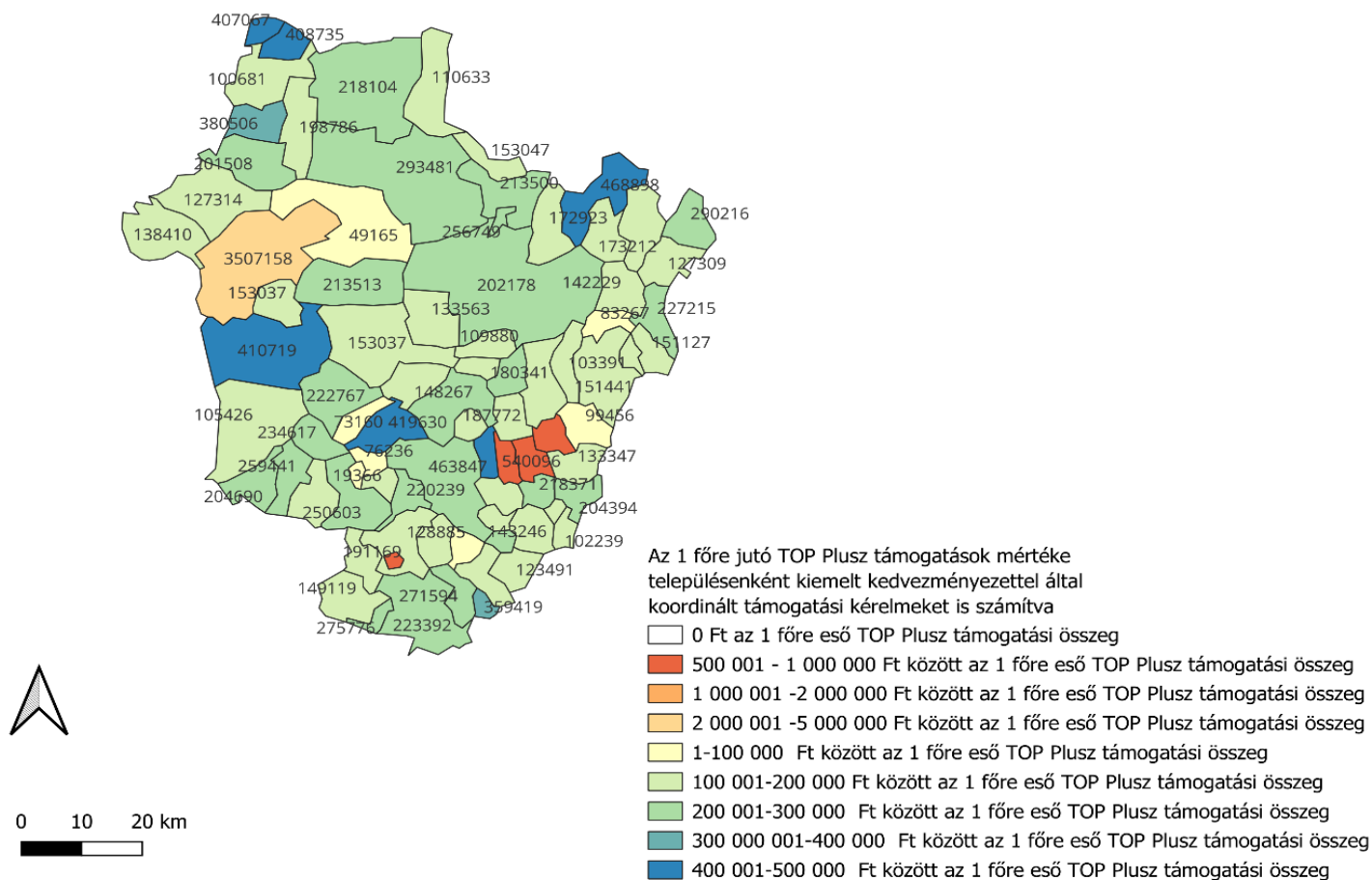
Zsáka	1 525	262 000 000	171 803
Összesen:	527 780	83 841 118 347	

10. táblázat: TOP_Plusz támogatások összege és 1 főre jutó támogatás értéke településenként - kiemelt ffm-ek nélkül) (saját szerkesztés)

A kiemelt ffm-ek nélkül az 1 főre jutó támogatás összege széles skálán mozog. A legkisebb 1 főre jutó támogatás 29 799 Ft-ot Balmazújváros Város érte el, majd követi 43 103 Ft-tal Mezősas Község. Tetétlen Község 53 794 Ft-tal hátulról a harmadik helyet foglalja el, majd öt követi 56 871 Ft-tal Sáp Község és a sorban az ötödik helyet Hosszúpályi Nagyközség foglalja el 57 854 Ft-tal.

Lakosság arányosan, 1 főre vetítve a legtöbb támogatási összeget (606 061 Ft) a legkisebb lakosságszámú település, a 99 fős Vekerd Község kapta. Második legtöbb 1 főre jutó támogatást Nyíradony Város érte el 409 814 Ft-tal, a harmadik helyen Újtikos Község (389 370 Ft), negyedik helyen Tiszagyulaháza Község (387 701 Ft), az ötödik helyen Folyás Község (361 140 Ft) és a hatodik helyen Körösszakál Község végzett (340 053 Ft). Látható, hogy Nyíradony városát leszámítva olyan kistételepülések jutottak az 1 főre jutó támogatást vizsgálva magas összeghez, ahol a lakosságszám alacsony (Újtikos 809 fő, Tiszagyulaháza 704 fő, Folyás 307 fő lakos, Körösszakál 744 fő). Nyíradony Város, mint megvalósítási helyszín vonatkozásában 1 db pályázat visszavonásra került, ezen kívül valamennyi benyújtott pályázata nyert. Ezek a kistételepülések LHH-s térségekben, komplex programmal fejlesztendő járásokban találhatóak.

A fentiek alapján megállapítható, hogy a településdifferenciálás, abból is a 290/2014. Korm. rendelet szerinti besorolás alapján történő értékelés elérte célját.

18. ábra: Az 1 főre jutó TOP Plusz támogatás mértéke településenként kiemelt kedvezményezettek által koordinált támogatási kérelmeket is számítva (saját szerkesztés)

Amennyiben az 1 főre jutó támogatást a kiemelt ffm-ekkel együtt vizsgáljuk, eltérő eredményeket kapunk. Ebben az esetben a vármegyére jutó összes támogatás összege 110 541 593 869 Ft-ra emelkedik. Valamennyi település, így Bihardancsháza is támogatáshoz jutott, vagyis a vármegye teljes területe lefedésre került - eltérően az előzőekben bemutatott esettől, hiszen a TOP_PLUSZ-3.1.1-21-HB1-2022-00001 és a TOP_PLUSZ-3.1.3-23-HB2-2025-00001 sz. projektnek is célterülete a település, így 0 Ft-ról az 1 főre jutó támogatás összege 19 366 Ft-ra nőtt. Az 1 főre jutó támogatás tekintetében alulról a második helyen Balmazújváros Város áll 49 165 Ft-tal. Harmadik helyen Mezősas Község található 62 469 Ft / fő támogatással, a negyedik helyen Tetétlen Község szerepel 73 160 Ft/fő támogatási összeggel.

A települések zömében az 1 főre jutó támogatási összeg 100 és 200 ezer Ft között van, de vannak kiugró értékek is. A TOP_PLUSZ-6.1.4-23-HB2-2024-00001 sz. projekt hatására a legtöbb 1 főre jutó támogatást Hortobágy Község érte el 3 507 158 Ft-tal. Második helyen Gáborján Község található fejenként 958 716 Ft támogatással, a harmadik helyet Esztár Község foglalja el 641 738 Ft-tal. Negyedik helyen Vekerd Község áll 625 426 Ft-tal, az ötödik helyen Hencida Község végzett 540 096 Ft/fővel. A sorban követi őket a hatodik helyen Nyíradony városa 468 898 Ft-tal, a hetedik helyen 463 847 Ft-tal Szentpéterszeg Község áll. Földes Nagyközség (419 630 Ft/fő), Nádudvar Város (410 719 Ft/fő), Újtikos Község (408 735 Ft/fő), Tiszagyulaháza Község (407 067 Ft/fő) szintén a 400 000 Ft/fő feletti támogatási összeggel felülről térnek el az átlagtól. Látható, hogy zömében ebben az esetben is a viszonylag kislétszámú települések azok, melyek támogatási összege magasabb, mint a vármegyei 1 főre jutó támogatási összeg átlaga, vagyis 258 373 Ft/fő. Hortobágyon 1 330 fő, Gáborján 908 fő, Esztár 1 332 fő, Vekerd 99 fő, Hencida 1 266 fő, Szentpéterszeg 1 069 fő, Újtikos 809 fő, Tiszagyulaháza 704 fő lakosú település. Jóllehet a vármegye lakosainak nagy része, ahogyan már korábban is jeleztük, városi jogállású településeken lakik, azonban a tervezés során törekedtünk arra és ez az eredményekből is látszik, hogy a kis lakosságszámú települések nem szenvedtek hátrányt. A kis lakosságszámú települések zömében LHH-s térségekben találhatóak; a hátrányos helyzetű térségek támogatása eredményes volt.

Összességében elmondható, hogy a kistelepüléseken nem áll rendelkezésre megfelelő számú humánerőforrás, akik a pályázatok előkészítésében részt tudnak venni; a sikeres pályázatok megírásához a települések külső szolgáltatót vesznek, vettek igénybe (pl.: vármegyei önkormányzat tulajdonában álló fejlesztési ügynökség).

e) Leghátrányosabb helyzetű térségek (komplex programmal fejlesztendő járások települései)

A vármegyei LHH térségekre, mely a berettyóújfalui, a derecskei, a nyíradonyi és a püspökladányi járást foglalja magába, összesen 32 060 995 389 Ft-ot terveztünk, mely a vármegyei keretösszeg 25,27 %-a.

Az LHH térségben történő fejlesztésekre vonatkozóan összesen 150 db pozitív támogatói döntéssel rendelkező pályázat került benyújtásra. Ebbe bele értendő a TOP Plusz-3.3.3 és TOP Plusz -6.1.2 pályázatok száma és összege, melyek ezekben a járásokban valósulnak meg.

Az LHH forráskeret elemzésénél nem lett figyelembe véve a TOP Plusz-3.1.1 és TOP Plusz-3.1.3-as felhívásokon nyertes pályázatok esetlegesen az LHH településekre eső támogatási összege.

19. ábra: LHH térségben nyertes projektek támogatási összege (Ft) prioritásonként és felhívásonként (saját szerkesztés)

1. prioritásra tervezett keretösszeg (Ft)	16 763 675 823
1. prioritás keretösszegéhez viszonyított lehívási arány	93,14%
2. prioritásra tervezett keretösszeg (Ft)	3 982 106 965
2. prioritás keretösszegéhez viszonyított lehívási arány	82,18%
3. prioritásra tervezett keretösszeg (ESZA+) (Ft)	122 000 044
3. prioritásra tervezett keretösszeghez (ESZA+) viszonyított lehívási arány	49,18%
3. prioritásra tervezett keretösszeg (ERFA) (Ft)	3 167 765 918
3. prioritásra tervezett keretösszeghez (ERFA) viszonyított lehívási arány	83,64%
3. prioritásra tervezett keretösszeg (Ft)	3 289 765 962
3. prioritás keretösszegéhez viszonyított lehívási arány	82,36%
6. prioritásra tervezett keretösszeg (Ft)	8 147 446 683
6. prioritás keretösszegéhez viszonyított lehívási arány	91,69%
LHH-ra tervezett ERFA keretösszeg (Ft)	32 060 995 389
LHH-ra tervezett ERFA keretösszeghez viszonyított lehívási arány	90,47%
LHH-ra tervezett ESZA keretösszeg (Ft)	122 000 044
LHH-ra tervezett ESZA keretösszeghez viszonyított lehívási arány	49,18%
LHH-ra tervezett keretösszeg (Ft)	32 182 995 433

LHH-ra tervezett keretösszeghez viszonyított lehívási arány	90,31%
---	--------

11. táblázat: Az LHH térségek támogatói döntések arányai (saját szerkesztés)

	Nyertes projektek támogatási összege (Ft)
1. prior	15 368 958 307
1.2.1. Élhető települések	9 040 525 129
1.2.2. Szociális célú városrehabilitáció (ERFA)	124 000 000
1.2.3. Belterületi utak fejlesztése	6 204 433 178
2. prior	3 202 325 551
2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése	3 202 325 551
3. prior	2 709 586 919
3.1.2. Szociális célú városrehabilitáció (ESZA+)	60 000 000
3.3.1. Gyermekevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése	431 880 457
3.3.2. Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése	553 706 462
3.3.3. Köznevelési infrastruktúra fejlesztése	1 664 000 000
6. prior	7 470 106 659
6.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés	2 842 640 910
6.1.2. 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése	2 959 968 692
6.1.3. Helyi és térségi turizmus fejlesztés	1 667 497 057
Összesen:	28 750 977 436

12. táblázat: Elnyert támogatások prioritásonként és felhívásonként (saját szerkesztés)

Összességében a legmagasabb támogatási összeget a **TOP Plusz-1.2.1-21** sz. felhívásra nyújtották be a települések összesen 9 040 525 129 Ft értékben és a benyújtott pályázatok darabszáma is itt volt a legmagasabb (43 db). Második helyen a **TOP Plusz-1.2.3-21** sz. felhívásra benyújtott pályázatok végeztek, összesen 6 204 433 178 Ft értékben kerültek támogatásra és db számot tekintve is a második helyen végeztek (39 db). Összességében az 1. prioritásra tervezett keretösszeg 91,68%-át nyerték el a projektek (15 368 958 307 Ft), ami kiemelkedő arány. Annak tükrében pedig még inkább, hogy a vármegyei forráskeret egy része még mindig nem került megnyitásra.

A 2. prioritáson lévő **TOP Plusz-2.1.1-21** sz. felhívás áll a dobogó következő fokán. 28 db nyertes projekt került támogatásra 3 202 325 551 Ft értékben, ami a keretösszeg 80,42 %-a.

A 3. prioritás esetén először külön vizsgálendő az ESZA típusú források felhasználása, majd az ERFA típusú forrásoké. Az ESZA+ keret felhasználása kapcsán a TOP Plusz-3.1.2-21 sz. felhívás áttekintése releváns. Összesen 60 000 000 Ft értékben sikerült 1 db nyertes projektet benyújtani, így a forráskeret 49,18%-a került lekötésre. Ennek oka, hogy a TOP Plusz-3.1.2-21 sz. felhívás a vármegyei önkormányzat erőfeszítései ellenére sem népszerű felhívás annak különféle megkötései miatt.

A 3. prioritás ERFA forrásaihoz a TOP Plusz -3.3.1-21, a TOP Plusz -3.3.2-21 és a TOP Plusz-3.3.3-23 sz. felhívás tartozik. Az első felhívás kapcsán 5 db projekt 431 880 457 Ft, míg a második felhívás esetén 6 db pályázat 553 706 462 Ft értékben, a harmadik felhívás keretében az LHH-s térség vonatkozásában 7 db pályázat 1 664 000 000 Ft értékben került támogatásra. Ezáltal összességében a 3. prioritáson rendelkezésre álló ERFA keretösszeg 83,64 %-át tudták felhasználni.

A 3. prioritás összesített adatai alapján a forráskeret 82,36 %-a került lekötésre. A 6. prioritás 3 pályázat felhívása kapcsán 14 pozitív támogatói döntés született 7 470 106 659 Ft értékben.; így a rendelkezésre álló keretösszeg 91,69 %-a került felhasználásra.

Az LHH településekre tervezett ERFA források 90,47 %-a, az ESZA+ források 49,18 %-a került lekötésre. Összességében az LHH keretösszeg 90,31 %-a került felhasználásra 29 065 977 436 Ft értékben.

Az LHH települések nem nyertes pályázatait kapcsán elmondható, hogy összegét tekintve a legtöbb nem nyertes pályázat a TOP Plusz-1.2.1-21 sz. felhíváshoz kötődik (2 207 169 514 Ft), második helyen a TOP Plusz-1.2.3-21 sz. felhívás végzett 1 859 027 851 Ft-tal. Harmadik helyen a TOP Plusz-2.1.1-21 sz. felhívás végzett 1 155 635 000 Ft-os összeggel. A legutolsó helyen a TOP Plusz-3.1.2-21 sz. felhívás áll, amelyre 122 503 554 Ft-ban érkeztek be nem nyertes pályázatok.

Az LHH térség kapcsán további elvárásoknak is meg kell felelnie a vármegyének az Operatív Program alapján.

1. A vármegyékre jutó indikatív forráskeretének legalább 10%-át a komplex programmal fejlesztendő járásokra (36 LHH járás) szükséges irányítani.
2. A program a 36 komplex programmal fejlesztendő járás területén megvalósuló beruházások támogatására fordítja az alap- és középfokú köznevelési intézmények fejlesztésére tervezett, TOP Plusz keretösszeg legalább 15%-át.
3. A program a 36 komplex programmal fejlesztendő járás területén megvalósuló beruházások támogatására fordítja a helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztésére tervezett, TOP Plusz keretösszeg legalább 15%-át.

Korlátozó feltétel OP alapján	Vármegyétől javasolt OP alapján (Ft)	Vármegye által tervezett (Ft)	Vármegye által tervezett (%)	Vármegye indikatív forráskeretéből a komplex programmal fejlesztendő (LHH) járásokra jutó elnyert támogatási összeg aránya (%)
A vármegyékre jutó indikatív forráskeretének legalább 10%-át a komplex programmal fejlesztendő járásokra (36 LHH járás) szükséges irányítani.	12 732 200 000	32 182 995 433	25,28%	22,83%

A program a 36 komplex programmal fejlesztendő járás területén megvalósuló beruházások támogatására fordítja az alap- és középfokú köznevelési intézmények fejlesztésére tervezett, TOP Plusz keretösszeg legalább 15%-át.	516 661 362	1 664 000 000	48,31%	48,31%
A program a 36 komplex programmal fejlesztendő járás területén megvalósuló beruházások támogatására fordítja a helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztésére tervezett, TOP Plusz keretösszeg legalább 15%-át.	251 226 905	678 706 462	40,52%	33,06%

13. táblázat: LHH-kra vonatkozó korlátozó feltételek az OP alapján (saját szerkesztés)

Az 1. feltétel vonatkozásában a vármegye 25,28%-os teljesítést vállalt, azonban az eddig megjelent felhívások alapján 22,83 %-os teljesítésnél állunk. Az elért eredmény az uniós fejlesztési időszak végére pontosításra fog kerülni, mert akkor már látható lesz, hogy a TOP Plusz-3.1.1 és a TOP Plusz-3.1.3-23 sz. felhívások kapcsán megvalósítás alatt álló projektek mekkora mértékben érték el a vármegyei LHH-s településeket. A jelenlegi vármegyei teljesítmény így is kétszerese az elvárt 10 %-nak.

A 2. feltétel kapcsán a tervezett 48,31%-ot sikerült elérni.

A 3. feltétel értelmében a vármegyei teljesítés elmarad a vállaltaktól, mert 33,06%-on állunk, azonban bőven meghaladja a feltételként előírt 15 %-ot.

A térbeli, LHH térségre vonatkozó fókusz megfelelően érvényesült. A település differenciálás szempontjait figyelembe vettük a vármegyei értékeléseknél. A legjelentősebb ismerv a vármegyei települések differenciálása során a 290/2014. Korm. rendelet szerinti besorolása alkalmazása volt. A nyertes pályázatok területi elhelyezkedéséből látszik, hogy a kevés lakosságszámú, komplex programmal fejlesztendő járásokban lévő települések pályázói aktivitása nem maradt el a nem hátrányos helyzetű járásokban található településektől. A pályázataik sikerességét pozitív irányban befolyásolta a 290/2014. Korm. rendeletben szereplő besorolások szerinti plusz pontozás a támogatási kérelmek értékelésénél.

f) Forráskihelyezés és -felhasználás időigénye

A forráskihelyezés – és -felhasználás időigénye vegyes képet mutat a külső szemlélőnek. Először vizsgálni szükséges a pályázat benyújtásától a támogatói döntésig eltelt időt napokban mérve, utána pedig a támogatói döntéstől a támogatási szerződés hatályba lépéséig eltelt időszakot. 2 felhívás esetében nem releváns a kérdés, mert nem kerültek megnyitásra (TOP_Plusz-1.1.1 és a TOP_Plusz-2.1.6).

Az NFK által megküldött táblázatban több esetben is láthatjuk, hogy egyes pályázatok esetében mintha nem történt volna akár pozitív, akár negatív támogatói döntés. Ezek elvileg azok az esetek, amikor már a támogatási kérelmek jogosultsági döntéskor elutasításra kerültek. Szintén

nem szerepel támogatói döntés dátuma azokban az esetekben sem, ahol bár a támogatási kérelmek támogatásban részesültek, a Támogatási Szerződések is megkötésre kerültek, de a megvalósítási időszakban valamilyen oknál fogva a Támogatási Szerződések megszűntek – a leggyakoribb okok, hogy a kedvezményezettek visszaléptek a projektek megvalósításától.

A forráskihelyezés időigényének meghatározását szintén torzítja a 2024-2026. évi újraértékelési folyamat. A táblázatban szereplő adatokból látszik, hogy a támogatási kérelmek pl.: 2022. évben benyújtásra kerültek, megtörtént az első körös támogatói döntés, azonban a táblázatban kizárólag az újraértékelés utáni támogatói döntés látszik, ami zömében 2025. évi. Ez alapján úgy tűnik, mintha 3 évet tartott volna a támogatási szerződés megkötése, jóllehet ez csak 1-2 hónapot vehetett igénybe.

Az alábbi felhívások esetében történt újraértékelés, mely eljárás az átfutási időket jelentősen meghosszabbította ütemek szerint:

- I. ütem: TOP_Plusz-3.1.1-21, TOP_Plusz-1.2.3-21,
- II. ütem: TOP_Plusz-3.3.1-21, TOP_Plusz-6.1.2-21,
- III. ütem: TOP_Plusz-2.1.1-21, TOP_Plusz-3.3.2-21,
- IV. ütem: TOP_Plusz-1.2.1-21,
- V. ütem: TOP_Plusz-1.2.1-21 – kiemelt kedvezményezett által koordinált fejlesztés,
- VI. ütem: TOP_Plusz-1.1.1-21 – kiemelt, TOP_Plusz-1.1.3-21 – kiemelt kedvezményezett által koordinált fejlesztés,
- VII. ütem: TOP_Plusz-1.1.1-21, TOP_Plusz-1.1.3-21, TOP_Plusz-1.2.2-21, TOP_Plusz-3.1.2-21.

Kizárólag azon támogatási kérelmekkel számoltunk, amelyekhez feltüntetésre került a támogatói döntés dátuma 2024., vagy zömében 2025. évből.

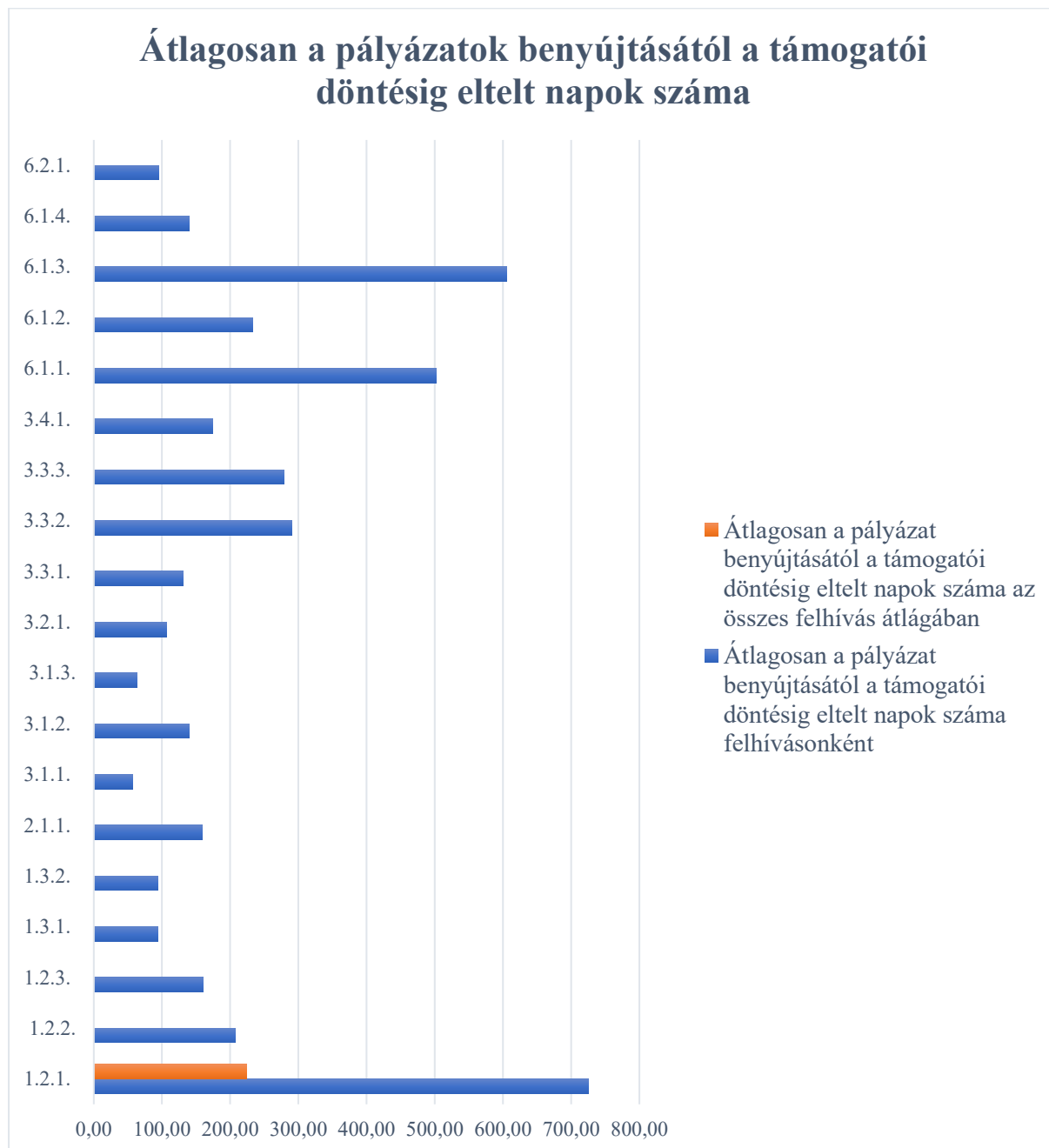
2 vizsgálandó szempont van a támogatási kérelmekkel kapcsolatban: az egyik, hogy mennyi nap telt el a pályázatok benyújtása és a támogatói döntés között, a másik pedig, hogy mennyi idő telik el a támogatói döntés és a Támogatási Szerződés hatályba lépése között.

TOP Pluszt felhívásonként vizsgálva a támogatási kérelmek benyújtása és a támogatói döntés között eltelt időt, azt látjuk, hogy a kiemelt eljárásrendű TOP_PLUSZ-3.1.1-21 sz. felhívásra benyújtott projekt esetén 56,9 nap alatt született meg a pozitív támogatói döntés. 63,79 nappal sorban a második a szintén kiemelt eljárásrendű TOP_PLUSZ-3.1.3-23 sz. felhívásra először benyújtott projekt. A leghosszabb időintervallum a TOP Plusz-1.2.1-21 sz. felhívás pályázataihoz kötődik 726,43 nappal. Itt kell megjegyeznünk, hogy ez az egyik olyan felhívás, melyet az újraértékelés érintett. Ez egyben azt is jelenti, hogy az első körös döntések megszülettek még 2022. évben, de az EUPR rendszerben jelenleg csak a második körös újraértékelés dátumai látszódnak, melyek torzítják az adatokat. A második leghosszabb időintervallum a TOP Plusz-6.1.3-as felhívások pályázatihoz kapcsolódik 605,26 nappal. Ebben az esetben ugyanaz történt, mint az előbb bemutatott TOP Plusz-1.2.1-21 sz. felhívásra benyújtott pályázatokkal, vagyis a pályázatok 2 körben is értékelték és az EUPR rendszerben csak az újraértékelés dátuma látható. Harmadik helyen a TOP Plusz-6.1.1-21 sz. felhívás végzett 502,51 nappal és itt is hasonló a helyzet, mint az előző két esetben. A statisztikát jelentősen negatív irányba befolyásolja az a tény, hogy a fenti 3 felhívás esetén több esetben is 1 200 nap felett van a támogatói döntés dátuma a korábban már ismertetett indokok alapján.

E következtetések rögzítésével egyidejűleg figyelembe kell venni azt a tényt is, hogy a TOP_Plusz-6.1.1-21 és a TOP_Plusz-6.1.3-21 felhívás 2021-ben az elsők között került meghirdetésre (a beérkezett projektek pedig elbírálásra és kifizetésre). A TOP_Plusz

elfogadásakor azonban ez a két felhívás a 6. prioritásba került át, melynek újraértékelésére valamennyi felhívás közül utolsóként került sor. Többek között ezért mutatnak rendkívül hosszú átfutási időt e két felhívás projektjei, ami a projektek esetében nem feltétlenül mutatja a valós helyzetet, mert lehet, hogy a döntés 3 hónap alatt megszületett, de már olyan projektek mutatnak 1200 napos átfutási időt, amelyek időközben már befejeződtek.

Amennyiben valamennyi releváns TOP Plusz felhívást vizsgáljuk, akkor elmondható, hogy átlagban 224,12 napot vett igénybe a támogatói döntés meghozatala.

20. ábra: Átlagban a pályázatok benyújtásától a támogatói döntésig eltelt napok száma (saját szerkesztés)

A második vizsgálandó szempont, hogy mennyi idő telt el a támogatói döntés és a támogatási szerződés hatályba lépése között. A legkevesebb időt az újraértékeléssel nem érintett FVS város pályázatai vettek igénybe. A TOP Plusz-6.2.1-23 sz. felhívásra beadott FVS város pályázatainak elbírálása igényelte a legkevesebb időt, összesen 51,34 nap. Itt megemlíthetjük, hogy az FVS város már konkrét, az Irányító Hatóság által jóváhagyott projektötlettel pályázott, továbbá az EDC Debrecen Nonprofit Kft. esetén rendelkezésre áll egy olyan humán erőforrás, mely a vármegye többi településére nem jellemző. A felhívások alapján a második helyet is az FVS város foglalja el a TOPPlusz-3.4.1-23 sz. felhívással, mely esetén 85,01 nap a támogatói döntés a Támogatási Szerződés hatályba lépésének dátuma között eltelt idő. Harmadik helyen a TOP Plusz-1.3.2-21 sz. felhívás végzett átlag 89,49 napos átlaggal. Itt is az FVS város a pályázatok benyújtója.

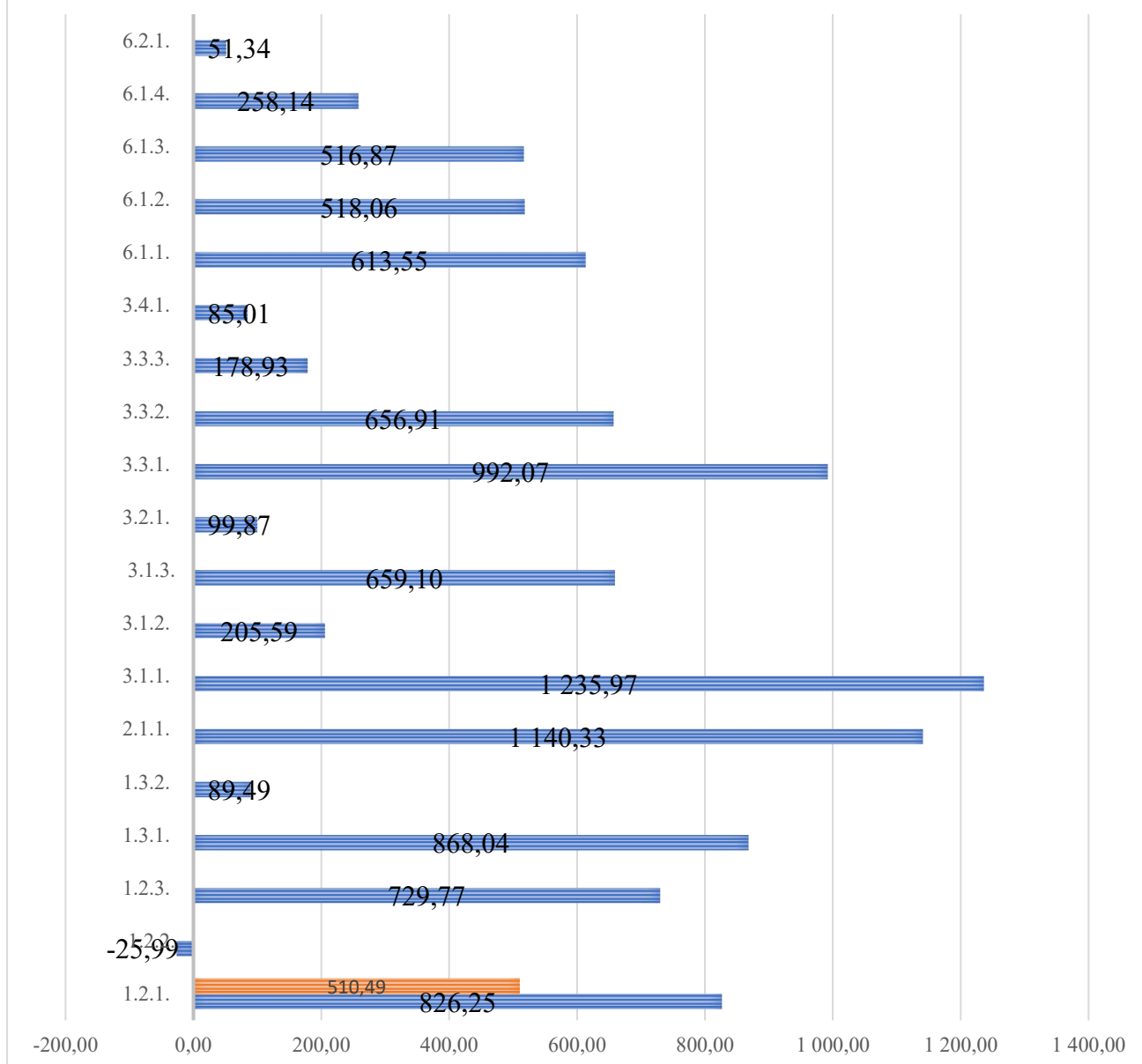
Amennyiben az FVS városon kívüli felhívásait vizsgáljuk, megállapítható, hogy a legkevesebb időt a TOP Plusz-1.2.2-21 sz. felhívás igényelte (-25,99 nap). Ez az eltérés (anomália) abból adódik, hogy a két érintett pályázat egyikénél az NFK adatszolgáltatása alapján a támogatói döntés 2025. november 21-én született meg, azonban a Támogatási Szerződés hatályba lépésének dátumaként 2025. február 27. szerepel.

Ez az időrendi sorrend a gyakorlatban nem megvalósítható. Bár az adott projekt esetében az ÁFA-ügyintézés miatt a támogatói döntést követően hosszabb ideig nem lépett hatályba a Támogatási Szerződés, a hatálybalépés dátuma nem előzheti meg a támogatói döntés napját. Időrendi szempontból indokolt lenne az adatok felülvizsgálata és korrigálása.

A tankerületi pályázatok Támogatási Szerződésének hatályba lépéséhez 178,93 napra volt szükséges, igaz ezt a felhívást nem érintette az újraértékelés. A TOP Plusz -3.1.2-21 sz. felhívás esetén a 205,59 napot vett igénybe a hatályba lépés. A TOP Plusz-6.1.4 -23 1 db kiemelt projekt esetében 258,14 nap volt, míg a szerződés hatályba léphetett. Ennek oka ismert: az új Ábtv. alapján az Építési és Közlekedési Minisztérium jelezte, hogy nem csak építettként, hanem konzorciumi tagként is részt kíván venni a projektben. A konzorciumi megállapodás aláírása részükről 9 hónapot vett igénybe. Ezt követően nagyságrendileg ugrunk egy nagyot, mert a sorban következő a TOP Plusz-6.1.3-21 sz. felhívás, mely újraértékeléssel érintett. Ebben az esetben 516,87 napot vett igénybe a Támogatási Szerződés hatályba lépése. Az újraértékeléssel érintett felhívások esetén átlag 600-700 napot vett igénybe a Támogatási Szerződés hatályba lépése. Elvileg a legtöbb időbe a TOP Plusz-3.1.1-21 sz. felhívásra benyújtott 1 db kiemelt pályázat igényelte a legtöbb időt, konkrétan 1 235,97 napot, azonban ez az adat nem helyes. A pályázat 2022. évi benyújtása után az első körös támogatói döntés még ebben az évben megszületett és hatályba lépett a Támogatási Szerződés 2022.03.26. napon. A projekt szintén újraértékeléssel érintett, így a táblázatban a szerződés hatályba lépésének dátumaként 2025. 07.29. nap szerepel.

ÁTLAGOSAN A TÁMOGATÓI DÖNTÉSTŐL A TÁMOGATÁSI SZERZŐDÉSEK HATÁLYBA LÉPÉSÉIG ELTELT NAPOK SZÁMA FELHÍVÁSONKÉNT

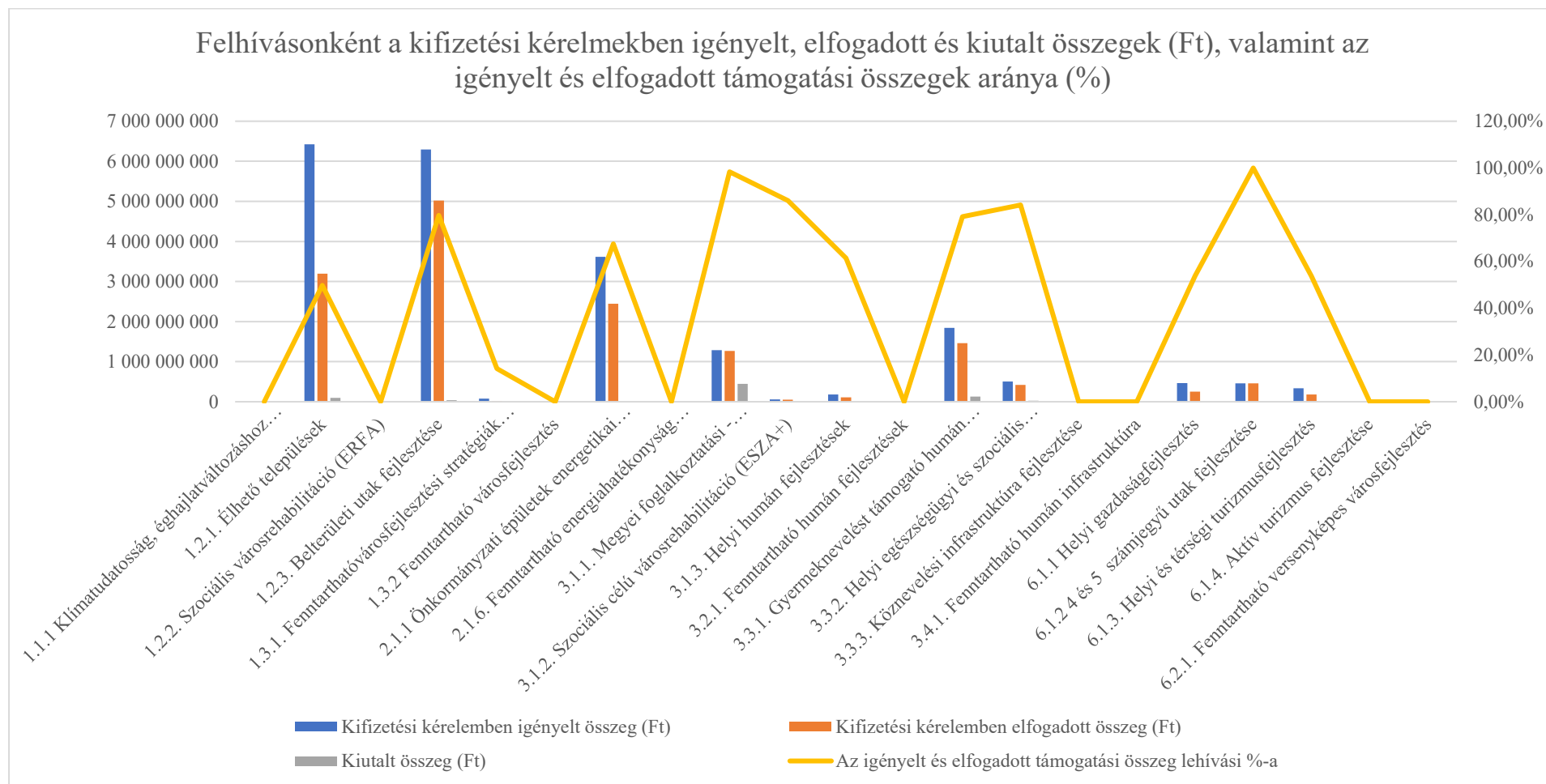
- A támogatói döntéstől a Támogatási Szerződés hatályba lépéséig átlagban eltelt napok száma-újraértékeléssel
- Átlagosan a támogatói döntéstől a Támogatási Szerződés hatályba lépéséig eltelt napok száma felhívásonként

21. ábra: Átlagosan a támogatói döntéstől a Támogatási Szerződések hatályba lépéséig eltelt napok száma felhívásonként (saját szerkesztés)

3. Kifizetési kérelmek

Amennyiben a TOP Plusz projektek előrehaladására vagyunk kíváncsiak, érdemes szót ejtenünk a nyertes támogatási kérelmekhez kapcsolódó kifizetési kérelmek állásáról. A TOP Plusz projektek kapcsán nem foglalkozunk a lehívott előlegek számával és mértékével, mert olyan szinten terjedt el az előleg igénylés az önkormányzati kedvezményezettek között, hogy már az számít kirívó esetnek, ha valamelyik kedvezményezett nem kíván élni a lehetőséggel. A projektek előre haladását így a kifizetési kérelmek összegének a teljes támogatási összeghez viszonyított arány vizsgálatával határozzuk meg. Ebben az esetben sem feledkezhetünk meg arról, hogy az igényelt támogatási összegek gyakran nem teljes mértékben kerülnek jóváhagyásra a Közreműködő Szervezet által, hanem annak csak bizonyos része, így azokat is érdemes vizsgálni.

22. ábra: Felhívásonként a kifizetési kérelmekben igényelt, elfogadott és kiutalt összegek, valamint az igényelt és elfogadott támogatási összegek aránya (%) (saját szerkesztés)

A kifizetések vizsgálatánál meg kell jegyezni, hogy az alábbi felhívások, melyek még nem kerültek megnyitásra nem relevánsak az elemzés szempontjából: TOP Plusz-1.1.1, TOP Plusz-2.1.6, illetve azok a felhívások, melyek bár megnyitásra kerültek, azonban az adatszolgáltatás napjáig nem történt kifizetési kérelem benyújtása és / vagy jóváhagyása, mint a TOP Plusz-3.2.1, TOP Plusz-3.3.3, TOP Plusz-3.4.1, TOP Plusz-6.1.4 és a TOP Plusz-6.2.1. A TOP Plusz-1.3.2., TOP Plusz-2.1.6, TOP Plusz-3.2.1, TOP Plusz-3.4.1 és a TOP Plusz-6.2.1 az FVS városhoz kapcsolódó felhívások.

A TOP Plusz-1.2.1-21 sz. felhívás esetén a legmagasabb a kifizetési kérelemben igényelt összeg (6 426 676 872 Ft), melyből 3 197 058 810 Ft volt a Közreműködő Szervezet részéről elfogadott összeg, vagyis az igényelt összeg 49,75%-a került jóváhagyásra.

A második legmagasabb igényelt összeg a TOP Plusz-1.2.3-21 sz. felhívás kapcsán érkezett be 6 293 247 012 Ft értékben. Ennél a felhívásnál jóval magasabb az elfogadott támogatási összeg (5 017 152 905 Ft), így az igényelt összeg 79,72 %-át hagyták jóvá.

Sorban a harmadik a TOP Plusz-2.1.1-21 sz. felhívás, melynek keretében 3 617 945 197 Ft-ot igényeltek a kedvezményezettek, amiből 2 443 287 448 Ft lett elfogadva, így 67,53%-os a lehívási arány.

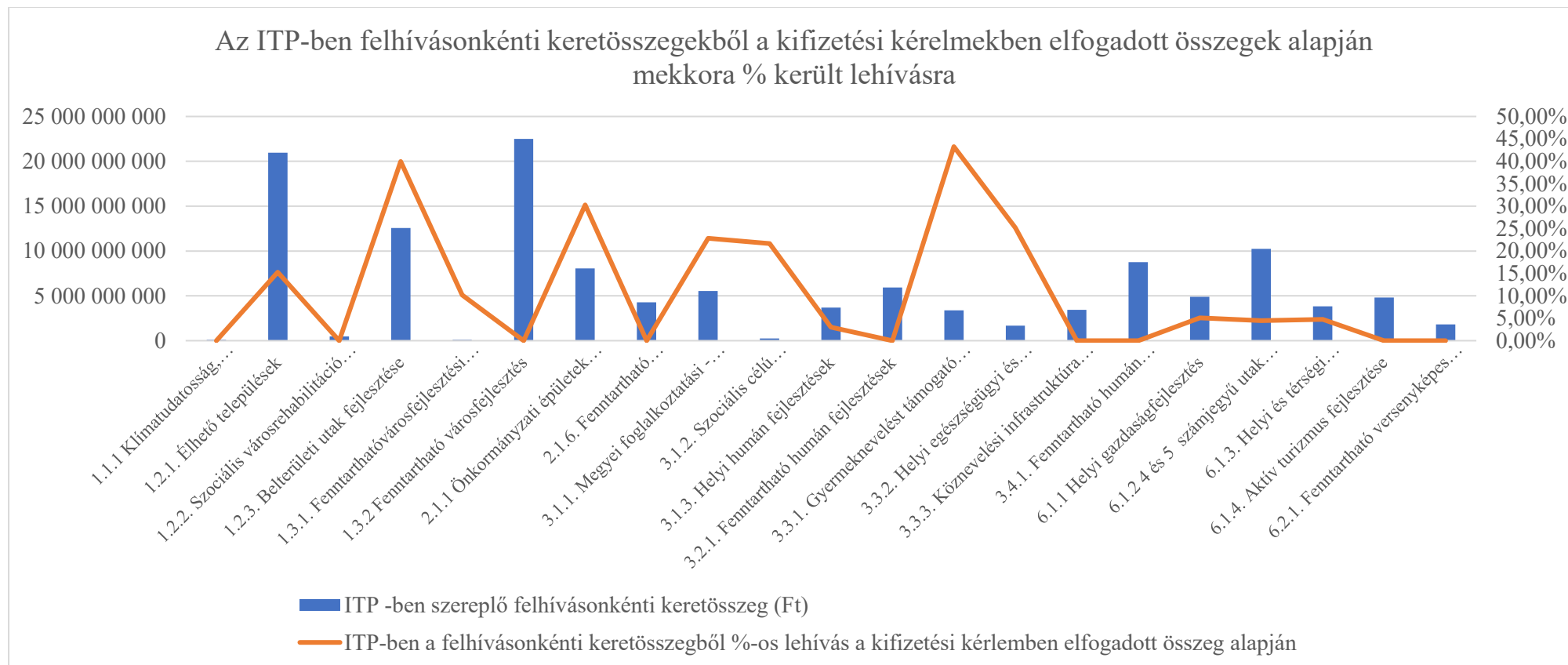
A fenti sorrend nem véletlen: a kifizetési kérelmek a benyújtott pályázatok és megkötött támogatási szerződések db számának és támogatási összegének megfelelően alakult, vagyis a legnagyobb volumenű felhívás, a TOP Plusz -1.2.1-21 sz. szerepelt az első helyen, a TOP Plusz-1.2.3-21 sz. a második és a TOP Plusz-2.1.1-21 sz. pedig a harmadik helyen. A TOP Plusz-1.2.1-21 sz. felhívás lehívási aránya feltehetően azért a legalacsonyabb a 3 legnépszerűbb felhívás közül, mert ez a legösszetettebb felhívás, ezekben szokott a leggyakrabban előfordulni a projektben nem elszámolható költség.

A negyedik helyen, némileg lemaradva a TOP Plusz-3.3.1.-21 sz. felhívás szerepel, melynek keretében 1 846 511 658 Ft-ot igényeltek a kedvezményezettek és 1 462 313 166 Ft került jóváhagyásra, ami 79,19%-os lehívási arányt jelent. Ötödik a sorban a TOP Plusz-3.1.1 sz. felhívás, melynek keretében 1 288 158 582 Ft lehívását kezdeményezték a konzorcium tagjai és 1 267 260 221 Ft lett jóváhagyva, vagyis nagyon magas, 98,38 %-os a lehívási arány. Ez annak köszönhető, hogy Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata és a Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal közötti együttműködés sok évre tekint vissza, mindkét konzorciumi tagnál megfelelő felkészültségű humán erőforrás áll rendelkezésre.

A következő csoport nagyságrendileg kisebb összegű támogatási kérelmeket nyújtott be: TOP Plusz-3.3.2 (benyújtott kifizetési kérelmek összege 501 273 673 Ft, a jóváhagyott kifizetési kérelem támogatási összege 421 764 118 Ft, lehívási arány 84,14 %); TOP Plusz-6.1.1-21 (benyújtott kifizetési kérelmek összege 463 249 552 Ft, a jóváhagyott kifizetési kérelem támogatási összege 249 727 111 Ft, lehívási arány 53,91%). Ebben a kategóriában a kiemelt eljárásrendben nyertes TOP Plusz-6.1.2-21 sz. felhívás esetén a Magyar Közút Nonprofit Zrt. esetében a benyújtott kifizetési kérelmek összege 456 529 344 Ft, a jóváhagyott kifizetési kérelem támogatási összege 456 529 344 Ft, lehívási arány 100 %, mely kiemelkedik a többi közül. Itt kell megjegyezni, hogy az itt dolgozó munkatársak szakmai felkészültsége magas szintű. A 4 és 5 számjegyű utak fejlesztésére irányuló projektek előkészítése hosszú folyamat, így a kifizetési kérelmek nagysága a lekötött támogatási összeghez képest akkor fog majd felpörögni, amikor elkezdődnek a kivitelezések. A sorban a TOP Plusz-6.1.3-21 sz. felhívás kapcsán 337 609 449 Ft volt az igényelt támogatás összege, melyből 181 554 093 Ft került jóváhagyásra, vagyis az igényelt összeg 53,78 %-a. A TOP Plusz-3.1.3 felhívás kapcsán is elkezdődtek a kifizetési kérelmek benyújtása összesen 181 687 710 Ft értékben, azonban ebből

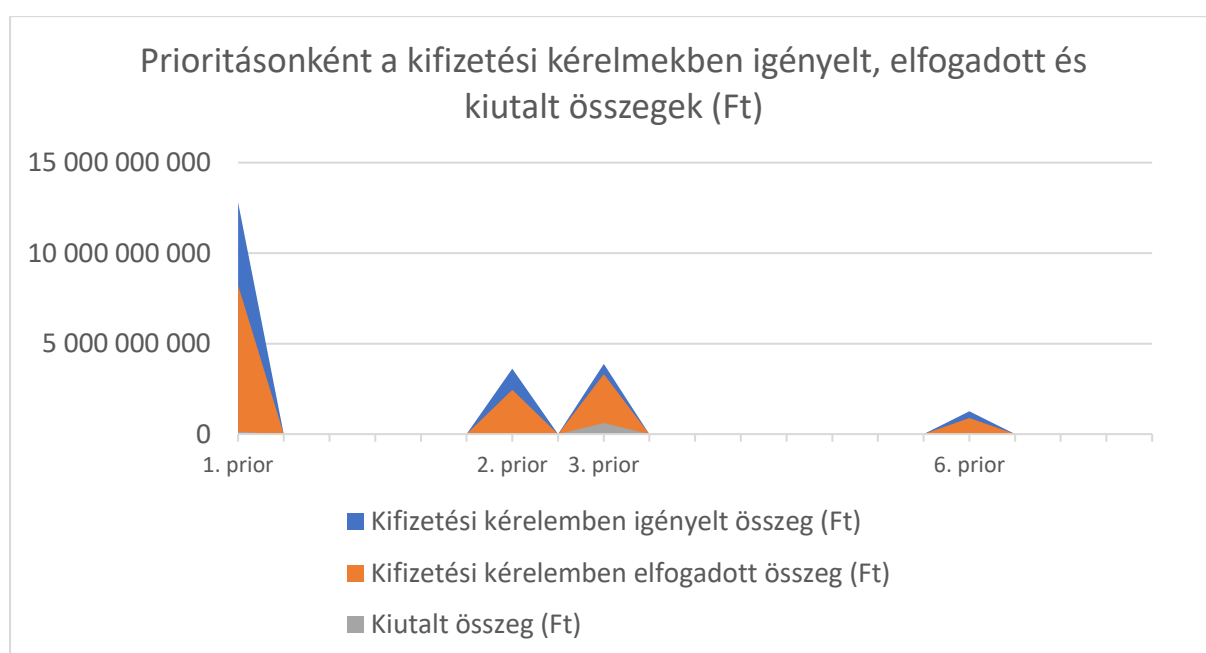
csak 111 544 612 Ft került jóváhagyásra, vagyis az igényelt összeg 61,39 %-a. Ezzel a felhívással kapcsolatban szükséges megjegyeznünk, hogy a projekt fejlesztés időszakában történt előkészítés során jóváhagyott műszaki-szakmai tartalom megvalósítása kapcsán a felhívással kapcsolatban újabb értelmezési megközelítések derültek ki, melyek a projekt szakmai és pénzügyi előrehaladását jelentősen megnehezítették, hiszen a projektet többször is át kellett tervezni.

Az FVS város kapcsán a TOP Plusz-3.1.3 felhíváshoz kapcsolódóan a benyújtott kifizetési kérelmek összegének 14,18%-a lett jóváhagyva.

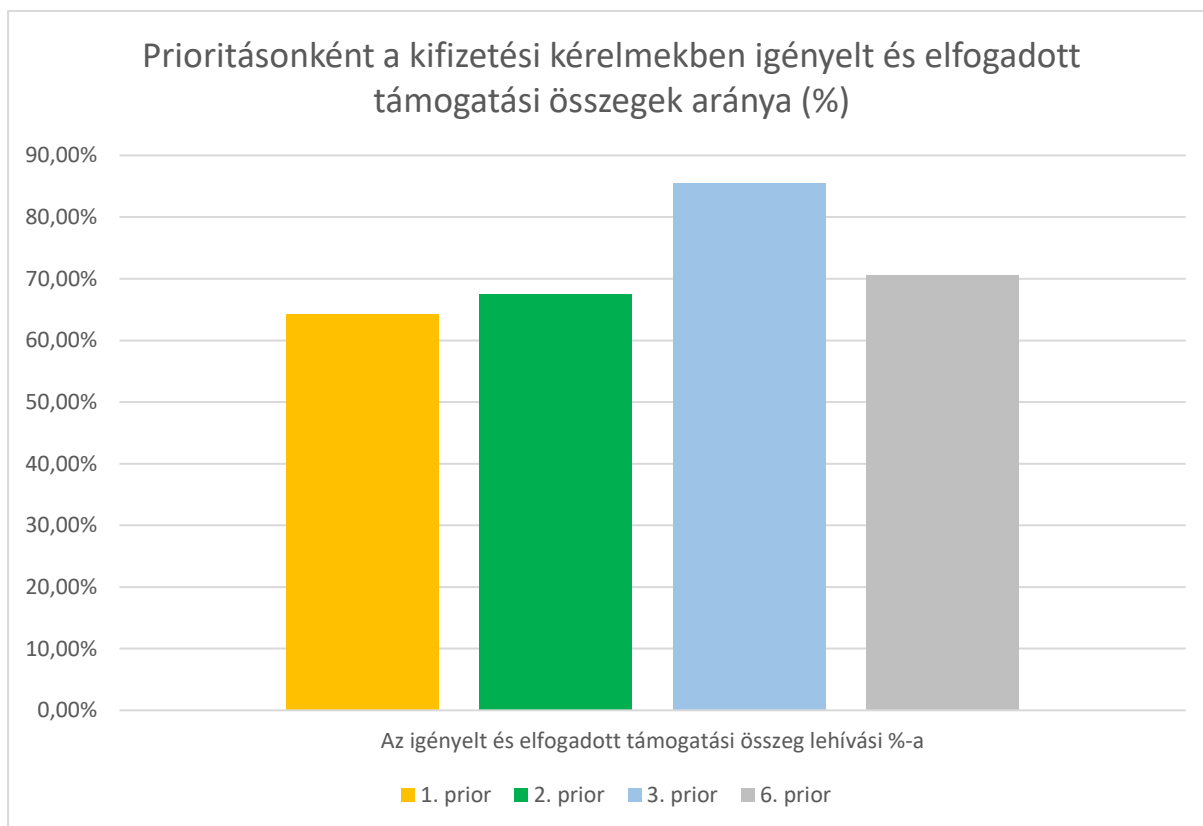

23. ábra: Az ITP-ben felhívásonkénti keretösszegekből a kifizetési kérelmekben elfogadott összegek alapján mekkora % került lehívásra (saját szerkesztés)

Ha felhívásonként vizsgáljuk, hogy az ITP-ben szereplő adott felhívásra rendelkezésre álló összeget milyen arányban sikerült lehívni, akkor a TOP Plusz-3.3.1 sz. felhívás áll az első helyen 43,27 %-kal; a második helyet a TOP Plusz-1.2.3 sz. felhívás érte el 39,44 %-kal. Harmadik helyet a TOP Plusz-2.1.1 sz. felhívás projektjei foglalják el 30,28 %-kal; az utolsó helyen a TOP Plusz – 6.1.2. felhívás végzett. Itt érdemes megjegyezni, hogy ennek oka, ezen a felhíváson áll rendelkezésre egy jelentős összeg, azonban az utak tervezése, kivitelezése kapcsán az előkészítési folyamatok igen hosszúak. Viszont a benyújtott kifizetési kérelmek 100 %-ban kerülnek elfogadásra, ami kiemelkedő.

24. ábra: Prioritásonként az igényelt, elfogadott és kiutalt támogatási összeg (Ft) (saját szerkesztés)

25. ábra: Prioritásonként a kifizetési kérelmekben igényelt és elfogadott támogatási összegek aránya (%) (saját szerkesztés)

A fenti táblázatból megállapíthatjuk, hogy a 3. prioritáson volt a legmagasabb a kifizetési kérelmekben igényelt és elfogadott támogatási összeg aránya, 85,45 %. A második helyet a 6. prioritás érte el 70,61%-kal, míg a 2. prioritás 67,53%-on, az 1. prioritás pedig 64,27 %-on teljesített. (Összegét tekintve az 1. prioritáson volt a legtöbb igényelt és elfogadott támogatási összeg: majdnem 12,8 Mrd Ft volt igényelt támogatási összeg, melyből 8,2 Mrd Ft került elfogadásra).

4. Szabálytalansági eljárásokban érintett projektek

A 291 db nyertes projekt közül az újraértékelés miatt 1 db átkerült hazai finanszírozásúvá, továbbá eddig 8 db került megszüntetésre: ebből 2 db a Magyar Közút Nonprofit Zrt., 1 db a Debreceni Tankerület projektje, 1 db Hajdúböszörmény Város TOP_Plusz-6.1.1-es felhívásra benyújtott pályázata, valamint 4 db TOP_Plusz-2.1.1-21 sz. felhívás esetén nyertes projekt (Berekböszörmény, Csökmő, Derecske, Sáp). Így összesen 282 db megvalósítás alatt álló projektből 16 esetben merült fel szabálytalansági gyanú, ami megvalósítás alatt álló projektek db számának 5,67%-a, ami nem jelentős mértékű.

Pályázati konstrukció száma	Szabálytalansági gyanúk száma (db)	Indult-e eljárás?	A szabálytalanság minősítése	Szabálytalansággal érintett megítélt támogatás összege (Ft)
TOP_Plusz-1.2.1-21	7	5 db elindított eljárás, 1 db gyanú esetében nem indult eljárás, 1 db gyanúnál nem szerepel státusz a táblázatban, így nem tudni indul(t)-e eljárás	3 db IRQ2 típusú szabálytalanság, 2 db gyanú esetében indult eljárás, de még nem született döntés.	31 274 726 a 3 db IRQ2 minősítéshez tartozó szabálytalanság összege, melyek a projektek részösszegei
TOP_Plusz-1.2.3-21	5	4 db elindított eljárás, 1 db gyanú esetében nem indult eljárás	1 db eljárás esetén nem történt szabálytalanság, 1 db eljárás esetében IRQ3 szabálytalanságot állapítottak meg, 2 db-nál nem szerepel státusz, jöllehet 1 db gyanú esetén már született döntés.	50 000 000 IRQ3 minősítéshez tartozó teljes támogatási összeg
TOP_Plusz-2.1.1-21	1	1 db elindított eljárás	1 db eljárás esetében nem szerepel státusz, jöllehet már korábban volt döntés	0
TOP_Plusz-3.3.1-21	1	1 db elindított eljárás	1 db eljárás esetén nem történt szabálytalanság.	0
TOP_Plusz-3.3.2-21	1	1 db elindított eljárás	1 db eljárás státusz nélküli, mert még nem született döntés.	0
TOP_Plusz-6.1.3-21	1	1 db el nem indított eljárás	Nem releváns.	0
Összesen:	16	12 db elindított eljárás, 3 db el nem indított eljárás, 1 db gyanú esetében nincs státusz	3 db IRQ2 típusú szabálytalanság, 1 db IRQ3 típusú szabálytalanság, 6 db eljárás esetén nem	81 274 726

Pályázati konstrukció száma	Szabálytalansági gyanús száma (db)	Indult-e eljárás?	A szabálytalanság minősítése	Szabálytalansággal érintett megítélt támogatás összege (Ft)
			történt szabálytalanság, 1 db eljárásnál nem szerepel státusz.	

14. táblázat: Szabálytalansági eljárásokban érintett projektek (saját szerkesztés)

Szabálytalanságról akkor beszélünk, ha egy pályázó hibája vagy mulasztása miatt a jogszabályok megsértésével indokolatlanul csökken az uniós költségvetés, vagy abból jogosulatlanul történik kifizetés.

Csalásnak az a szándékos cselekmény vagy elhallgatás minősül, amelynek célja hamis adatokkal uniós pénzek megszerzése, nem a célra történő felhasználása, vagy a kötelező uniós bevételek csökkentése.

Az uniós forrásokért felelős **Irányító Hatóság** feladata a csalás elleni szabályok betartatása és a gyanús esetek kivizsgálására szolgáló szabálytalansági eljárások lefolytatása.

Ha a hatóság bizonyított szabálytalanságot talál és csalásra gyanakszik, köteles büntetőfeljelentést tenni, értesíteni a minisztert és az ellenőrző szerveket, valamint jelenteni az esetet az Európai Csalás Elleni Hivatalnak (OLAF).

A fentiek alapján a kevésbé súlyos esetnek számító szabálytalanság (IRQ2) 3 db TOP_Plusz-1.2.1-21 sz. felhíváshoz kötődő Támogatási Szerződés esetében került megállapításra. Mindhárom esetben a projektek támogatási összegének csak egy része érintett szabálytalansággal; összesen 31 274 726 Ft értékben. A súlyosabb esetnek számító csalás (IRQ3) 1 esetben került megállapításra, ahol a projekt teljes támogatási összege, vagyis 50 000 000 Ft érintett a csalásban. A projekt a TOP_Plusz-1.2.3-21 sz. felhíváshoz tartozott. A kedvezményezett a projekthez nyújtott előleg összeggel nem tud elszámolni. Ha területi szempontból vizsgáljuk, akkor valamennyi IRQ2 és IRQ3 szabálytalanság a Bihari térségben történt. Vármegyei szinten 81 274 726 Ft érintett szabálytalansággal, ami a megvalósítás alatt álló projektek támogatási összegének 0,07%-a. A szabálytalansági gyanúval érintett esetek 25%-ában született eddig elmarasztaló döntés és 37,5%-ában megállapították, hogy nem történt szabálytalanság.

5. Az ITP végrehajtásának hozzájárulása a TOP Plusz Operatív Program elvárásaihoz

Az Útmutató 2.2. fejezete alapján az OP-ban szereplő tematikus elvárásokhoz az alábbi tényadatok és teljesülési arányok tartoznak:

1.	2.	3.	4.	5.
Tematikus elvárások az OP-ban	Figyelembevételre kerülő TOP Plusz felhívások	ITP-ben szereplő tervadatok (Ft)	Tényadatok támogatói döntés alapján (Ft)	Teljesülés aránya (%)
Humán infrastruktúra: vármegyei ERFA legalább 20%-a (3. prioritás ERFA)	3.3.1, 3.3.2, 3.3.3, 3.4.1	17 243 450 341	15 703 041 265	91,07%
Humánfejlesztési programok: vármegyei ESZA+ legalább 27%-a (3. prioritás ESZA+)	3.1.3, 3.2.1	9 617 000 000	14 282 675 050	148,51%
Szociális városrehabilitáció (1. prioritás): vármegyei ERFA legalább 1,5%-a	1.2.2, 1.2.4, 1.3.2	488 000 000	232 990 130	47,74%
Szociális városrehabilitáció (3. prioritás ESZA+): vármegyei ERFA-t kiegészítik a társadalmi felzárkózás tematikus koncentrációhoz hozzájáruló beavatkozások a vármegyei ESZA+ legalább 10%-ával	3.1.2, 3.2.1	1 667 000 000	112 999 913	6,78%
Fenntarthatóság, klímacélok: • zöld és kék infrastruktúra: megyei ERFA legalább 11%-a (1. prioritás); "	1.2.1, 1.3.2 (zöld és kék infra)	11 489 843 037	10 535 725 265	91,70%
Fenntarthatóság, klímacélok: önkormányzati energetika (2. prioritás) a vármegyei ERFA legalább 10%-a	2.1.1, 2.1.2, 2.1.4, 2.1.6	12 341 446 473	4 845 983 735	39,27%
Foglalkoztatás javítása: vármegyei ESZA+ legalább 33%-a; (3. prioritás ESZA+)	3.1.1	5 546 000 000	5 546 000 000	100,00%
A megyére jutó indikatív forráskeret legalább 10%-át a komplex programmal fejlesztendő járásokban (36 LHH járás) szükséges felhasználni. (amennyiben releváns)	minden felhívás	32 182 995 433	28 750 977 436	88,34%
A 4 és 5 számjegyű, állami tulajdonban lévő közutak fejlesztésére a TOP Plusz 1. és 6.	6.1.2, 6.2.1	10 244 885 596	10 244 885 595	100,00%

1.	2.	3.	4.	5.
Tematikus elvárások az OP-ban	Figyelembevételre kerülő TOP Plusz felhívások	ITP-ben szereplő tervadatok (Ft)	Tényadatok támogatói döntés alapján (Ft)	Teljesülés aránya (%)
prioritások együttes keretösszegének legfeljebb 15%-a fordítható.				
TOP Plusz az alap és középfokú köznevelési intézmények, illetve kollégiumok fejlesztésére tervezett források legalább 90%-át az állami intézmények támogatására fordítja.	3.3.3, 3.4.1	4 994 409 077	4 559 000 002	91,28%
A program a 36 komplex programmal fejlesztendő járás területén megvalósuló beruházások támogatására fordítja az alap- és középfokú köznevelési intézmények fejlesztésére tervezett, TOP Plusz keretösszeg legalább 15%-át.	3.3.3	1 664 000 000	1 559 000 000	93,69%
A program a 36 komplex programmal fejlesztendő járás területén megvalósuló beruházások támogatására fordítja a helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztésére tervezett, TOP Plusz keretösszeg legalább 15%-át.	3.3.2	678 706 462	553 706 462	81,58%

15. táblázat: A forrásfelhasználás TOP Plusz tematikus, valamint szakmai és pénzügyi elvárásokhoz való illeszkedésének vizsgálata

Ahhoz, hogy teljesebb, részletesebb legyen a kép, elkészítettük az Útmutató fenti táblázatban használt sablonját továbbfejlesztve a saját táblázatunkat, mely megmutatja a „Vármegyei ERFA vagy ESZA értékét” (1. pont) és a „Tematikus elvárás szerinti értékek és a támogatói döntések szerinti tényadatok teljesülési arányát” (5. pont).

1.			2.	3.	4.	5.	
Tematikus elvárások az OP-ban	Vármegyei ERFA vagy ESZA értéke (Ft)	Tematikus elvárás szerinti %-os érték (Ft)	Figyelembevételre kerülő TOP Plusz felhívások	ITP-ben szereplő tervadatok (Ft)	Tényadatok támogatói döntés alapján (Ft)	Teljesülés aránya (%)	Tematikus elvárás szerinti értékek és a támogatói döntések szerinti tényadatok szerinti teljesülési aránya (%)
Humán infrastruktúra: vármegyei ERFA legalább 20%-a (3. prioritás ERFA)	111 922 000 000	22 384 400 000	3.3.1, 3.3.2, 3.3.3, 3.4.1	17 243 450 341	15 703 041 265	91,07%	70,15%
Humánfejlesztési programok: vármegyei ESZA+ legalább 27%-a (3. prioritás ESZA+)	15 400 000 000	4 158 000 000	3.1.3, 3.2.1	9 617 000 000	14 282 675 050	148,51%	343,50%
Szociális városrehabilitáció (1. prioritás): vármegyei ERFA legalább 1,5%-a	111 922 000 000	1 678 830 000	1.2.2, 1.2.4, 1.3.2	488 000 000	232 990 130	47,74%	13,88%
Szociális városrehabilitáció (3. prioritás ESZA+): vármegyei ERFA-t kiegészítik a társadalmi felzárkózás tematikus koncentrációhoz hozzájáruló beavatkozások a vármegyei ESZA+ legalább 10%-ával	15 400 000 000	1 540 000 000	3.1.2, 3.2.1	1 667 000 000	112 999 913	6,78%	7,34%
Fenntarthatóság, klímacélok: • zöld és kék infrastruktúra: megyei ERFA legalább 11%-a (1. prioritás); "	111 922 000 000	12 311 420 000	1.2.1, 1.3.2 (zöld és kék infra)	11 489 843 037	10 535 725 265	91,70%	85,58%
Fenntarthatóság, klímacélok: önkormányzati energetika (2. prioritás) a vármegyei ERFA legalább 10%-a	111 922 000 000	11 192 200 000	2.1.1, 2.1.2, 2.1.4, 2.1.6	12 341 446 473	4 845 983 735	39,27%	43,30%
Foglalkoztatás javítása: vármegyei ESZA+ legalább 33%-a; (3. prioritás ESZA+)	15 400 000 000	5 082 000 000	3.1.1	5 546 000 000	5 546 000 000	100,00%	109,13%

1.			2.	3.	4.	5.	
Tematikus elvárások az OP-ban	Vármegyei ERFA vagy ESZA értéke (Ft)	Tematikus elvárás szerinti %-os érték (Ft)	Figyelembevételre kerülő TOP Plusz felhívások	ITP-ben szereplő tervadatok (Ft)	Tényadatok támogatói döntés alapján (Ft)	Teljesülés aránya (%)	Tematikus elvárás szerinti értékek és a támogatói döntések szerinti tényadatok szerinti teljesülési aránya (%)
A megyére jutó indikatív forráskeret legalább 10%-át a komplex programmal fejlesztendő járásokban (36 LHH járás) szükséges felhasználni. (amennyiben releváns)	127 322 000 000	12 732 200 000	minden felhívás	32 182 995 433	28 750 977 436	88,34%	225,81%
A 4 és 5 számjegyű, állami tulajdonban lévő közutak fejlesztésére a TOP Plusz 1. és 6. prioritások együttes keretösszegének legfeljebb 15%-a fordítható.	82 337 103 186	12 350 565 478	6.1.2, 6.2.1	10 244 885 596	10 244 885 595	100,00%	82,95%
TOP Plusz az alap és középfokú köznevelési intézmények, illetve kollégiumok fejlesztésére tervezett források legalább 90%-át az állami intézmények támogatására fordítja.	3 444 409 077	3 099 968 169	3.3.3, 3.4.1	4 994 409 077	4 559 000 002	91,28%	147,07%
A program a 36 komplex programmal fejlesztendő járás területén megvalósuló beruházások támogatására fordítja az alap- és középfokú köznevelési intézmények fejlesztésére tervezett, TOP Plusz keretösszeg legalább 15%-át.	3 444 409 077	516 661 362	3.3.3	1 664 000 000	1 559 000 000	93,69%	301,75%

1.			2.	3.	4.	5.	
Tematikus elvárások az OP-ban	Vármegyei ERFA vagy ESZA értéke (Ft)	Tematikus elvárás szerinti %-os érték (Ft)	Figyelembevételre kerülő TOP Plusz felhívások	ITP-ben szereplő tervadatok (Ft)	Tényadatok támogatói döntés alapján (Ft)	Teljesülés aránya (%)	Tematikus elvárás szerinti értékek és a támogatói döntések szerinti tényadatok szerinti teljesülési aránya (%)
A program a 36 komplex programmal fejlesztendő járás területén megvalósuló beruházások támogatására fordítja a helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztésére tervezett, TOP Plusz keretösszeg legalább 15%-át.	1 674 846 033	251 226 905	3.3.2	678 706 462	553 706 462	81,58%	220,40%

16. táblázat: A forrásfelhasználás TOP Plusz tematikus, valamint szakmai és pénzügyi elvárásokhoz való illeszkedésének vizsgálata – kibővített változat (saját szerkesztés)

A 2026.01.08. napi állapot szerinti forrásfelhasználás TOP Plusz tematikus, valamint szakmai és pénzügyi elvárásokhoz való illeszkedésének vizsgálata során a megfogalmazott 12 elvárásból:

- 7 esetben 100 % vagy afeletti;
- 2 esetben 70 % feletti; és 100 % alatti;
- 3 esetben pedig 50 % alatti a teljesülés a tematikus elvárás szerinti értékek és a támogatói döntések szerinti tényadatok szerinti teljesülési aránya vonatkozásában.

Az ITP-ben tervezett és támogatói döntések szerinti értékek viszonyát tekintve 9 esetben 80 % feletti és 3 esetben 50 % alatti a teljesülési arány.

A humán infrastruktúra vonatkozásában számos fejlesztés valósult meg a 2014-2020-as időszakban, így az igények figyelembevétele mellett kerültek az ITP tervezése és megvalósítása során is a források meghatározására, amely több, mint 15%-os arányt fog képviselni. Az eddig lekötött támogatási források alapján a teljesülési arány 91%, ami bőven felette van az elvárásoknak.

A humánfejlesztési programok esetében több mint háromszoros forráskeret és több, mint másfélszeres teljesülés állapítható meg. Tekintettel arra, hogy a TOP Plusz-.3.1.3-as felhívás kapcsán a második kiemelt projekt az adatszolgáltatáskor még nem kapott támogatói döntést, így várható, hogy a teljesülési arány tovább fog javulni.

Az ESZA+ források vonatkozásában kizárólag a szociális városrehabilitáció esetében figyelhető meg alulteljesítés. Ahogyan az anyagban már korábban is hivatkoztuk, a felhívás szigorú előírásai miatt a lehetséges pályázók nem nyújtanak be támogatási kérelmet, így ennél

a felhívásnál még annak újranyitása esetén sem valószínű, hogy jelentős mértékben emelkedni fog a teljesülési arány. A szociális városrehabilitációra vonatkozóan a 2014-2020-as időszak esetében két körben is valósultak meg fejlesztések, így már sokkal kisebb igény merült fel a 2021-2027-es időszak tervezése során is. Ezenkívül még van szabad forrás a két releváns felhíváson, amelyek újranyitása az értékelésig nem történt meg. Ennek a felhívásoknak a lehetséges újranyitása kapcsán sem valószínű, hogy a vármegyei keretösszeg lekötésre kerül.

A zöld és kék infrastruktúra fejlesztések kapcsán a tervezetthez képest – kivéve az FVS várost – magasabb igényekkel találkoztunk, így a benyújtott TOP Plusz-1.2.1-21 sz. felhívás kezdeti keretösszege megemelésre került. A megnövekedett igények indokolták, hogy a rendelkezésre álló forrást megnöveljük. Mivel ez az egyik legnépszerűbb téma terület, így a következő tervezési időszakban is célszerű megtartani az adott tématerületet.

Az önkormányzati tulajdonú épületekre vonatkozó energetikai fejlesztések nemcsak a TOP, hanem az előtte lévő uniós tervezési ciklusban is megvalósultak. Jelenleg a felhívásban szerepelnek költségvetési korlátok, melyek alapján a megvalósítás piaci árai magasabbak, mint a pályázható összeg. Ebből fakadóan a lehetséges pályázók egy része már eleve nem pályázik. Továbbá a TOP felhívások idején lehetőség volt geotermikus energiaellátásra pályázni, ami népszerű volt a vármegyékben és látva a jó példát a települések ebbe az irányba akartak további fejlesztéseket megvalósítani, de a TOP Plusz-2.1.1-21 sz. felhívás nem támogatja a geotermikus fejlesztéseket.

A foglalkoztatás javítására irányuló TOP Plusz-3.1.1-es felhívás, hasonlóan a korábbi időszakban megvalósított projekthez, - a tervezetteknek megfelelően halad.

A 4 és 5 számjegyű utak fejlesztése kapcsán kizárólag a TOP Plusz-6.1.2-es felhívás releváns. Eredetileg erre a tématerületre kevesebb forrást allokáltunk, de időközben a megnövekedett igények alapján a vármegyei forráskeret megnövelésre került. A települési igények alapján ez a tématerület a következő tervezési időszakban is népszerű lesz.

Az alap és középfokú köznevelési intézmények, illetve kollégiumok fejlesztése kapcsán főleg alapfokú intézmények fejlesztése valósul meg; a kollégiumok fejlesztésére a kedvezményezettek nem fordítottak forrást.

A 36 komplex programmal fejlesztendő járás területén megvalósuló az alap és középfokú oktatási intézmények fejlesztésére fordított forrás bőven meghaladja az elvárt mértéket.

Hasonlóan jelentős mértékű túlteljesítésről beszélhetünk a 36 komplex programmal fejlesztendő járás területén megvalósuló egészségügyi és szociális intézmények fejlesztésének vonatkozásában is.

Az LHH térségek (komplex programmal fejlesztendő járások) vonatkozásában átlagosan 2,5-szeres forráskeret és 89%-os támogatói döntéssel rendelkező teljesülési arány figyelhető meg. Ezen értékek jól mutatják, hogy vármegyei szinten kiemelt szerepet kapnak a komplex programmal fejlesztendő járások támogatása. A humán infrastruktúra (az alap- és középfokú köznevelési intézmények és a helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra) esetében is megfigyelhető, hogy jóval az elvárások feletti teljesítésre kerül sor, ezen felhívások népszerűsége biztosítja a túlteljesítést.

A TOP Plusz források felhasználása nagyrészt az elvártaknak megfelelően történt; az ITP szereplő korlátok teljesítése az alapos szakmai tervezésnek köszönhetően biztosított. Az OP-ban szereplő tematikus elvárások összeállítása során célszerű figyelembe venni az adott vármegye, térség vonatkozásában a már korábban, nem kizárólag TOP vagy TOP Plusz forrásból megvalósult fejlesztések koncentrációját, volumenét és hatékonyságát is.

6. Az eredményességet befolyásoló folyamatok értékelése

a) Az indikátorvállalások nyomonkövetése

A Hajdú-Bihar vármegye Integrált Területi Programja 2021-2027 c. dokumentum 6.0-ás verziójában is a vármegyénkre vonatkozó indikátorok 2 táblázatban szerepelnek: az első, részletesebb táblázat kizárólag a vármegye FVS városon kívüli területeire vonatkozik, míg a második kizárólag az FVS városra érvényes. Ennek megfelelően a 2026.01.08. napi adattáblázat adatait is 2 csoportba soroltuk: az egyik, amely kizárólag az FVS városon kívüli településekre vonatkozik, a másik csak az FVS város által teljesítendő indikátor vállalásokat. Míg a tervezéskor a vármegyei önkormányzat által vállalandó indikátorok mértékét forrásarányosan kellett meghatározni, addig az FVS város a TVP-ben felsorolt pályázatokhoz igazodva határozhatta meg a vállalt indikátorok mértékét.

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Mérőföldkő 2024	Forráсарányos célérték (2024)	Vármegye által vállalt mérőföldkő (2024)	Célérték 2029	Forráсарányos célérték (2029)	Vármegye által vállalt célérték (2029)	TSz-ben rögzített vállalatok összesen
	Azonosító	Megnevezés								
TOP Plusz-1.	RCO26	Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljából épített vagy felújított zöld infrastruktúra	ha	7,15	0	0	67,88	4	4	19,7052
TOP Plusz-1.	RCR35	Árvízvédelmi intézkedésekkel érintett lakosság	Fő	nr.	0	0	143 555	9 429	9 429	21 768
TOP Plusz-1.	RCO58	Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra	Kilométer	21,75	1,31	0	408,98	26	26	21,86
TOP Plusz-1.	RCR64	A célzott kerékpáros infrastruktúra éves felhasználói	fő/év	nr.	0	0	1 810 794	103 578	103 578	-
TOP Plusz-1.	TPO10	Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma	Darab	7	1	0	65	6	6	-
TOP Plusz-1.	TPO11	Fejlesztéssel érintett közösségi területek nagysága	m ²	0	0	0	76009	7692	7692	44 733,25
TOP Plusz-1.	TPO12	Megvalósított megyei szemléletformáló és tudatosságnövelő programok száma	db	0	0	0	19	1	1	-
TOP Plusz-1.	RCO65	Az új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása	fő	0	0	0	815	12	12	18,00

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Mérőldkő 2024	Forrásarányos célérték (2024)	Vármegye által vállalt mérőldkő (2024)	Célérték 2029	Forrásarányos célérték (2029)	Vármegye által vállalt célérték (2029)	TSz-ben rögzített vállalások összesen
	Azonosító	Megnevezés								
TOP Plusz-1.	TPR09	A projekt keretében integrált területre költözők száma	fő	nr.	0	0	123	2	2	-
TOP Plusz-1.	RCO46	Átépített vagy korszerűsített közutak hossza – nem TEN-T	km	33,35	1,797	0	125,48	17,931	17,931	173,66
TOP Plusz-2.	RCO19	Jobb energiahatékonyságú középületek	m ²	39 718,31	2 468,33	0,00	309 509,11	24 683,25	24 683,00	35 101,00
TOP Plusz-2.	RCR26	Éves elsődleges energiafogyasztás (ebből: lakóépületek, középületek, vállalkozások, egyéb)	kWh/év	nr.	0	0	46426	3332,4	3332,4	3 993 814,08
TOP Plusz-2.	RCR29	Becsült üvegházhatásúgáz-kibocsátások	CO2 egyenérték (t/év)	nr.	0	0	27 097,70	2 145,56	2 145,56	1 923,80
TOP Plusz-2.	RCO22	Megújuló energiát előállító új termelőkapacitás (ebből: villamos energia, hőenergia)	MW	1,84	0,12	0	14,30	1,03	1,03	351,11
TOP Plusz-2.	RCR31	Összes előállított megújuló energia (ebből: villamos energia, hőenergia)	kWh/év	nr.	0	0	15 694,68	1 126,45	1 126,45	514 950,26
TOP Plusz-2.	TPO09	Fejlesztéssel érintett fürdők száma	db	1,00	1,00	0,00	8,00	1,00	1,00	0,00
TOP Plusz-3.	TPO05	Programban résztvevő munkanélküliek száma	fő	1 766	140	0	31 447	2 788	2 788	3 045

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Mérőföldkő 2024	Forrásarányos célérték (2024)	Vármegye által vállalt mérőföldkő (2024)	Célérték 2029	Forrásarányos célérték (2029)	Vármegye által vállalt célérték (2029)	TSz-ben rögzített vállalások összesen
	Azonosító	Megnevezés								
TOP Plusz-3.	TPO06	Programban résztvevő inaktív személyek száma	fő	207	17	0	3 690	328	328	357
TOP Plusz-3.	TPO23	Munkaerőpiaci alkalmazkodást segítő támogatásban részesülők száma	fő	128	11	0	2 286	203	203	203
TOP Plusz-3.	TPO24	Foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokban és tevékenységekben résztvevők száma	fő	2 168	172	0	38 607	2 500	2 500	2 510
TOP Plusz-3.	TPR02	Program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban - beleértve az önfoglalkoztatást - álló résztvevők száma	fő	nr.	0	0	19 817	1 757	1 757	1 919
TOP Plusz-3.	TPO13	Hátrányos helyzetűeket célzó programok száma	db	0	0	0	255	5	5	79
TOP Plusz-3.	TPO25	Fejlesztéssel érintett akcióterületek száma	db	0	0	0	127	3	3	-
TOP Plusz-3.	TPR05	A programokkal elért hátrányos helyzetű személyek száma	fő	nr.	0	0	13 716	219	219	64 100
TOP Plusz-3.	TPR15	A program eredményeként integrált területre költözők aránya	fő	nr.	0	0	188	1	1	-

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Mérőföldkő 2024	Forrásarányos célérték (2024)	Vármegye által vállalt mérőföldkő (2024)	Célérték 2029	Forrásarányos célérték (2029)	Vármegye által vállalt célérték (2029)	TSz-ben rögzített vállalások összesen
	Azonosító	Megnevezés								
TOP Plusz-3.	TPO13	Hátrányos helyzetűeket célzó programok száma	db	9	1	0	764	46	46	79
TOP Plusz-3.	TPO14	Egyéb, nem közösségi célú programok száma	db	3	1	0	293	18	18	35
TOP Plusz-3.	TPR05	A programokkal elért hátrányos helyzetű személyek száma	fő	nr.	0	0	1 307 423	70 394	70 394	64 100
TOP Plusz-3.	TPR10	Azon települések száma, ahol javult a foglalkoztatáshoz, oktatáshoz, egészségügyhöz, szociális és/vagy lakhatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés	db	nr.	0	0	85	5	5	5
TOP Plusz-3.	TPO26	Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	359	9	0	3 455	62	62	-
TOP Plusz-3.	TPO27	Újonnan létrehozott, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	93	3	0	881	23	23	32
TOP Plusz-3.	TPO28	Fejlesztett, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	2 032	109	0	18 144	1 088	1 080	299

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Mérőföldkő 2024	Forrásarányos célérték (2024)	Vármegye által vállalt mérőföldkő (2024)	Célérték 2029	Forrásarányos célérték (2029)	Vármegye által vállalt célérték (2029)	TSz-ben rögzített vállalkozások összesen
	Azonosító	Megnevezés								
TOP Plusz-3.	TPO29	Újonnan létrehozott, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma	db	75	4	0	718	40	40	100
TOP Plusz-3.	RCR70	Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények éves felhasználói	fő	nr.	0	0	4212	198	196	1 242
TOP Plusz-3.	TPR11	Újonnan létrehozott bölcsődei ellátással rendelkező települések száma (ahol 2020.12.31-én nem működött bölcsődei szolgáltatás)	db	nr.	0	0	39	1	1	1
TOP Plusz-3.	TPR12	Fejlesztett óvodai ellátással rendelkező települések száma	db	nr.	0	0	153	9	9	7
TOP Plusz-3.	TPO01	Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benne: háziorvos, házi gyermekorvos, fogorvosi, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) száma	db	56	2	0	535	7	7	2
TOP Plusz-3.	RCR73	Az új vagy korszerűsített egészségügyi ellátó létesítmények éves felhasználói	fő	nr.	0	0	3 843 041	70 000	70 000	70 583

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Mérőföldkő 2024	Forrásarányos célérték (2024)	Vármegye által vállalt mérőföldkő (2024)	Célérték 2029	Forrásarányos célérték (2029)	Vármegye által vállalt célérték (2029)	TSz-ben rögzített vállalkások összesen
	Azonosító	Megnevezés								
TOP Plusz-3.	TPO02	A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások száma	db	26	1	0	244	9	9	15
TOP Plusz-3.	TPR13	Fejlesztett egészségügyi szolgáltatásokkal rendelkező települések száma	db	nr.	0	0	176	5	5	1
TOP Plusz-3.	TPR14	Újonnan létrehozott vagy férőhelybővítéssel érintett szociális alapszolgáltatásokkal és gyermekjóléti alapellátásokkal rendelkező települések száma	db	nr.	0	0	30	2	2	1
TOP Plusz-3.	RCO67	Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények osztálytermi kapacitása (kevésbé fejlett régiók)	db	0	0	0	24 832	1 010	1 010	3 545
TOP Plusz-3.	TPO30	Korszerűsített köznevelési intézmények száma	db	0	0	0	235	10	10	9
TOP Plusz-3.	TPO31	Korszerűsített kollégiumok száma	db	0	0	0	6	0	0	0

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Mérőföldkő 2024	Forráсарányos célérték (2024)	Vármegye által vállalt mérőföldkő (2024)	Célérték 2029	Forráсарányos célérték (2029)	Vármegye által vállalt célérték (2029)	TSz-ben rögzített vállalások összesen
	Azonosító	Megnevezés								
TOP Plusz-3.	RCR71	Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények éves felhasználói (kevésbé fejlett régiók)	db	nr.	0	0	17 879	727	727	2 400
TOP Plusz-6.	RCO04	Nem pénzügyi támogatásban részesített vállalkozások	db	116	9	0	1 055	80	72	72
TOP Plusz-6.	TPO07	Támogatásban részesített önkormányzati tulajdonú vállalkozások száma	db	12	1	0	108	8	7	-
TOP Plusz-6.	TPO32	Közétkeztetési fejlesztések száma	db	0	0	0	74	6	5	4
TOP Plusz-6.	RCO46	Átépített vagy korszerűsített közutak hossza – nem TEN-T	km	26,97	1,78	0	243,73	17,8	17,8	173,66
TOP Plusz-6.	RCO77	Támogatott kulturális és turisztikai helyszínek száma	db	27	1	0	194	8	8	7
TOP Plusz-6.	TPO09	Fejlesztéssel érintett fürdők száma	db	1	1	0	10	1	1	0
TOP Plusz-6.	TPO34	Turisztikai fejlesztéssel érintett nemzeti parkok, geoparkok, natúrparkok száma	db	0	0	0	3	0	0	1
TOP Plusz-6.	RCO77	Támogatott kulturális és turisztikai helyszínek száma	db	0	0	0	146	1	1	7

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Mérőföldkő 2024	Forrásarányos céltérték (2024)	Vármegye által vállalt mérőföldkő (2024)	Céltérték 2029	Forrásarányos céltérték (2029)	Vármegye által vállalt céltérték (2029)	TSz-ben rögzített vállalások összesen
	Azonosító	Megnevezés								
TOP Plusz-6.	TPO34	Turisztikai fejlesztéssel érintett nemzeti parkok, geoparkok, natúrparkok száma	db	0	0	0	4	1	1	1

17. táblázat: Indikátorvállalások

Az alábbi 9 indikátor esetében nem szerepel vállalás a Támogatási szerződésekben:

	Indikátor	
Sorszám:	Azonosító:	Megnevezés:
1.	RCR64	A célzott kerékpáros infrastruktúra éves felhasználói
2.	TPO10	Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma
3.	TPO12	Megvalósított megyei szemléletformáló és tudatosságnövelő programok száma
4.	TPR09	A projekt keretében integrált területre költözők száma
5.	TPO25	Fejlesztéssel érintett akcióterületek száma
6.	TPR15	A program eredményeként integrált területre költözők aránya
7.	TPO26	Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma
8.	TPO07	Támogatásban részesített önkormányzati tulajdonú vállalkozások száma
9.	TPO09	Fejlesztéssel érintett fürdők száma

Az RCR64 indikátor esetében valószínűtlen, hogy a vármegyei támogatási Szerződésekben szereplő vállalás 0 fő/év legyen – tekintettel arra, hogy 4 db kerékpárút fejlesztésre irányuló támogatási kérelem megvalósítása már folyamatban van és 1 db esetben, melyet 2025. év 3. negyedév végén nyújtottak be, már biztosan rendelkezik időközben támogatási szerződéssel.

A TPR09 indikátor esetében 2 db nyertes TOP Plusz-1.2.2-21 sz. felhívásra benyújtott projekt valósul meg a vármegyénkben. A felhívásban előírás a TPR09 indikátor teljesítése (Felhívás 2.3. „Kötelező elvárás a szegregált területről integrált területre költözés megvalósítása, amely keretében biztosítani szükséges a kiköltözők számára a megfelelő minőségű és méretű lakást”.)

Ezzel a feltétellel függ össze a TPR15 indikátor teljesítése is. Mindkét indikátor esetében javasoljuk, hogy a Közreműködő Szervezet vizsgálja felül a támogatási szerződések műszaki-szakmai tartalmát és kezdeményezze támogatási szerződés módosítást.

A TPO26 indikátor kapcsán bár a vármegyében több bölcsőde fejlesztés is megvalósul, az indikátor a meglévő bölcsődei férőhelyek fejlesztésére irányul.

10 esetben jelenleg a „Vármegye által vállalt célérték (2029)” számai magasabbak, mint a „TSz-ben rögzített vállalások összesen”. Ebből arra következtethetünk, hogy ezekben az esetekben nem, vagy csak nagyon ritka esetben fogjuk tudni teljesíteni a vállalt vármegyei célértékeket 2029. évre.

	Indikátor	
Sorszám:	Azonosító:	Megnevezés:
1.	RCO58	Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra
2.	RCR31	Összes előállított megújuló energia (ebből: villamos energia, hőenergia)
3.	TPR05	A programokkal elért hátrányos helyzetű személyek száma
4.	TPO28	Fejlesztett, 3-6 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma

5.	TPR12	Fejlesztett óvodai ellátással rendelkező települések száma
6.	TPO01	Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benne: házi orvos, házi gyermekorvos, fogorvosi, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) száma
7.	TPR13	Fejlesztett egészségügyi szolgáltatásokkal rendelkező települések száma
8.	TPO30	Korszerűsített köznevelési intézmények száma
9.	TPO32	Közétkeztetési fejlesztések száma
10.	RCO77	Támogatott kulturális és turisztikai helyszínek száma

Az RCR 26 és az RCR31 indikátor esetében kWh/év szerepel, azonban a Hajdú-Bihar megye Integrált Területi Programja 2021-2027 c. dokumentum 6.0 verzióban MWh/év. Szintén eltérés tapasztalható az NFK-s táblázat és a vármegyei ITP-ben szereplő egyes indikátorok adatszolgáltatása kapcsán. Míg az adatszolgáltatás során az alábbi esetekben az adott indikátor megbontásra került nőkre és férfiakra, addig a „Hajdú-Bihar megye Integrált Területi Programja 2021-2027 c. dokumentum 6.0”-ás verziójában összesített adatok szerepelnek. Ennek megfelelően az általunk elkészített táblázatban is összesítettük az alábbi esetekben a „TSz-ben rögzített vállalkozások összesen” értékeket:

Indikátor		
Sorszám:	Azonosító:	Megnevezés:
1.	TPO05	Programban résztvevő munkanélküliek száma
2.	TPO06	Programban résztvevő inaktív személyek száma
3.	TPO23	Munkaerőpiaci alkalmazkodást segítő támogatásban részesülők száma
4.	TPO24	Foglalkoztatást elősegítő szolgáltatásokban és tevékenységekben résztvevők száma
5.	TPR02	Program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban - beleértve az önfoglalkoztatást - álló résztvevők száma
6.	TPR05	A programokkal elért hátrányos helyzetű személyek száma
7.	TPR05	A programokkal elért hátrányos helyzetű személyek száma (nem ugyanaz, mint az előző)

Prioritási tengely	Indikátor		Mértékegység	Célérték 2029	Város által a TVP-ben vállalt célérték (2029)	TSz-ben rögzített vállalatok összesen
	Azonosító	Megnevezés				
TOP Plusz-1.	RCO74	Az integrált területfejlesztési stratégiák keretébe tartozó projektek által érintett lakosság	fő	2 363 543	199 725	199 725
TOP Plusz-1.	RCO75	Támogatott integrált területfejlesztési stratégiák	db	42	1	1
TOP Plusz-1.	RCO26	Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljából épített vagy felújított zöld infrastruktúra	ha	24	7,85	7,84
TOP Plusz-1.	RCO46	Átépített vagy korszerűsített közutak hossza – nem TEN-T	km	102	9,05	1 347,21
TOP Plusz-1.	RCO58	Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra	km	299	5,95	5,95
TOP Plusz-1.	RCR64	A célzott kerékpáros infrastruktúra éves felhasználói	fő/év	813 845	32 560	32 560
TOP Plusz-1.	TPO10	Kialakított új, forgalomcsillapított övezetek száma	db	25	1	1
TOP Plusz-1.	TPO11	Fejlesztéssel érintett közösségi területek nagysága	m ²	139 760	116 322	116 822
TOP Plusz-1.	RCR35	Árvízvédelmi intézkedéssel érintett lakosság	fő	84 409	0	-
TOP Plusz-1.	RCO65	Az új korszerűsített szociális lakások kapacitása	fő	553	0	-
TOP Plusz-1.	TPR09	A projekt keretében integrált területre költözők száma	fő	124	0	-

TOP Plusz-2.	RC019	Jobb energetikai hatékonyságú középületek	m ²	136 910,87	6 445	-
TOP Plusz-2.	RCR26	Éves primerenergia - fogyasztás	MWh/év	20 537	1 931	-
TOP Plusz-2.	RCR29	Becsült üvegházhatásúgáz - kibocsátás	CO2 egyenérték (t/év)	7 861	456	-
TOP Plusz-2.	RCO22	Megújult energiát előállító addicionális termelőkapacitás (ebből: villamos energia, hőenergia)	MW	6,28	0,32	-
TOP Plusz-2.	RCR31	Összes előállított megújuló energia (ebből: villamos energia, hőenergia)	MWh/év	6 942	0,496	-
TOP Plusz-2.	TPO09	Fejlesztéssel érintett fürdők száma	db	5	1	-
TOP Plusz-3.	TPO13	Hátrányos helyzetűeket célzó programok száma	db	304	838	854
TOP Plusz-3.	TPO14	Egyéb, nem közösségi célú programok száma	db	40	69	63
TOP Plusz-3.	TPO18	Szolgáltatásban vagy támogatásban részesülő személyek	fő	2 325	0	-
TOP Plusz-3.	TPO25	Fejlesztéssel érintett akcióterületek száma	db	46	3	-

18. táblázat: FVS indikátorvállalások (Debrecen)

Az FVS város esetében 11 db indikátor esetében nem szerepel a „TSZ-ben rögzített vállalás összesen”, melyek az alábbiak:

Indikátor		
Sorszám:	Azonosító:	Megnevezés:
1.	RCR35	Árvízvédelmi intézkedéssel érintett lakosság
2.	RCO65	Az új korszerűsített szociális lakások kapacitása
3.	TPR09	A projekt keretében integrált területre költözők száma
4.	RC019	Jobb energetikai hatékonyságú középületek
5.	RCR26	Éves primerenergia - fogyasztás
6.	RCR29	Becsült üvegházhatásúgáz - kibocsátás
7.	RCO22	Megújult energiát előállító addicionális termelőkapacitás (ebből: villamos energia, hőenergia)
8.	RCR31	Összes előállított megújuló energia (ebből: villamos energia, hőenergia)
9.	TPO09	Fejlesztéssel érintett fürdők száma
10.	TPO18	Szolgáltatásban vagy támogatásban részesülő személyek
11.	TPO25	Fejlesztéssel érintett akcióterületek száma

Az RCR35 esetében az FVS város nem tett vállalást, melynek oka, hogy Debrecen Megye Jogú Város közelében nem folyik semmilyen folyó, itt nem fordulnak elő árvizek. Az RCO65 indikátor kapcsán szintén nem tett vállalást a város – tekintettel arra, hogy szociális városrehabilitációs projektet nem valósítanak meg, mert nincs a településen szegregátum. A TPR09 indikátor kapcsolódik az előzőhöz, így itt sem történt vállalás. A 2. prioritáshoz tartozó RCO19, RCR26, RCR29, RCO22 és RCR31 indikátorok kapcsán nem is tehetett vállalást az FVS város, hiszen eddig többszöri érdeklődés után sem történt meg a TOP Plusz -2.1.6 Fenntartható energiahatékonyság (kombinált) c. felhívás megnyitása. Amint erre sor kerül, akkor ezen indikátorok esetében is megtörténnek a vállalások. A TPO18 és TPO25 indikátorok esetében idén év elején került benyújtásra a TOP Plusz-3.2.1 Fenntartható humán fejlesztések c. felhívásra pályázat. A támogatási szerződések megkötése után várható, hogy ezen indikátorok esetében is megtörténnek a vállalások.

Ahhoz, hogy jelenleg relevánsan meghatározható legyen, mely indikátorok teljesítése várható, ismernünk kellene, hogy mely projektek esetében történt meg az indikátorok felülvizsgálata. Csak abban az esetben határozható meg, hogy mely esetekben és hogyan van esély az adott indikátorok teljesítésére.

7. A partnerség értékelése

Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzatának elnöke egyben a Megyei Önkormányzatok Országos Szövetségének elnöke is, továbbá tagja a Partnerségi Monitoring Bizottságnak, valamint állandó meghívottként vesz részt a TOP Plusz Monitoring Bizottság munkájában. Hajdú-Bihar Vármegye Tervezési, Fejlesztési és Stratégiai Osztályának hazai forrású pályázatainak csoportvezetője a MÖOSZ országos szakmai koordinációjáért felelős munkatársa, illetve a TKR albizottság elnöke, valamint a PM Monitoring Bizottság póttagja. A MÖOSZ nevében most már évek óta folyamatosan szervezünk a többi vármegyei önkormányzat munkatársainak részére különféle egyeztetéseket akár a felhívások előkészítésével, akár a projektek megvalósításával, akár aktuális témákkal kapcsolatban. Folyamatos az egyeztetés és a tudásmegosztás a vármegyei kollégák között a különféle jogszabályok értelmezése kapcsán is. Ezek az egyeztetések hatékonyan járulnak hozzá ahhoz,

hogy amennyire lehetséges egy egységes szemlélet mentén készüljenek el a vármegyék területfejlesztéssel kapcsolatos anyagai vagy a megvalósítás során felmerülő kihívásokat hasonló módon kezeljük. Ennek az együttműködésnek a révén egy tudásmegosztó csatorna alakult ki, megindult és felgyorsult a kommunikáció a különféle területi szereplők között,

Mint MÖOSZ az Irányító Hatósággal jelen uniós fejlesztési ciklus elején stratégiai megállapodást kötöttünk. A MÖOSZ hivatalos és / vagy informális ülésein a tagok részére az Irányító Hatóság a pályázatok státuszáról, előrehaladásáról, a kifizetési kérelmek és indikátorok állásáról folyamatosan tájékoztat.

A Magyar Államkincstárral és az Irányító Hatósággal közösen évente egy vagy két alkalommal projekt felügyeleti egyeztetések kerülnek megszervezésre, melyen a fentnevezett szervezeteken túl a kedvezményezettek vesznek részt. Ezen egyeztetések célja, hogy azokkal a kedvezményezettekkel kerüljenek áttekintésre a projektek, ahol bármilyen területen kihívás tapasztalható a projekt megvalósításával kapcsolatban. A Magyar Államkincstár – a vármegyei elnök kérésének megfelelően – a kedvezményezettek és a projekt menedzsment cégek számára work shop-ot is szervezett 2025. évben – kiküszöbölendő a beszerzési eljárások, kifizetési kérelmek során tapasztalt hibákat.

Az ITP tervezése és végrehajtása kapcsán folyamatos a kapcsolattartás Debrecen Megyei Jogú Város önkormányzatának munkatársaival – ez jellemző volt a tervezési és most a megvalósítási időszakra is. Az FVS összeállítása kapcsán és az ITP módosítás kapcsán is szorosan együttműködve, partnerségben dolgoztunk.

Az ITP-ben szereplő kiemelt kedvezményezettekkel is folyamatosan tartjuk a kapcsolatot. A Magyar Közút Nonprofit ZRt.-vel egyeztetések zajlottak a 4-5 számjegyű utak fejlesztésére fordítandó keretösszeg lehetséges megemeléséről. Szintén történtek egyeztetések a tankerületekkel a megvalósítandó pályázatokkal kapcsolatban. A tankerületek vezetőit bevontuk a TOP_PLUSZ-3.1.3-23-HB2-2023-00001 sz. projekt révén létrehozott Fórum tagok közé.

A TOP_PLUSZ-6.1.4-23-HB2-2024-00001sz. projekt kapcsán folyamatos szakmai egyeztetések zajlottak a konzorciumi partnereken (pl.: Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság, Aktív Magyarország Fejlesztési Központ Nonprofit Kft., Építési és Közlekedési Minisztérium) túl a civil szervezetekkel is, mint pl.: a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége.

2003. óta működik a Tisza-tó Térségi Fejlesztési Tanács, melynek aktív tagja Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata. Az Országgyűlés a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról szóló 1/2014. (I. 3.) OGY határozat módosításáról szóló 24/2024. (XI. 27.) OGY határozatával kiemelt térségként nevesítette a Tisza-tó Kiemelt Térséget is. Ennek következményeként pedig 2025. január 1. napi hatállyal módosításra került a területfejlesztésről szóló 2023. évi CII. törvény is, melynek 13. §-a ezen időponttól kezdődően kiemelt térségi fejlesztési tanácsként nevesíti immáron a Tisza- tó Fejlesztési Tanácsot is. A tervek szerint a Tisza-tó Térségi Fejlesztési Tanácsot a 2025-ben létrehozásra került Tisza-tó Fejlesztési Tanács váltja majd fel, azonban a Tisza-tó Térségi Fejlesztési Tanács még egy ideig párhuzamosan működik a Tisza-tó Fejlesztési Tanáccsal. A

Tisza- tó Fejlesztési Tanácsban az érintett vármegyei önkormányzatok, a települések, a kamarák, a szakminisztérium és a szakértők folyamatosan egyeztettek térségi fejlesztési kérdésekben. A Tanács az ITP elkészítésekor még nem volt meg, így csak a jövőben lesz lehetőségünk ebben a témában is egyeztetni.

Továbbá minden vármegyei közgyűlés kapcsán a települési önkormányzatok meghívót kapnak az adott ülésre. A polgármesterek gyakran kezdeményeznek ezen túl is személyes egyeztetéseket a projektjeik kapcsán, melynek eleget teszünk.

A közgyűlés üléseire szóló meghívót az alábbi személyeknek, szervezeteknek küldjük meg:

- a) a vármegye országgyűlési képviselői,
- b) a vármegye valamennyi települési önkormányzatának polgármestere,
- c) a vármegyei rendőrfőkapitány,
- d) a Debreceni Egyetem rektora,
- e) a Hajdú-Bihar Megyei Kereskedelmi Iparkamara elnöke,
- f) a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Hajdú-Bihar Megyei Igazgatóságának vezetője,
- g) az önkormányzati részesedésű gazdasági társaságok vezető tisztségviselői részére.

Meghívottként vesznek részt a közgyűlés ülésén továbbá mindazok, akiknek a jelenlétét a közgyűlés elnöke és a bizottságok szükségesnek tartják.”

„...A közgyűlés és bizottsága ülésén tevékenységi körükben tanácskozási joggal résztvevő önszerveződő közösségek:

1. A Civil Községi Szolgáltató Központ feladatait Hajdú-Bihar vármegyében ellátó civil szervezet
2. Debreceni és Hajdú-Bihar Megyei Népművészeti Egyesület
3. Bihari Népművészeti Egyesület
4. Hajdú-Bihar Megye és Debrecen Nyugdíjas Szervezetének Szövetsége
5. Hajdú-Bihar Vármegyei Polgárőr Szövetség
6. Mozgáskorlátozottak Hajdú-Bihar Megyei Egyesülete
7. Látássérültek Észak-alföldi Regionális Egyesülete
8. Siketek és Nagyothallók Hajdú-Bihar Vármegyei Egyesülete

Az átláthatóság és az információ áramlás biztosítása érdekében Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzatának honlapján (www.hbmo.hu) folyamatosan elérhetőek az ITP aktuális és korábbi változatai, valamint az ehhez kapcsolódó közgyűlési előterjesztések <https://hbmo.hu/portal/2023/01/kozgyulesi-eloterjesztések/>.
<https://hbmo.hu/portal/2024/04/hajdu-bihar-megye-integralt-teruleti-programja-2021-2027/>

A TOP Plusz projektek állásáról félévente kérünk adatszolgáltatást az Irányító Hatóságtól. Az adatszolgáltatás alapján készítünk egy összefoglaló közgyűlési előterjesztést a benyújtott pályázatokról, a megvalósítás alatt álló projektek kifizetési kérelmeinek állásáról, a vállalt indikátorok teljesítéséről és az aktualitásokról.

A TOP_PLUSZ-3.1.3-23-HB2-2023-00001 azonosítószámmal „Humán fejlesztések Hajdú-Bihar Vármegyében” című projektet Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata konzorciumi formában valósítja meg. A konzorcium tagjaival (pl: vármegyei tankerületek, Magyar Református Szeretetszolgálat Alapítvány, Sárréti Oktatási- és Kulturális Közösség civil szervezet) folyamatos egyeztetések zajlottak és zajlanak. A pályázat megvalósítása óta folyamatosan Fórum ülések kerültek megtartásra. A Fórum feladatai között szerepel többek között a társadalmi felzárkózási szempontok érvényesítése a vármegyei stratégiai és fejlesztési dokumentumokban, a vármegyéhez tartozó önkormányzatok szolgáltatási hiányainak megoldására fejlesztési irányok, ajánlások, megoldások megfogalmazása a helyi önkormányzatok felé, az ágazatközi információcsere és együttműködés biztosítása, a hatékonyabb ágazatközi kommunikáció, operativitás illetőleg a szolgáltatási hiányok kiküszöbölését segítő együttműködési lehetőségek feltérképezése és megoldási javaslatoknak a Fórum részére történő megfogalmazása érdekében legalább háromhavonta ülésező, a helyi esélyegyenlőségi programok hátrányos helyzetű célcsoportjaihoz kapcsolódó tematikus üléseket tartó Munkacsoportok létrehozása és működtetése.

A Fórum tagjai:

- 1) Debrecen Megyei Jogú Város Önkormányzata
- 2) Kaba Város Önkormányzata
- 3) Sárrétudvari Nagyközség Önkormányzata
- 4) Fülöp Község Önkormányzata
- 5) Bojt Község Önkormányzata
- 6) Hajdú-Bihar Vármegye Cigány Területi Nemzetiségi Önkormányzata
- 7) Kaba Város Helyi Roma Nemzetiségi Önkormányzat
- 8) Pocsaj Roma Nemzetiségi Önkormányzat
- 9) Gáborjáni Roma Nemzetiségi Önkormányzat
- 10) Debreceni Egyetem Különleges Orvos-és Mentőcsoport Egyesület
- 11) Látássérültek Észak-alföldi Regionális Egyesülete
- 12) Napfényes Támogató Szociális Egyesület
- 13) Szegényeket Segítő Országos Egyesület
- 14) Szárnyalás Egyesület
- 15) Tiszántúli Református Egyházkerület
- 16) Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye
- 17) Hajdúdorogi Főegyházmegye
- 18) Debreceni Tankerületi Központ
- 19) Berettyóújfalui Tankerületi Központ
- 20) Hajdúböszörményi Tankerületi Központ
- 21) Debreceni Szakképzési Centrum
- 22) Berettyóújfalui Szakképzési Centrum
- 23) Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata
- 24) Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata Közgyűlésének Fejlesztési, Tervezési és Stratégiai Bizottsága
- 25) Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata Közgyűlésének Jogi, Ügyrendi és Társadalmi Kapcsolatok Bizottsága
- 26) Hajdú-Bihar Vármegyei Kormányhivatal (a Fórum munkájában a Foglalkoztatási, Foglalkoztatás-felügyeleti és Munkavédelmi Főosztály, mint a foglalkoztatási

szakterület, a Népegészségügyi Főosztály, mint a népegészségügyi szakterület, valamint a Hatósági Főosztály Szociális és Gyámügyi Osztály, mint a felhívás céljaihoz kapcsolódó szakterület képviselője útján vesz részt)

- 27) Hajdú-Bihar vármegyei Foglalkoztatási Paktum Plusz Szervezete
- 28) Tranzit-Ker Zrt.
- 29) KETER Hungary Kft.
- 30) Hajdú-Bihar Vármegyei Munkaerőpiaci Kerekasztal
- 31) Debreceni Vízmű Zrt.
- 32) OPUS TIGÁZ Zrt.
- 33) OPUS TITÁSZ Zrt.

A munkacsoport és fórum üléseken megtárgyalásra kerültek a vármegyében tapasztalt szolgáltatási hiányok és az arra adandó válaszok, így készült el a Szolgáltatási Út Térkép (SZÚT), Vármegyei Esélyteremtő Paktum (VEP) dokumentum is. Az üléseken folyamatosan lehetőség nyílik, hogy a tagok megfogalmazzák igényeiket és a konkrét feladatokat a közszolgáltatások minőségének javítása kapcsán.

Célunk, hogy a lehető legszélesebb körben érjünk el az ITP révén megvalósuló projektek célcsoportjait. Célunk, hogy a partnerség ne csak formális legyen, hanem valódi tartalommal kerüljön megtöltésre.

Célszerű lenne már ebben az évben elkezdni a következő uniós ciklus kapcsán a tervezést, aminek első lépései között szerepel a települési igények felmérése. Ahhoz, hogy a településeken érdemi egyeztetéseket tudjunk megvalósítani, további humánerőforrás lenne szükséges.

Ahhoz, hogy a partnerségi folyamatok tovább erősödjenek, szükséges lenne az érintettek részéről is egyfajta elköteleződés. Tapasztaljuk, hogy bár a szükséges információkat az érintettek megkapják, azonban az aktivitás foka alacsony. Ennek több oka is lehet (pl.: leterheltség, egy-egy konkrét probléma kapcsán nincs meg a kellő rálátás).

A következő tervezési időszakban terveink szerint a partnerség kereteik ki kívánjuk terjeszteni; a szakpolitika, a szakértők, lakosság és a civil szervezetek erősebb bevonásának erősítése fontos, azonban a folyamat nagyobb időigénnyel is jár.

8. A megvalósítást befolyásoló egyéb tényezők

A program megvalósítás során bár a résztvevők törekednek a gördülékeny együttműködésre, azonban sok esetben kihívások elé állítja a folyamatban résztvevőket. A folyamatban résztvevők, vagyis az Irányító Hatóság, Közreműködő Szervezet, Kedvezményezettek és a területi szereplő célja közös, az uniós források céloknak megfelelő, minél nagyobb mértékű, szabályos lehívása. Tapasztaltuk, hogy sokszor a szereplők közötti együttműködés nehézkes, nem a közös cél elérése irányába hatnak.

A megvalósítást több tényező is negatív irányba befolyásolta:

- Az önkormányzati kedvezményezettek esetében az éves likviditási terv alapján igényelhető 100%-os előleg nem feltétlenül segíti elő a projektek megvalósítását. A kedvezményezettek egy része nem érez késztetést arra, hogy a projektjét minél előbb megvalósítsa.
- A TOP Plusz felhívások gyakran egyszerre jelentek meg országos szinten is, ami több kihívást is generált. A pályázatot előkészítő ügynökségek egyidőben készítettek elő pályázatokat, így nem maradt idő kellő mélységben kidolgozni azokat. A projekt menedzsment feladat ellátása olyan feladat, ahol koordinálni szükséges a betervezett feladatok ellátását, kvázi összehangolni szükséges a különféle tevékenységeket. A menedzsment szervezetek munkáinak minősége eltérő, továbbá a felek közötti felelősségi körök tisztázása sem szokott megtörténni.
- A tervezők projekt előkészítés és megvalósítás során ellátandó feladatai szintén nem kellő pontossággal kerülnek meghatározásra. Ez egyben azt is jelenti, hogy a kiviteli tervek elkészítése után bármilyen műszaki tartalom változás során ritkán állnak rendelkezésre. A projektek előkészítése során nem bírták kapacitással a feladatokat, mert a piacra a feladat egyidejűleg zúdult.
- Hasonló volt a helyzet a közbeszerzők esetében is, ahol a helyzetet tovább nehezítette a piacról megélő, önkormányzatok számára közbeszerzési eljárásokat lefolytató faksz-ok esetében a jogszabály változás. A kivitelezői kapacitások is véglegesek, így a gyakorlatban sokszor előfordult, hogy a fejlesztési helyszínek között ment a zsonglörködés, hogy határidőre befejezzék a munkát. Sajnos kevés olyan közbeszerző található a piacon, akik kellően felkészültek és felelősséget vállalnak a munkájukért. Ebből kifolyólag a közbeszerzési eljárások elhúzódnak, ami a projektek megvalósítási időszakának a véghatáridejét is érintik.
- A műszaki ellenőri kapacitás is véges. Hasonlóan a tervezőkhöz, gyakran nincsenek tisztában az adott TOP Plusz felhívás elvárásaival vagy az uniós irányelvekkel. Mind a tervezők, mind a műszaki ellenőrök számára célszerű lenne pl.: a kamarák részéről folyamatos tájékoztatás és / vagy vizsgáztatás.
- A projektek előkészítése és megvalósítása során a piacra történő egyidejű terhelés jelentős árfelhajtó hatással van, amit célszerű lenne a jövőben elkerülni.
- Az FVS város(ok) jelentős késéssel indultak a TOP Plusz pályázatok megvalósítása kapcsán, hiszen a felhívások nem a tervezettnek megfelelően jelentek meg. Ebből kifolyólag a projektek megvalósítása is késedelmet szenved.
- A TOP Plusz pályázatok újraértékelése több, mint 2 évet vett igénybe – eltérően a tervezettektől. Ennek a feladatnak az ellátása jelentős humán erőforrást igényelt és

időbeli csúszást is okozott a projektek megvalósítása során. (Vármegyénkben 1 db projekt fordult át hazai finanszírozásúvá. Felvetődik a kérdés, hogy az újraértékelés meghozta-e a hozzá fűzött reményeket, illetve az ezzel járó munka mennyisége arányban áll-e az eredménnyel.)

- Humán erőforrás hiány tapasztalható az Irányító Hatóság, a Közreműködő Szervezet, a területi szereplő oldaláról is. Az Irányító Hatóság főosztályai közötti és a Közreműködő szervezettel történő kommunikáció erősítése szükséges. Gyakran egy-egy állásfoglalás kérés kapcsán hosszú idő telik el, illetve egymással nem koherens válaszok születnek. A Közreműködő Szervezet oldaláról a kedvezményezettek tapasztalták, hogy a módosítási igények, kifizetési kérelmek átfutási ideje jelentős. Nem volt megoldott pl.: a szabadságolások alatti helyettesítés. Remélhetőleg az ismételten nemrég bevezetett SLA alapon történő közreműködő szervezeti munka elszámolása révén ezek a határidők csökkenni fognak.
- A TOP és TOP Plusz projektek megvalósítása kapcsán nem volt jogszabályba foglalva a közreműködő szervezet által teljesítendő, konkrét határidők (pl.: kifizetési kérelmek vagy módosítási igények elbírálásának ideje).
- A 256/2021. (V.18.) Korm. rendelet 2021. és 2025. között 7 alkalommal változott. Célszerű és elvárható egy kiszámítható jogszabályi környezet biztosítása.
- Az útmutatók gyakran változnak, újabb szempontokkal kerülnek kiegészítésre, melyek ellenőrzése esetenként visszamenőlegesen is megtörténik.
- Az állami építési beruházások rendjéről szóló törvény bevezetése is több, mint fél évvel vetette vissza a projektek megvalósítását. A törvény végrehajtási rendeletei jelentősen késlekedtek, az illetékes minisztérium nem állt készen a feladatra, humán erőforrást tekintetben kihívásokkal nézett és néz szembe.
- 98/2025. (V.12.) Korm. rendelet, 7/2025. (III.7.) ÉKM rendelet, 31/2024. (VIII.22.) ÉKM rendelet megjelenése és kötelező alkalmazása tovább növelte az adminisztratív terheket.
- A TOP Plusz projektek 100%-os támogatása helyett célszerű lenne egy kb. 90-95 %-os támogatási intenzitással megjelölni a pályázatokat. Ezáltal ösztönözve a pályázókat arra, hogy a fejlesztési igényeiket fontossági sorrend szerint rangsorolják.
- Tapasztaljuk, hogy egyes projektek kapcsán a kedvezményezettek a projekt támogatási összegét nem alapul véve túlköltekeznek pótmunka címén, melyek a Közreműködő Szervezet vizsgálata után általában a projektben nem elszámolható tételek. Ilyen esetekben a kedvezményezettek gyakran a hazai forrást biztosító XIX. fejezet forrásait kívánták igénybe venni 100%-os támogatási intenzitás mellett. Célszerű lenne ebben az esetben egy kb. 50%-os saját forrás, önerő biztosítása, hogy a költségek megfelelő mértékűek legyenek.
- Túl nagy adminisztrációs feladat hárul a kedvezményezettekre. Ennek következtében főleg az ESZA+ típusú projektek megvalósításától még inkább megriadnak a pályázók. Célszerű lenne ezeket a terheket csökkenteni és pl.: átalány elszámolás irányába elmozdulni.
- Ahhoz, hogy a projektek előkészítése belátható időn belül megtörténjen, elkezdődjenek a megvalósítási feladatok, a támogató részéről célszerű lenne meghatározni egy véghatáridőt és ha azt nem sikerül tartani, akkor szorosabb projektfelügyeletet, illetve egyéb megszorító intézkedéseket kellene alkalmazni. A fel nem használt források még

időben történő kihelyezése csak úgy lehetséges, ha a „második körben megvalósuló” pályázatoknak is elegendő idő áll rendelkezésükre.

- Az egészségügyi projektek végrehajtását, lezárását veszélyezteti, hogy a korábban be nem töltött háziorvosi helyeket be kellene tölteni. A tapasztalatok azt mutatják, hogy főleg a kistérségeken maximum helyettesítéssel tudják megoldani a házi orvosi ellátás biztosítását, de folyamatosan nem tudják biztosítani a szolgáltatást. A háziorvosi átlagéletkor is magas, mely a meglévő problémát is csak tovább nehezíti. Az orvosi ellátás minden településen, nem helyettesítéssel történő biztosítása az elkövetkező időszak feladata.
- Szintén az egészségügyi projektek zárását veszélyezteti, hogy a védőnői szolgáltatások fenntartása időközben átkerült a települési önkormányzatoktól a Debreceni Egyetemhez, mely szervezet nem kedvezményezettje a TOP Plusz forrásoknak.
- Az energetikai projektek zárását veszélyeztette, hogy az épületek használatához szükséges engedélyek kiadása hosszú időt vett, vesz igénybe. Ennek egyik oka, hogy a meglévő elektromos hálózat kapacitása véges és a szolgáltató nem járul hozzá új igények befogadásához.
- A szociális városrehabilitációs ERFA és ESZA+ felhívások sajátossága olyan feltételeknek való megfelelés (pl.: szegregált területről nem szegregált területre történő célcsoport költöztetés, a nem szegregált területen élők érzékenyítése), melyet a pályázók nem tudnak teljesíteni. Az ezzel kapcsolatos kihívások nem ismeretlenek a Közreműködő Szervezet, Irányító Hatóság és az Európai Bizottság számára sem.
- Az elemzés alapjául szolgáló adatokat Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata részére a Nemzeti Fejlesztési Központ (továbbiakban: NFK) Területfejlesztési Programok Végrehajtásáért Felelős Főigazgatósága biztosította. Hajdú-Bihar Vármegye Önkormányzata tagja a Megyei Önkormányzatok Országos Szövetségének (továbbiakban: MÖOSZ). A MÖOSZ nevében a korábban illetékes minisztérium felé küldött többszöri kérése után sem kaptak a vármegyei önkormányzatok legalább az EUPR rendszerbe betekintési, olvasási jogosultságot, mely nem erősíti a vármegyei monitoring rendszer kiépítését.

IV. Megállapítások, javasolt beavatkozások, a következő programozási időszak előkészítése

1. Megállapítások, javasolt beavatkozások – félidei összegző értékelés

Kategória	Megállapítások
Erősségek / Bevált működési gyakorlatok	1. Jelen ITP tervezése során érdemes volt időt szánni a települési igények felmérésére, továbbá ösztönözni a települési önkormányzatokat arra, hogy a fejlesztési igényeik között fontossági sorrendet állítsanak fel. Továbbá az esetlegesen változó forrás igényeket le tudtuk követni az ffm-ek és a

	felhívások, illetve a prioritások közötti költség átcsoportosítással. Ennek révén lehetővé vált minél több pályázat támogatása. - Az ffm-ek tervezése lehetőséget biztosított arra, hogy területileg kellően fókuszáltan lehessen a forrásokat a kedvezményezettek számára biztosítani. Az LHH térségre bőven a kötelező korlátok felett lett tervezve és leszerződve is a forrás. - A nehezen haladó projektek megvalósítását segítette a projekt felügyeleti rendszer és a hozzá kapcsolódó egyeztetések. Ezeken a megbeszéléseken lehetőség adódott a felmerülő kihívások megoldására. Ettől függetlenül a területi szereplő szoros kapcsolatot alakított ki azokkal a kedvezményezettekkel, akiknek a projektjeinek menedzsment tevékenységét a tulajdonában lévő fejlesztési ügynökség kezeli. A többi kedvezményezett projektjei kapcsán eseti jellegű volt az utánkövetés, ezért az elkövetkező időszakban célszerű lenne ezen kapcsolatok erősítése, azonban az utánkövetést ilyen esetekben nehezíti, hogy nincs a területi szereplő kezében eszköz az adatszolgáltatás kikényszerítésére. - Azoknak a projekteknek a megvalósítása halad a tervezett ütemben, amelyek során már a pályázathoz kivitelezési tervdokumentáció készült. A tervek előzetes elkészítését csak azok az önkormányzatok tudták biztosítani, melyek jelentős bevételi forrással rendelkeznek vagy a Projekt Előkészítő Alap (TOP-1.5.1 PEA projekt) révén. - A MÖOSZ révén a területi szereplők közötti folyamatos információ áramlást a jövőben is biztosítani szükséges, amely segíti a jó gyakorlatok átadását a vármegyei szereplők között.
Gyengeségek / Problémák	- A területfejlesztési szakpolitika és más szakpolitikák között a tervezés és megvalósítás során az együttműködés nem volt erős. A területi szereplőkkel a szakpolitikai felelős egyáltalán nem kommunikált. - Az indikátorok teljesítése kapcsán azt látjuk, hogy néhány esetben a támogatási szerződésben vállalt összes célérték nem éri el a vármegye által vállalt célértékeket. Továbbá vannak olyan indikátorok, melyek kapcsán nincsenek a támogatási szerződésekben vállalások, így jelenleg biztosan nem teljesíthetők. - Az újraértékelések ellenére sem történt meg minden esetben a szükséges indikátorok felülvizsgálata és a támogatási szerződés módosítások. Így nem egyértelmű, hogy melyek a projektekben vállalt végleges indikátor értékek. - Az újraértékelés jelentős időbeli veszteséget okozott a projektek megvalósítása során. - Ahhoz, hogy a projektek állásáról több információ álljon rendelkezésre, a MÖOSZ-on keresztül többször is kértük az EUPR hozzáférést, olvasási jogosultságot a területi szereplők részére, melyet eddig még nem kaptunk meg. Ahhoz, hogy egy adott pillanatban a projektek státuszával tisztában legyünk, szükséges az EUPR hozzáférés. - Az EUPR további fejlesztése szintén fontos, mert a megkapott jelenlegi adatszolgáltatás alapján több olyan paraméter is van, melynek a kezelése nem megoldott (pl.: megvalósítási helyszínekhez kapcsolódó támogatási összegek elkülönítése, indikátorok kezelése). Egyes TOP Plusz felhívások újraértékelése kapcsán az EUPR rendszer nem tudta kezelni ezt a folyamatot. Az NFK-s adatszolgáltatások alapján egyes pályázatok 2022. évben bár benyújtásra kerültek, azonban az EUPR hiányosságai miatt az látszik a rendszerben, mintha a támogatói döntés és a támogatási szerződés hatályba lépésének dátuma 2025. évi lenne. Az EUPR rendszer ilyen

	esetekben torzít, mert bár a döntések 2022. évben megszülettek, a támogatási szerződések is hatályba léptek, azonban kívülről úgy látszik, hogy csak 2025. évben született DEB döntés és lépett ezek után hatályba a támogatási szerződés. - Ahhoz, hogy megfelelő elemzések készülhessenek, a rendelkezésre álló EUPR adatoknak naprakésznek és pontosnak kell lennie. Ennek biztosítása az Irányító Hatóság és a Közreműködő Szervezet felelőssége. (Nem pontos adatokból nem lehet pontos következtetéseket levonni.) - Jelenleg az indikátorok darab száma elég magas; a teljesítésük követése kihívást jelent. Célszerű lenne kevesebb indikátor alkalmazása. - Az indikátorok kapcsán nem előnyös, ha az FVS városra vonatkozó indikátor értelmezése és a nem FVS városra vonatkozó ugyanazon nevű indikátor értelmezése eltér. - Tervezés során vagy az FVS város és a többi település esetében is forrásarányos indikátor vállalás kerüljön előírásra, vagy minden település esetében projekt alapú. - Humán erőforrás tekintetében jelentős kapacitás hiányról beszélhetünk, mind az irányító hatósági, mind a közreműködő szervezeti, mind a területi szereplői, mind a kedvezményezett oldalról. Továbbá kihívás a megfelelő képzettségű humánerőforrás biztosítása is. - A projektek megvalósítását jelentősen hátráltatják az adminisztratív terhek. Ezek csökkentése szükséges, pl.: átalány alapú elszámolások felé elmozdulás. - A szabályozási környezet folyamatosan változik, melyekről a kedvezményezettek nem kaptak tájékoztatást. Csak utólag derül ki, hogy milyen új szempontoknak szükséges megfelelni, ami viszont végrehajtási problémákat okoz. - A közbeszerzési eljárások időigénye és bonyolultsága, túlzott adminisztrációja, a jogszabályi környezet gyakorlati-tartalmi értelmezésének gyakori változása nagyban akadályozza a projektek határidőben történő megvalósítását.
Lehetőségek	- Öregedő és elmagányosodó társadalomban élünk, így az ezzel járó problémák az utóbbi időben egyre gyakoribbak. Az idős emberek egészségügyi és szociális ellátása kihívást jelent, a fiatalabb családtagok nem képesek napi szinten ellátni idős rokonaikat. Hosszú távú megoldás a bentlakásos idősokotthonok létesítése lenne, azonban jelenleg ilyen típusú intézmények fejlesztésére nem fókuszál(hat) a TOP Plusz. - Az önkormányzati intézmények energetikai fejlesztései révén lehetőség volt a meglévő áram hálózatba a megtermelt, de abban a pillanatban felesleges áram feltöltésére. Ma már az elektromos rendszer kapacitás korlátja miatt gyakran előfordul, hogy nincs lehetőség a hálózatba történő feltöltésre. Továbbá a meleg nyári napokon sem fogyasztunk kevesebb áramot, mint például télen, mert a légkondicionálók használata nagyon elterjedt. A megtermelt elektromos áram tárolási lehetőségének biztosítása és az elektromos hálózat bővítése segíthet a fenti kihívások kezelésében. - A 4 és 5 számjegyű utak, az oktatási és egészségügyi, valamint szociális intézmények fejlesztésére az ITP keretein túli igények folyamatosan jelentkeznek. - A pályázatok előkészítésében, megvalósításában résztvevő szereplők közötti kommunikáció erősítése segítheti a projektek szabályos végrehajtását. A VOP Plusz-4.1.5-ös konstrukcióhoz hasonlóan a

	következő tervezési időszakban is a tervezéssel és megvalósítással foglalkozó szervezetek, érdekszövetségek munkáját segíthetik olyan pályázati felhívások, melyek fókuszában a kommunikáció segítése áll. 5. Ahhoz, hogy a pályázati rendszer minél hatékonyabban működjön, minden résztvevő oldaláról szükséges a humán erőforrás kapacitás növelése mind létszám, mind releváns képzések biztosítása útján. 6. A klímaváltozás hatására a termőföldek elsivatagosodása, a talaj vízsztintjének folyamatos csökkenése, valamint szélsőséges időjárási anomáliák tapasztalhatók. A folyók áradása korábban nem látott mértéket ölt. Az áradások során jelentkező árvíz mennyiségét érdemes lenne víztározókba elvezetni, hogy a nyári aszályok idején ezekből lehessen a talajt öntözni az aszályos területeken.
Kockázatok	1. Előregedő és fogyó társadalomban élünk. Azok a fejlesztések, melyek feltétele a lakosság egyes rétegei kapcsán a létszám folyamatos biztosítása (pl.: 0-3 évesek, 3-6 évesek) a fenntartási időszakban is, az előregedés és a népességszám csökkenése kockázatot rejt magában. 2. Az energetikai fejlesztések során a projekt zárás feltétele az elektromos hálózatra csatlakozás biztosítása. A jelenlegi kapacitások mellett sokszor a szolgáltatók sem tudják, hogy mennyi időt kell várni a csatlakozási lehetőség biztosítására. 3. Az Ábtv. alkalmazása, a nemzeti közbeszerzési értékhatárt elérő becsült értékű valamennyi építési beruházás alkalmával kötelező költségellenőrzési eljárás szükségessége, illetve az állami beruházásokért felelős minisztériumnak a projektekben való megjelenése nagyfokú adminisztrációt és időbeli csúszás kockázatát hordozza magában. 4. A jogszabályok és útmutatók folyamatos aktualizálása, újabb ellenőrzési szempontok megjelenése és visszamenőlegesen történő alkalmazása jelentősen megnehezíti a projektek szabályos megvalósítását. 5. A területi szereplő a TOP és TOP Plusz Operatív Programok kapcsán rendelkezik tájékoztatással, azonban a többi operatív program, illetve a hazai forrásból megvalósuló fejlesztések vonatkozásában nem áll rendelkezésére adat. Így a tervezéshez szükséges információ nem teljes körű, ami magában rejt a nem megfelelő következtetések levonásának kockázatát.

19. Táblázat: Megállapítások rendszerezése

Az ITP félidei előrehaladását jelentősen befolyásolta a TOP Plusz pályázatok jelentős részének újraértékelése. A folyamat a tervezettekhez képest jelentősen elhúzódott, ami a projektek megvalósítását is befolyásolta. A változatlan jogszabályi környezet segíti a projektek tervezhetőségét, megvalósítását, a folyamatosan módosuló azonban megnehezíti a projektek lebonyolítását. Ennek az európai fejlesztési időszaknak az első felében az utóbbi eset volt jellemző.

A vármegyei területspecifikus értékelési szempontok kidolgozása segítette a TOP Plusz források célzott felhasználását (LHH térségek), elmondható, hogy vármegyénkben egyetlen település nem jutott közvetlen TOP Plusz forráshoz, de az adott település nem is pályázott egyetlen felhívásra sem.

Az indikátorok időarányos teljesítése megfelelő, azonban már most is megállapíthatók olyan nehézségek, melyek a 2029.évi indikátor teljesítéseket ellehetetlenít(het)ik. Az a tény, hogy egyes esetekben a támogatási szerződésekben szereplő indikátorok összege nem éri el a vármegyei vállalatokat, azt vetíti előre, hogy ezen esetekben nem fogjuk tudni teljesíteni a vállaltakat. Sajnos a megküldött NFK-s adattáblázatból nem derül ki, hogy mely projektek esetén történtek meg pl: az

újraértékelés miatti, az indikátor értékekre és műszaki-szakmai mutatókra vonatkozó támogatási szerződés módosítások.

Az ITP-ben szereplő vármegyei keretösszeg teljes mértékben nem került meghirdetésre, azonban amennyiben erre sor kerül és ebben az uniós fejlesztési ciklusban ismételt meghirdetésre kerül, arra fogunk törekedni, hogy olyan pályázatok legyenek támogatva, melyek a vármegye által vállalt indikátorok teljesítését minél nagyobb mértékben segítik.

Ahhoz, hogy a területi szereplők kellő információk birtokában legyenek a projektek megvalósításáról, szükséges az EUPR rendszerhez olvasási jogosultság biztosítása.

2. Javaslatok a 2028-2034 programidőszak területfejlesztési szakpolitikai tervezéséhez

Szemponatok	Javaslatok
Tartós problémák	- A vármegyénkre jellemző a demográfiai hanyatlás, az elöregedő társadalom és a fiatalok elvándorlása. Ennek az összetett problémának a megoldása országos szinten is jelentkezik. Országos szinten szükséges ezekre a kihívásokra válaszokat találni. - Az FVS város tudományos, kulturális, gazdasági értelemben is kiemelkedett, kiemelkedik a vármegye települései közül. Az utóbbi évek kormányzati támogatása révén a gazdasági előnye csak tovább nőtt, a többi település jelentős lemaradásban van hozzá képest. Egy-egy gazdaságfejlesztési projekt ezt a disszonanciát nem fogja tudni kezelni, ehhez nagyobb volumenű beavatkozások szükségesek. - A vármegye keleti és déli része közlekedési szempontból bár megközelíthető, de az utak minősége kihívások elé állítja a közlekedőket. Békéscsaba, Szeged felé a 47 sz. főút kátyúkkal teli, de hasonló a helyzet a vármegye keleti részében meglévő 4. sz. főút kapcsán is. A közszolgáltatások és munkahelyek nehezen elérhetők. A közlekedés fejlesztés további erősítése szükséges. - Az FVS város körül kialakult egy agglomerációs térség, ahonnan az ott élők napi szinten ingáznak. Az agglomerációban nincsen teljes körűen biztosítva a közszolgáltatások elérhetősége. (pl.: oktatás, egészségügy, szociális ellátás). Az FVS városba való eljutás kihívásokkal teli. A közlekedési problémákat akár elővárosi vasúttal (Tram Train), akár közösségi közlekedéssel (pl.: vasút fejlesztés) lehetne megoldani. - Az elmúlt néhány évben jelentkezett vármegye szerte – különösen az FVS városban - a lakhatási válság, mely főleg a fiatal felnőtt korosztályt érinti.

Szemponctok	javaslatok
	- Az LHH célcsoport lakhatási körülményei nem felelnek meg a 21. századi igényeknek; a megfelelő higiéniai körülmények gyakran nem adóttak, mert lakásaik alapközművel nem rendelkeznek és az ehhez szükséges engedélyek beszerzésére nincs mód. A lakások átalakítása nehézségekbe ütközik; mobil eszközök beszerzésével csökkenthető lenne a meglévő hátrányuk. - Az oktatási, nevelési intézmények fejlesztése során a pályázat kedvezményezettjeinek nincs ráhatása arra, hogy a szülők hová íratják be a gyermekeiket.
	egyéb javaslat: - A területi szereplők számára EUPR rendszerhez olvasási jogosultság biztosítása. - A pályázokat terhelő adminisztratív terhek csökkentése érdekében célszerű, hogy a következő tervezési időszakban a PET /MT kérdései felülvizsgálatra kerüljenek (a pályázat szempontjából nem releváns kérdések elhagyása) és a pályázati adatlap részét képezzék a releváns szakmai kérdések, ne kelljen külön PET-et /MT-t beadni. Továbbá a csatolandó nyilatkozatok sora helyett lehessen ezeket a pályázati adatlap kitöltésével teljesíteni. - Amennyiben egy-egy felhívás kapcsán elvárás a pénzügyi elemzés készítése, az adatlap részeként kerüljön egy felület kialakításra, mely a megadott adatok alapján pl.: cash flow adatokat – automatikusan számol. - A pályázatok értékelésénél figyelembe szükséges venni az egy adott térségben, ugyanazon szakmai-műszaki szempontoknak megfelelő egymást kioltó fejlesztések támogathatóságát. Legyen rá eljárásrend, hogy ilyen esetben hogyan lehessen kiküszöbölni a párhuzamos fejlesztéseket. - Amennyiben a 2028-2034-es programidőszakban ismételt energetikai felhívások kerülnek megjelentetésre az energetikai korszerűsítés jegyében, célszerű felülvizsgálni a korábban használt egységarak alkalmazásának lehetőségét; az egységarak elmaradtak a piaci áráktól, így a projektek megvalósítása és a pénzügyi elszámolhatóság kihívások elé állította a kedvezményezetteket.
Sikeres beavatkozási formák továbbvitele, megtartandó tématerületek	- Az ITP -ben a megtartandó téma területek humán infrastruktúra fejlesztések (a nevelési, oktatási, egészségügyi, szociális intézmények fejlesztése, útfejlesztések). - A pályázati előkészítési alap (PEA) továbbvitele és kiterjesztése.
	egyéb javaslat: Valamennyi uniós, önkormányzati fejlesztés integrálása a TOP Plusz fejlesztésekben (pl.: VP). A tervezést megnehezíti, ha

Szemponatok	javaslatok
	csak a fejlesztések egy részéről van adata a területi szereplőknek. A végrehajtás szempontjából is fontos, hogy lássuk, mely projektek valósulnak meg és azok műszaki-szakmai szempontból milyen előrehaladást mutatnak.
Új fejlesztési irányok	- Szociális terület: bentlakásos idősok otthonainak létesítése, fejlesztése. - Zöld átállás: közösségi energia, napelem parkok, energia tárolók kialakítása, geotermikus energia felhasználása.
	egyéb javaslat: nem releváns
Javaslatok a szabályozási, intézményi keretek javítására	- Humánerőforrás erősítése valamennyi szereplő vonatkozásában. - Területi szereplők felkészültségének erősítése és az előkészítés finanszírozása (pl.: képzési és mentorálási programok). - Egyszerűsített eljárások a kifizetési kérelmek kapcsán (pl.: átalány elszámolások), - Előminősítési rendszer a projektötletek szűrésére (megelőzve az irreális projekteket).
Egyéb szempont	egyéb javaslat: - A tervezéshez a szakminisztérium(ok) folyamatosan szolgáltatassanak adatokat az uniós pályázatokon túl a hazai forrásból megvalósuló projektekről is. - Az IH, KSz és területi szereplők bevonásával érdemes fél évente konferenciát, work shop-okat tartani a felmerülő feladatok áttekintésére, különféle kihívások kezelésére. A kedvezményezettek számára is célszerű folyamatosan work shop-ok tartása a jó gyakorlatok átadása céljából.

20. táblázat: Javaslatok a következő programidőszak tervezéséhez

V. Önellenőrzési lista - félidei értékelés ellenőrzéséhez

Ellenőrzési szempont	Megfelel (igen/nem)	Megjegyzés
1. Teljesség és szerkezet	Igen	
Minden kötelező fejezet szerepel a dokumentumban (1–4. fejezet)	Igen	
2. Tartalmi megfelelés	Igen	
Az ITP verziók értékelése megtörtént	Igen	
A forrásfelhasználás adat-alapúan bemutatott	Igen	

Ellenőrzési szempont	Megfelel (igen/nem)	Megjegyzés
A forrásfelhasználás területi mintázatának térképes ábrázolása elkészült	Igen	
Az indikátorvállalások értékelése az elérhető adatok alapján lezajlott	Igen	
A partnerség értékelése megtörtént	Igen	
A megvalósítást befolyásoló egyéb tényezők azonosítása megtörtént	Igen	
Az értékelés összegzése elkészült és a következő programozási időszakra vonatkozó javaslatok megfogalmazásra kerültek	Igen	
3. Formai megfelelés	Igen	
Az értékelés megfelel a sablondokumentumnak és az értékelési útmutatónak	Igen	

21. Táblázat: Önellenőrzési táblázat

VI. Mellékletek

Kérjük, hogy itt sorolja fel, számozással ellátva az értékeléshez csatolni kívánt mellékleteket.